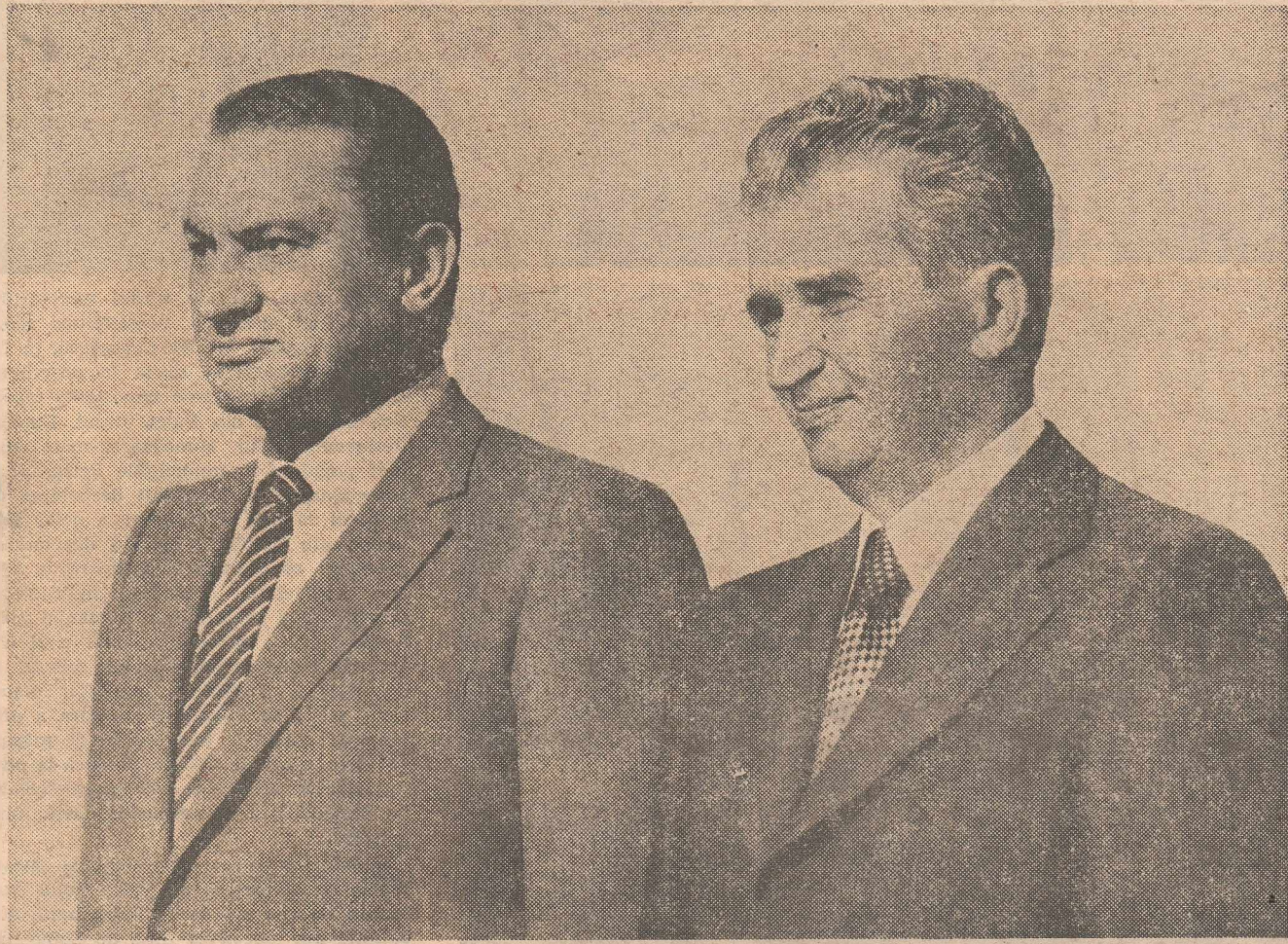

PREȘEDINȚII NICOLAE CEAUȘESCU ȘI MOHAMED HOSNI MUBARAK

dau, prin fructuosul dialog din Capitala patriei noastre, un nou impuls dezvoltării și adâncirii prieteniei și colaborării multilaterale româno-egiptene

azi

— Unde sînt consătenii dumneavoastră?

— La cîmp
Reportaj în pagina 8

Vali Ionescu este campioană europeană la săritura în lungime. Anișoara Cușmir pe locul doi
Correspondență de la Atena în pagina 22

Ingineria istorică, o nouă știință?
Interviu în pagina 6

Cenaclul Flacăra
al Tineretului
Revoluționar în inima
Transilvaniei
Cronici și informații în paginile 12-13

36

Anul XXXI (1422)
Vineri, 10 septembrie 1967

Flacăra

Săptămînal editat de
Frontul Democrației
și Unității
Socialiste

Opinia unui alegător

Autoritatea slujitorului catedrei

Apostoli li se spunea în trecutul nu prea îndepărtat și numele închidea în el și marea și firescul respect pentru o profesiune atît de nobilă și obligația morală înaltă a celui astfel numit de a-și onora misiunea cu conștiința că viitorul unei societăți se leagă atît de strîns de fiecare cuvînt al său, de fiecare gest, de viața sa de toate zilele, la fel ca și de competența și de dăruirea sa, înțelese mereu ca un sacerdotiu. Istoria învățămîntului românesc a consacrat cu noblețe acest nume dat dascălilor și el a fost, într-adevăr, onorat astfel încît întotdeauna a fost o mîndrie să te înfățișezi în societate cu titlatura de învățător sau profesor și îmi amintesc iar ce a însemnat pentru formarea mea ca om și ca patriot prezența la catedra scolii pe care mi-am „tocit și eu coatele”, cum se zice, a unor dascăli cărora le voi rămîne mereu dator față

(Continuare în pag. 7)

DINU SARARU

Cîteva probleme de educație

Nu mi se pare prea rodnică ideea că spectacolele trebuie împărțite definitiv și rigid în spectacole de divertisment, spectacole patriotice, spectacole de muzică populară, spectacole umoristice, spectacole educative, spectacole pentru inițiați, spectacole pentru săli goale, spectacole de masă și spectacole de masă.

Singura care-i poate ține pe oameni treji la marile idei, singura care-i poate sătura cu adevărat, singura care-i poate intriga și vrăji, singura care le poate pune probleme, spre a-i uni în final, singura bună e varietatea. Un spectacol — la sfîrșitul mileniului doi — e căutat și gustat de mulțimi, dacă e divers. Cu cit făcătorul spectacolului va ști să creeze spectatorilor senzația de viață integrală, de cultură totală, cu atît oamenii vor trăi sentimentul revanșei asupra propriei lor morți oricum inevitabile, își vor trăi aspirațiile de totalitate, la care aproape nimeni nu ajunge, își vor trăi bucuria înfringerii limitelor, vor gusta din perspectiva diversității propriile și ireductibilele preferințe.

Fiecare om are personalitatea lui inconfundabilă desigur, sînt oameni care într-o privință sau alta își seamănă unul altuia. Dar, în genere, este acceptată formula „cite bordeie, atîtea obiceiuri”. Și atunci, ar urma că diversitatea nu e bună, că nu poți mulțumi pe om decît dîndu-i ceea ce-i place lui și numai lui. Cum o să-l faci și pe vecin să fie atent la ceea ce ești atent tu? Lui îi place altceva. Iar celuilalt cu totul altceva. Deci fiecare trebuie să aibă spectacolul preferat. Cum o să-l pui pe un om care iubește baladele populare să gîste Simfonia a IX-a? Cum va fi el atent? Simplu, cred eu, foarte simplu. Satisfăcîndu-i în cadrul aceluiași spectacol și propria lui sete, dîndu-i și muzica populară pe care-o prețuiește și, în același timp, făcîndu-l curios ce-o fi cu celelalte numere ale spectacolului. Intrigîndu-l și obligîndu-l cu discreție să vadă că totuși cultura e mai largă decît și-a închipuit, uneori, poate, chiar mai interesantă în unele aspecte încă necunoscute lui decît ceea ce apucase să știe. Noile

(Continuare în pag. 14)

ADRIAN PAUNESCU

Oltul se mută la deal

...Ceva mai jos de Drăgănești, către Cacacal, a apărut o așezare inedită: un microorășel compus din locuințe de tip vașon, din prefabricate, așezate paralel și între care au fost dispuse dale albe din beton. S-au plantat și flori, culoriile lor punctează așezarea în albul strălucitor, sufocant, al soarelui de cîmpie. În mai tot cursul zilei este pustiu — numai copiii care se joacă în grupuri mici, căuțînd cu greu o pată de umbră, mai marchează existența Părinții sînt la lucru, pe șantierul din apropiere: șantierul hidrocentralei Drăgănești. Printre aceștia s-a numărat, pînă nu de mult, și inginerul Dumitru Nicodim; desi locuiește încă aici, a fost mutat cu serviciul în Slatina, la sediul Grupului de șantiere „OLT INTERIOR” (Trustul de construcții hidroenergetice București). În Slatina va primi

(Continuare în pag. 8)

HORIA PATRAȘCU

Fotbaliștii români la a doua victorie în Cupa Europei

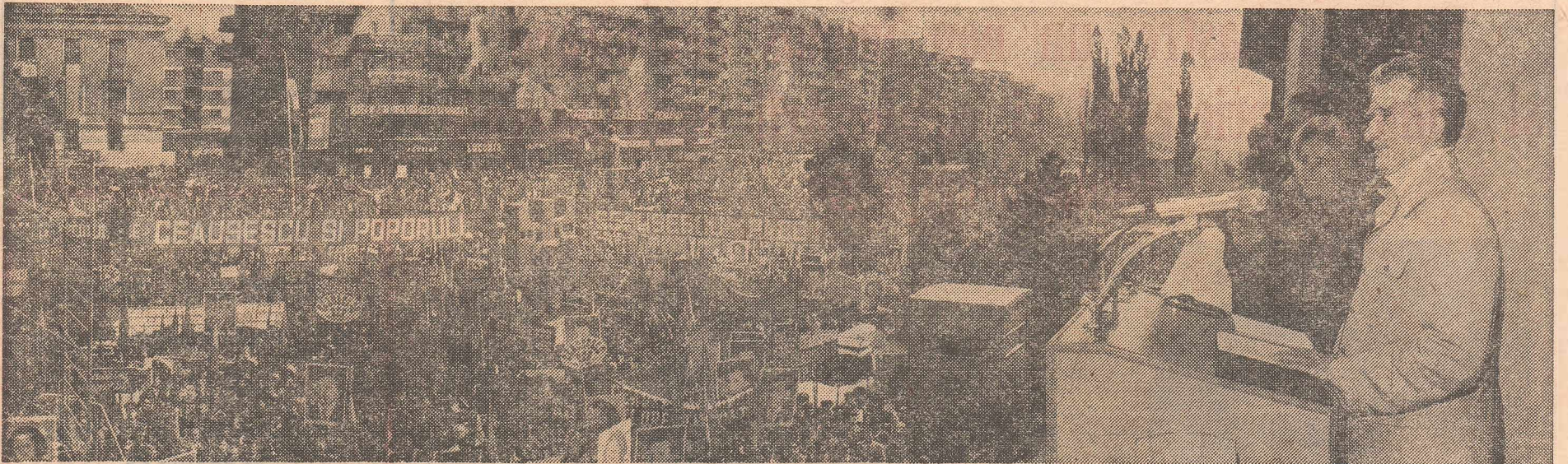
Min. 25 — Andone înserește: 1-0
Fotografii de VICTOR RADULESCU

Min. 47 — marchează Klein: 2-0
(Cronica meciului în pag. 20)

Rodnic dialog al tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

ONOAREA ȘI RĂSPUNDEREA

Cele două zile ale vizitei secretarului general al partidului, președintele republicii, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în județul Hunedoara — vizită în programul căreia au fost cuprinse importante obiective economice din Valea Jiului, Lupeni, Petroșani, Călan, Hunedoara, mari adunări populare în municipiile Petroșani și Hunedoara — au prilejuit dezbaterile cu oamenii muncii hunedoreni a celor mai importante probleme privind dezvoltarea județului, contribuția lui la opera de făurire a societății socialiste multilaterale dezvoltate și înaintare a României spre comunism. Ca de fiecare dată când are loc un dialog al secretarului general al partidului cu făuritorii bunurilor materiale, vizita în județul Hunedoara a prilejuit și luarea la fața locului de măsuri concrete, eficiente, menite să ducă la perfecționarea activității economico-sociale, la îndeplinirea obiectivelor actualului cincinal.

În ceea ce privește extracția de cărbune, în fața minerilor din Valea Jiului stau sarcini de cea mai mare importanță, decurgând din obiectivul fixat de Congresul al XII-lea al partidului de a asigura pînă în 1990 independența deplină a țării din punct de vedere energetic. „În acest cadru — arăta tovarășul Nicolae Ceaușescu la marea adunare populară din municipiul Petroșani — producția minieră, de cărbune are un rol deosebit de important, deoarece în 1990 cea mai mare parte din energia electrică și termică trebuie să o realizăm pe cărbune“. Importanța acordată cărbunelui rezultă și din sumele alocate din buget pentru activitatea minieră. Astfel, numai în Valea Jiului în ultimii 10 ani s-a realizat o creștere de 10 ori a fondurilor fixe, creîndu-se, în felul acesta, o puternică bază materială. După cum a evidențiat secretarul general al partidului, acum trebuie să se acționeze pentru a se obține cu această bază materială, cu dotarea și mijloacele moderne de care dispunem, creșterea mai rapidă a producției, prin folosirea mai bună, la întreaga lor capacitate a combinatelor, a utilajelor de înaltă tehnicitate.

Sarcina utilizării la maximum a mijloacelor de producție pe care le are în dotare stă și în fața siderurgiei. „Acum, după ce am realizat aceste capacități moderne — se spune în cuvîntarea rostită de conducătorul partidului și statului nostru la marea adunare populară din municipiul Hunedoara —, trebuie să punem pe primul plan obținerea unor producții maxime pe capacitățile existente, dezvoltarea producției de oțeluri de înaltă calitate. Hunedoara trebuie să-și propună să devină în acest an un centru al metalurgiei de calitate superioară“.

Vizita a prilejuit abordarea și a altor probleme de mare importanță pentru economia națională: reducerea consumurilor materiale, de combustibil, de energie, de minereuri, realizarea producției cu consumuri materiale cât mai mici; creșterea mai puternică a productivității muncii; terminarea la timp a investițiilor și darea cât mai rapidă în funcțiune a capacităților de producție aflate în construcție; valorificarea superioară a materiilor prime, a

(Continuare în pagina 4)

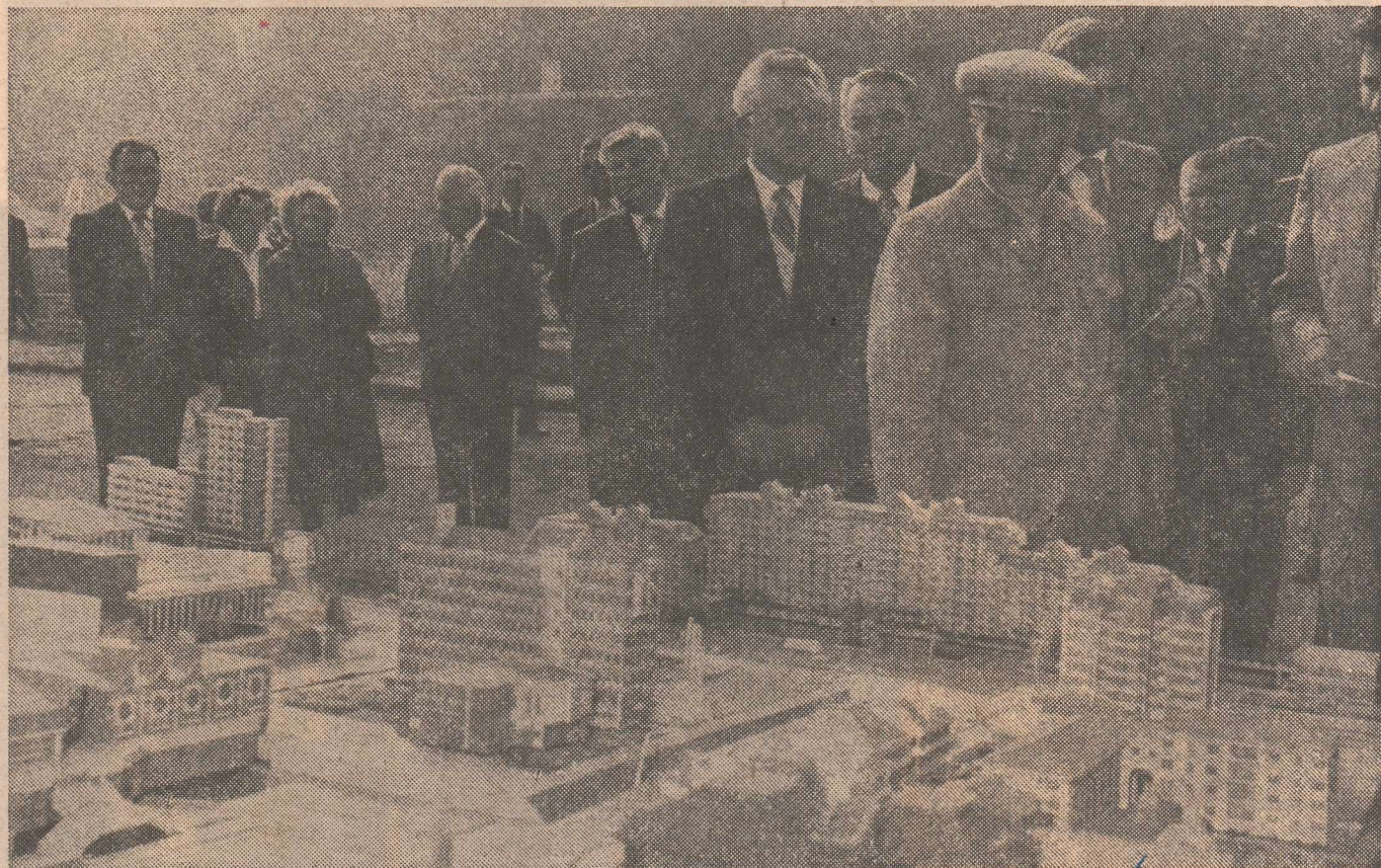
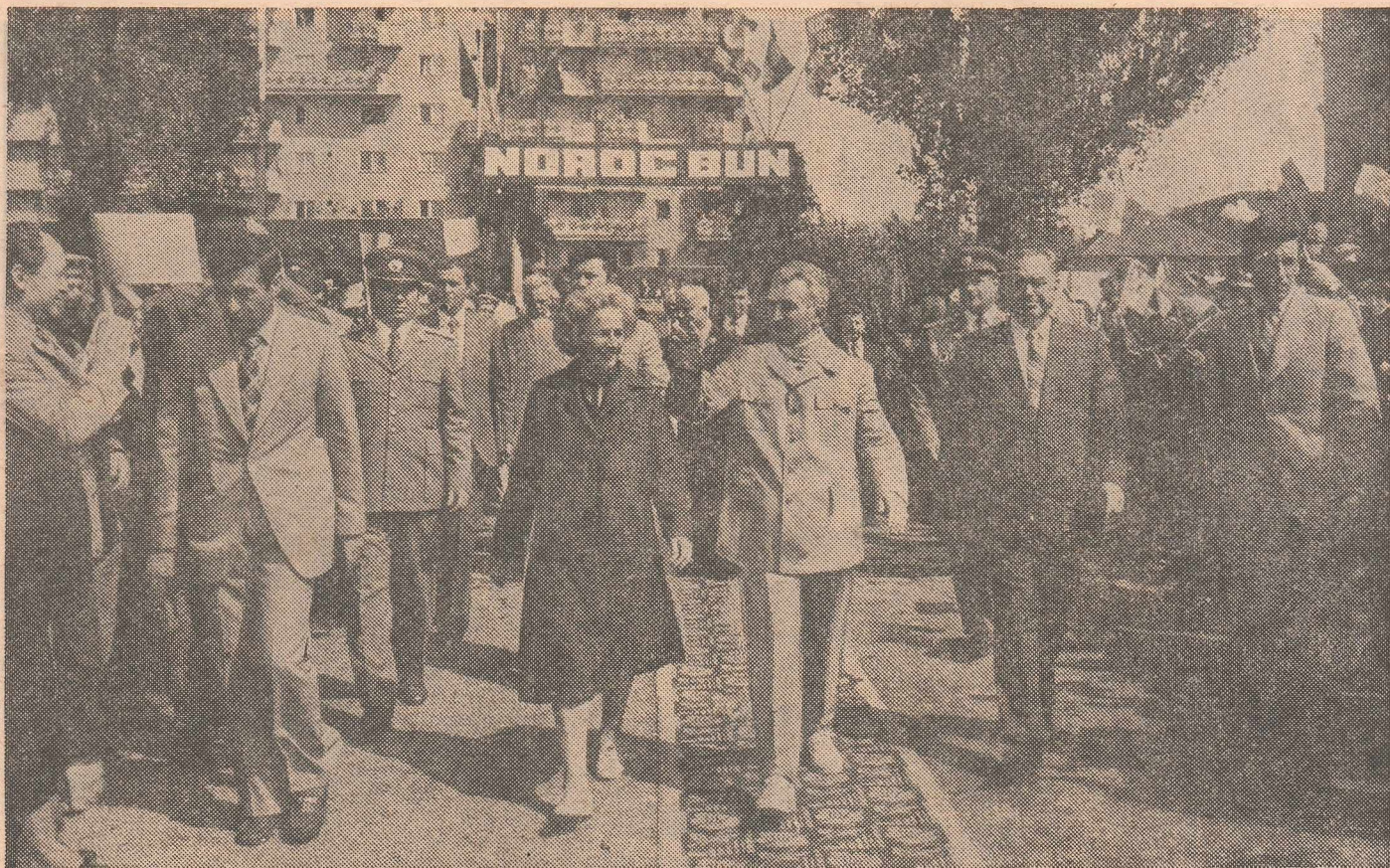
cu oamenii muncii din județul Hunedoara

DE-A FI MINER

„AM ALOCAT DIN BUGETUL STATULUI, DIN VENITURILE ÎNTREGII NOASTRE NAȚIUNI, SUME INSEMNAȚE PENTRU ACTIVITATEA MINIERĂ. NUMAI ÎN VALEA JIULUI AM REALIZAT ÎN ULTIMII 10 ANI O CREȘTERE DE 10 ORI A FONDURILOR FIXE. AM CREAT DECI O PUTERNICĂ BAZĂ MATERIALĂ. ACUM TREBUIE SĂ ACȚIONĂM PENTRU A OBTINE, CU ACEASTĂ BAZĂ MATERIALĂ, CU DOTAREA ȘI CU MIJLOACELE MODERNE PE CARE LE AVEM, CREȘTEREA MAI RAPIDĂ A PRODUCȚIEI. ACEASTA INSEAMNĂ SĂ FOLOSIM MAI BINE COMBINELE, UTILAJELE DE ÎNALTĂ TEHNICITATE, SĂ ASIGURĂM CA ELE SĂ FUNCȚIONEAZE COMPLET ȘI SĂ DEA MAXIMUM DE PRODUCȚIE. AM INVESTIT MULT, TOVARĂȘI, DAR TREBUIE ACUM SĂ DĂM PRODUCȚIE PENTRU A RECUPERA ACESTE CHELTUIELI ȘI A ASIGURA DEZVOLTAREA MAI PUTERNICĂ A PATRIEI NOASTRE ȘI RIDICAREA BUNĂSTĂRII GENERALE A POPORULUI”.

„ORICIT DE MODERNE AR FI UTILAJELE, COMPLEXELE, DACĂ NU AVEM OAMENI CARE SĂ LE MINUIASCĂ, ELE NU PRODUC NIMIC. DECI HOTĂRÎTOR SÎNT TOT OAMENII, MINERII! ȘI TREBUIE SĂ FACEM TOTUL PENTRU A AVEA MINERI CU O ÎNALTĂ PREGĂTIRE TEHNICO-PROFESIONALĂ, CARE SĂ POATĂ, ÎNTR-ADEVĂR, MÎNUI ÎN CELE MAI BUNE CONDIȚII UTILAJELE DE ÎNALTĂ TEHNICITATE”.

(Din cuvîntarea rostită la marea adunare populară din Petroșani)

„TREBUIE SĂ ÎNȚELEM CĂ MESERIA DE MINER A DEVENIT ACUM O MESERIE DE ÎNALTĂ TEHNICITATE, CĂ MINERUL DEVINE UN OM CU O ÎNALTĂ CULTURĂ TEHNICĂ. MINERII TREBUIE SĂ ACȚIONEAZE PENTRU A-ȘI RIDICA NECONTENIT NIVELUL PROFESIONAL, CUNOȘTINȚELE TEHNICE ȘI, DESIGUR, NIVELUL DE CULTURĂ ȘI NIVELUL POLITIC, SPRE A DEVENI ASTFEL UN DETAȘAMENT ȘI MAI PUTERNIC AL CLASEI NOASTRE MUNCITOARE — DETAȘAMENTUL MINERILOR REVOLUȚIONARI ÎN LUPȚA PENTRU SOCIALISM ȘI PENTRU COMUNISM!”

(Din cuvîntarea rostită la marea adunare populară din Petroșani)

Rodnic dialog al tovarășului NICOLAE CEAUȘESCU

HOTĂRÎTOARE ESTE MUNCA CLASEI

muncii să-și sporească eforturile, să muncească mai bine, cu un grad de calificare, de specializare tot mai înalt. Înflorirea României depinde de munca întregului popor, strâns unit în jurul partidului, al secretarului său general.

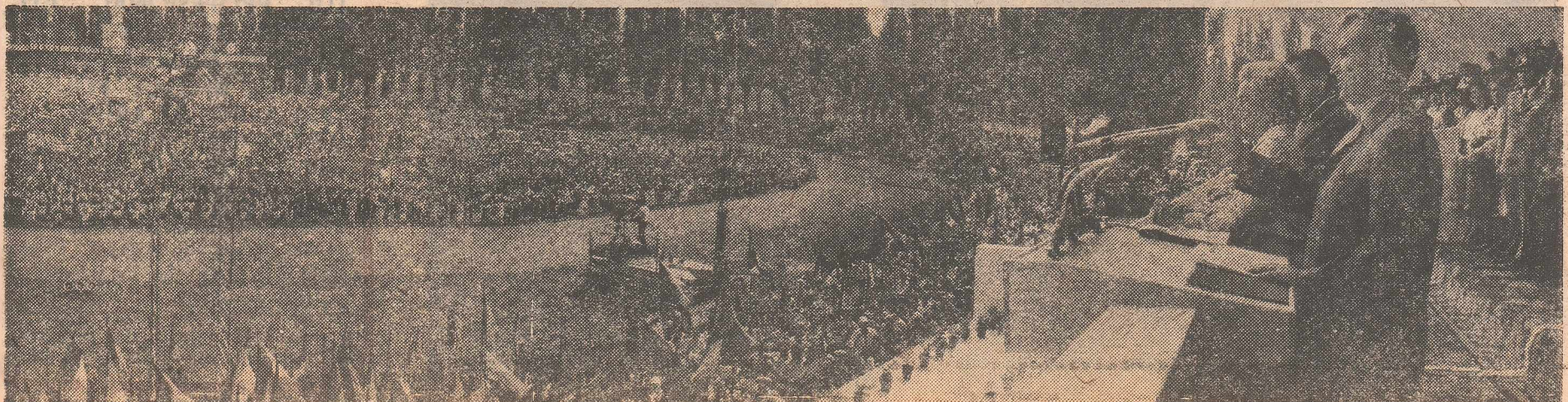
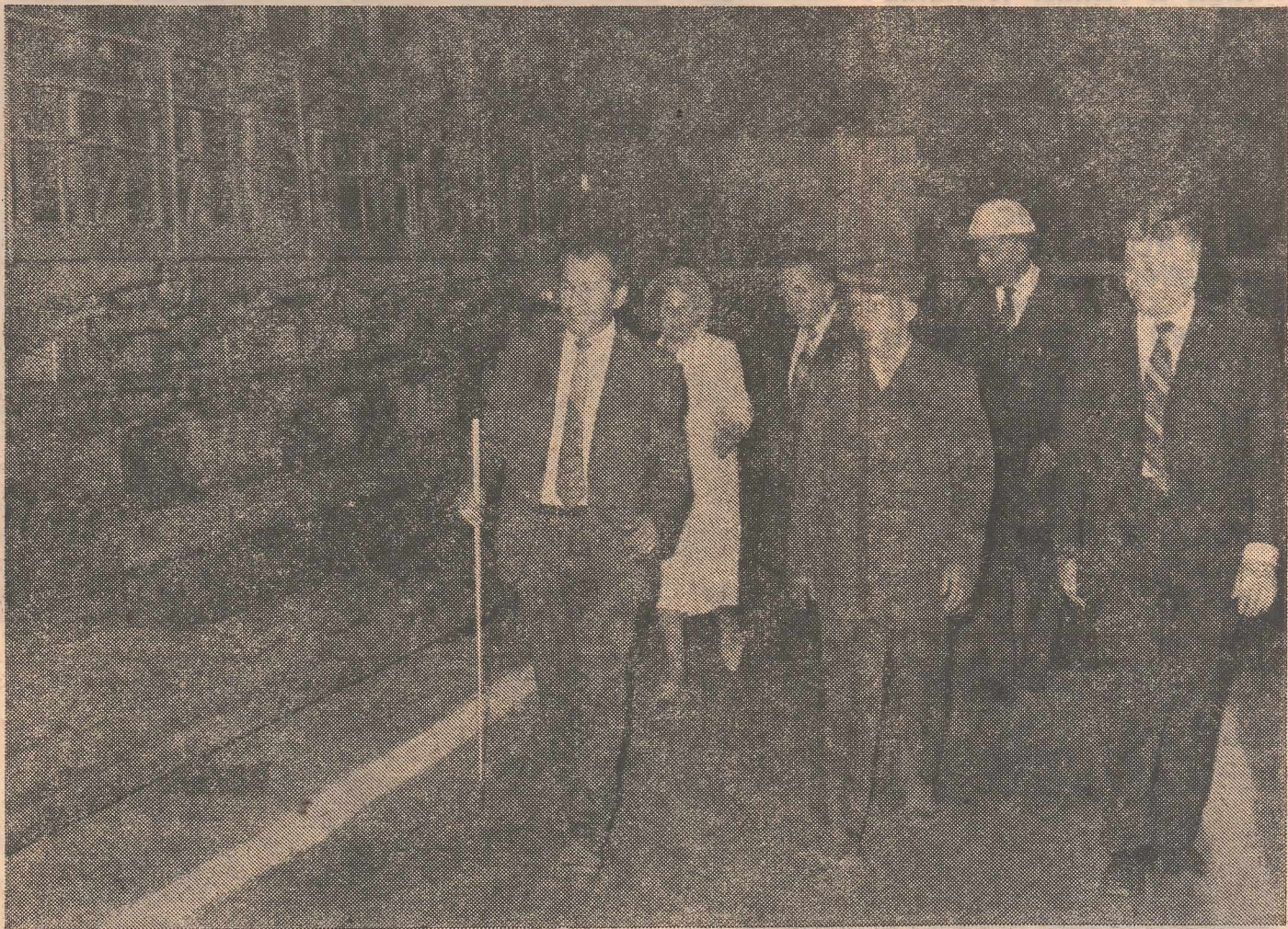
Pe întregul itinerar al vizitei, hunedorenil și-au exprimat cu deosebită căldură sentimentele de înaltă prețuire și dragoste față de secretarul general al partidului, profunda lor recunoștință față de preocuparea sa constantă pentru dezvoltarea județului Hunedoara, a întregii țări. La marea adunare populară din municipiul Hunedoara, primul secretar al Comitetului județean al P.C.R. a adus, în numele locuitorilor județului, un călduros omagiu, odată cu cele mai alese mulțumiri tovarășului Nicolae Ceaușescu pentru abnegația și devotamentul cu care slujește interesele fundamentale ale națiunii române, năzuințele milenare ale întregii omeniri pentru pace, bunăstare și fericire. Sentimente de aleasă stimă și considerație au fost exprimate tovarășei academician doctor inginer Elena Ceaușescu pentru neobosită sa activitate politică, științifică și socială pusă în slujba înfăptuirii consecvente a politicii interne și externe a partidului și statului nostru, dezvoltării și afirmării continue a științei, învățămîntului și culturii românești. Hunedorenil s-au angajat să-și mobilizeze exemplar forțele pentru transpunerea în viață a marilor sarcini pe 1982 și pe întregul cincinal, pentru ca județul Hunedoara să aducă o contribuție și mai importantă la înfăptuirea neabătută a politicii interne și externe a partidului și statului nostru, la realizarea mărețului program al edificării societății socialiste multilaterale dezvoltate, pentru înflorirea și prosperitatea României socialiste.

(Urmare din pagina 2)

muncii poporului nostru; ridicarea pregătirii profesionale și tehnice a oamenilor muncii ș.a. Totodată, a fost scoasă cu pregnanță în relief necesitatea de a se acorda o atenție corespunzătoare producției pentru export. În legătură cu aceasta, tovarășul Nicolae Ceaușescu a spus:

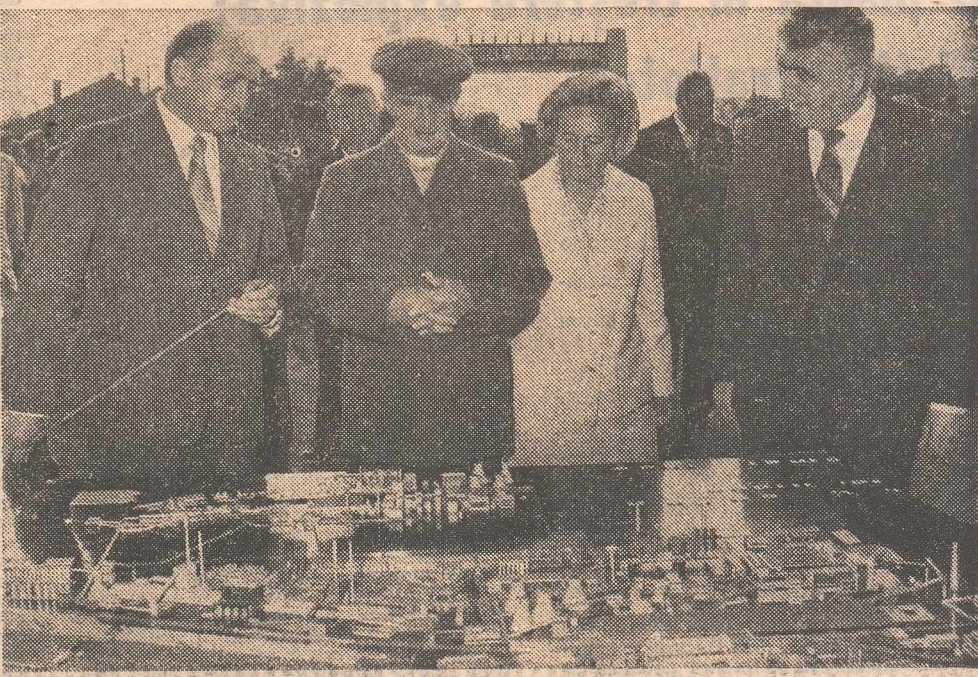
„Dacă vom da mai mult cărbune, și îndeosebi cărbune cocsificabil, vom reduce importul și va fi un lucru foarte bun — trebuie să facem aceasta! Dacă vom da oțeluri de înaltă calitate, vom reduce importurile — și chiar trebuie să renunțăm complet la importuri. Aceasta va însemna, de asemenea, un lucru foarte important pentru economia noastră națională. Deci, este necesar să acționăm și în direcția sporirii producției necesare exportului, dar și a creșterii producției de materii prime și materiale în țară, pentru a reduce importurile. Aceasta stă în puterea noastră — și avem acum capacități industriale care ne dau posibilitatea să realizăm aceste probleme în bune condiții“.

Toate întâlnirile, întreaga vizită au fost străbătute de la un capăt la altul de ideea că pentru înfăptuirea tuturor obiectivelor stabilite, a tuturor sarcinilor asumate, hotărîtoare este munca clasei muncitoare, a poporului. Referindu-se la lozincă „Ceaușescu să trăiască — Hunedoara să înflorească!“, pe care o scandau cei prezenți, secretarul general al partidului a subliniat că cei de care depinde înflorirea Hunedoarei sînt tocmai oamenii muncii hunedoreni care, în acest scop, trebuie să muncească mai bine. Aceste spuse sînt valabile în scara întregii țări. Pentru ca România să înflorească, pentru ca pe pămîntul ei să se înflorească societatea comunistă, este necesar ca fiecare om al

cu oamenii muncii din județul Hunedoara

MUNCITOARE, A POPORULUI!

„AȘ DORI, ÎNCĂ O DATĂ, SĂ EXPRIM SATISFACTIA PENTRU CEEA CE AM CONSTATAT ÎN ACESTE DOUĂ ZILE ÎN UNITĂȚILE MINIERE ȘI INDUSTRIALE PE CARE LE-AM VIZITAT, PENTRU MUNCA ȘI ENTUZIASMUL CU CARE OAMENII MUNCII DIN HUNEDOARA, DIN TOATE SECTOARELE, ACȚIONEAZĂ ÎN VEDEREA ÎNDEPLINIRII HOTĂRIRILOR CONGRESULUI AL XII-LEA AL PARTIDULUI. AVEM MINUNATE IMPRESII DESPRE ÎNȚILNIRILE CU OAMENII MUNCII, CARE AU DEMONSTRAT ȘI DEMONSTREAZĂ - CA ÎNTREGUL POPOR, DEALTFEL - VOINȚA FERMĂ DE A ACȚIONA, SUB CONDUCEREA COMUNIȘTILOR, A PARTIDULUI COMUNIST, PENTRU REALIZAREA NEABĂTUTĂ A PROGRAMULUI PARTIDULUI, A HOTĂRIRILOR CONGRESULUI AL XII-LEA AL PARTIDULUI. BAZINDU-MĂ PE ACESTE CONSTATĂRI ȘI IMPRESII, AM DEPLINA CONVINGERE CĂ HUNEDORENIII DIN TOATE SECTOARELE - ȘI MINERI, ȘI SIDERURGIȘTI, ȘI METALURGIȘTI - DIN CELELALTE DOMENII DE ACTIVITATE, INCLUSIV ȚĂRĂNIMEA, VOR ACȚIONA CU ÎNTREAGA FERMITATE ȘI RĂSPUNDERE ȘI VOR ÎNDEPLINI ÎN BUNE CONDIȚII SARCINILE DE PLAN PE ACEST AN, VOR FACE TOTUL SĂ OCUPE UN LOC CIT MAI DE FRUNTE - ȘI DACĂ SE POATE, CHIAR PRIMUL LOC - ÎN ÎNTRECEREA ÎNȚRE JUDEȚE”.

(Din cuvintarea rostită la marca adunare populară din municipiul Hunedoara)

Ingineria istorică, o nouă știință?

— Interviu cu dr. inginer Alexandru Forje, autor a numeroase invenții, inițiatorul ideii de inginerie istorică —

— De unde, tovarășe inginer, necesitatea ingineriei istorice?

— Din însăși necesitatea continuă a înnoirii în știință, cerută de necesități socio-economice, dar și de necesități politice care nu pot fi desprinse de primele. Istoria nu trebuie să slujească numai reconstituirii trecutului, ci din datele ei, considerate ca ansamblul unui fundament, să slujească viitorului, înfăptuirii lui. O construcție nu poate fi clădită decât pe un fundament solid și adevărat, mai ales când este vorba de a realiza o problemă cum este istoria unui popor, partea ei principală — deschiderea spre viitor.

— Sinteți, chiar și în metaforă, tehniciști. Presupun că istoricii nu vor îmbrățișa prea ușor conceptul dv. Ce să caute, chiar așa, inginerii până și în istorie? Nu e suficient că s-a „inginerizat” aproape întreaga activitate, întreaga viață socială? Doriți dv., inginerul Alexandru Forje, să inginerizați acum și istoria?

— Ingrijorarea dv. nu are nici un temei. Teza pe care o propun eu, împreună cu colegii mei, a fost experimentală de viață: apariția astrofizicii și-a găsit cei mai fervenți inamici în astronomi. Deși astrofizica nu desființează astronomia, ei o duceau înainte. În gândirea umană există loc suficient și pentru astronomie și pentru astrofizică. Dar astrofizica a fost una dintre științele necesare și suficiente care ne-au dus la debarcarea pe Lună.

— Eu mă gândeam numai dacă dv., inginerii, ați rezolvat toate problemele cerute de economia noastră în plin avânt, confruntată, cum știți, și cu destule greutăți, ca să mai aveți timp să vă ocupați și cu istoria? Dar, ca să nu mă considerați un pornit, vă invit să definiți noua dv. știință: ingineria istorică.

— O definim, nu înainte însă de a reține și dv. că în cercetare ajungi uneori la descoperiri la care nu ți-ai propus să ajungi, dar care sunt foarte valoroase în alte domenii. Și acum să încercăm să definim ingineria istorică: o știință globală care își propune ca pe lângă mijloacele și metodele utilizate până în prezent în istorie, să introducă metode și procedee de investigare noi, pe care le oferă matematica și tehnologia.

— Unde și cum s-a născut această nouă știință?

— Locul fizic este România, institutul în care lucrez împreună cu colegii mei: ICEMENERG București. S-a născut din nemulțumire și îndoială față de ceea ce există până la noi. Orice știință care-și consideră dosarele închise și rezolvate ar trebui în mod normal să dispară. Or, tocmai o știință care propune redeschiderea dosarelor, modificarea sentințelor date duce înainte. În inginerie, de pildă, fetișul teoremelor definitive este o frână în dezvoltare. Astăzi știm mult mai mult decât acum zece ani și înfinit mai mult decât acum o sută de ani.

— Dar asta încă nu e o noutate!

— Nu este, dar bogăția de informație, pe măsura lărgirii ei, impune o structurare și organizare care nu erau cerute de nivelul restrins al informației din trecut. În tehnologie, calculatorul a făcut o adevărată revoluție: operații de calcul care durau ani de zile se rezolvă azi în câteva minute. Marile biblioteci sau brevetele ale lumii, pentru a fi prospectate, explorate, necesită azi ajutorul calculatoarelor. Situația se impune de la sine și în istorie!

— Care ar fi metoda acestei noi științe, de vreme ce, am înțeles, calculatorul devine instrumentul principal al cercetătorului?

— La stabilirea metodei și a obiectului de investigare a noii științe cu noi mijloace, am avut în vedere patru criterii de investigare: trei referitoare la timpul de acțiune și al patrulea criteriul conturează domeniul de aplicație al ingineriei istorice.

— Numiți, vă rugăm, aceste criterii!

— Criteriul sociografic se referă la tot ceea ce conservă istoria sau se înregist-

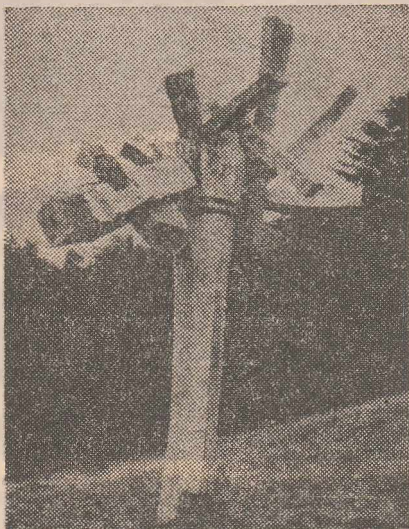
trează ca fapt istoric. Nu avem în vedere numai documentele scrise, ci ansamblul general al urmelor pe care le-a lăsat trecutul: lingvistică (istoria limbii unui popor face parte din propria lui istorie); toponimia, antroponimia, hidronimia, toate fiind conservatoare de informații istorice; apoi avem în vedere tradiția, folclorul, miturile și multe altele. Sint elemente pe care istoria le-a luat și pină acum în considerare, dar foarte puțin.

Criteriul genetic are în vedere o specificitate aparte a istoriei fiecărui popor, care este unică și cu caracteristici unice, aspecte care-i dau posibilitatea de corelare și integrare în contextul și ansamblul istoriei lumii.

Criteriul tehnologic are în vedere faptul că istoria s-a făurit totdeauna în funcție de situația geografică a unui popor și de mijloacele materiale pe care le-a avut la dispoziție. Deci istoria a avut, trebuie să aibă în vedere și a subînțeles totdeauna și tehnologia.

— Poate cu un exemplu v-ați concretiza oarecum afirmațiile!

— Războaiele din toate timpurile au fost și întreceri de tehnică, cum și antiteza lor, construirea civilizațiilor lumii, a fost tot o întrecere de tehnologii și tehnici.

— Ce are în vedere ultimul criteriu?

— Criteriul constructiv, cum l-am numit noi, își propune ca în istoria unui popor, de la prognoză și planificare să se treacă la o fază superioară, anume la programare. Metoda acestui criteriu este cunoscută demult în matematică și se numește: metoda predicției prin postdicție. Adică se trag concluzii de o probabilitate cât mai mare pentru un fapt posibil să se întâmple în viitor, având în vedere elemente privind fapte care s-au petrecut în trecut. Mai simplu exprimat: să învățăm din reușitele dar și din greșelile trecutului.

— Metoda acestui criteriu nu e cumva metoda Pitei cu chip de robot?

— Orice aluzie ați face, istoria trece și va trebui să treacă prin gândirea și sentimentele umane. A considera că matematica și tehnologia ar dezumaniza istoria, e o greșeală. Ingineria istorică nu-și propune altceva decât să răspundă la întrebările la care istoria, așa cum era concepută până acum, n-a putut răspunde.

— La ce n-a putut răspunde istoria?

— La faptele petrecute dar neconsemnate în documente și care au fost transferate generic la ceea ce numim preistorie.

— Exemplificați cu un fapt din istoria României!

— Descoperirea Tezaurului de la Hinova (Mehedinți), datat eu o mie trei sute de ani i.e.n., când Roma încă nu apăruse pe harta lumii, tezaur format din piese ce denotă un înalt grad de civilizație, cel puțin egal cu tezaurul de la Troia, Micene sau din Egipt, naște un mare semn

de întrebare pentru istoria poporului nostru tocmai prin faptul că Hinova e situată la periferia statului dac și departe de zăcămintele de aur. Întrebarea pe care ne-o punem noi este următoarea: ce trebuie să fi fost ca civilizație, ca nivel al acesteia în centrul statului dac, centru care nu întimplător se afla, credem, aproape de zăcămintele de aur, de metale ce se cunosc și azi: să cităm doar zonele Apusenilor și ale Hunedoarei. Și vreți să vă mai dau un exemplu?

— Sint gata să-l notez.

— Până acum, istoricii și arheologii n-au putut răspunde la funcționalitatea Calendarului-sanctuar de la Sarmizegetusa, ipotezele formulate de ei fiind ambigue, fapt care a făcut să fie nevoie de intervenția astrofizicii: regretatul astrofizician prof. dr. docent Gh. Chiș, creatorul astrofizicii românești, a determinat cu instrumental adecvat direcții astronomice în acest ansamblu de calendare-sanctuar și le-a precizat funcțiunile de calendare. Cadrul de interpretare matematică posibil a sanctuarului-calendare și modelul matematic general și desigur perfectibil necesar interpretării lor l-au creat, de asemenea, doi ingineri, Simion Bobancu și Cornel Samoilă, împreună cu amanistul Emil Poenaru.

— Care ar fi aportul concret al ingineriei istorice?

— Mă rezum a cita doar trei exemple: am reinterpretat războaiele dacice, epoca în care au avut loc și aceea care a urmat: stăpânirea romană în Dacia. Elementele de informație pe care le-am acumulat și interpretat demonstrează că poporul dac nu s-a împăcat cu stăpânirea romană și în tot timpul ocupației a dus o luptă continuă de eliberare. Părăsirea Daciei la anul 271 de către Aurelian trebuie înțeleasă și interpretată ca victorie a luptei de eliberare a dacilor asuprași, ajutați de dacii liberi.

— Nu intrați în amănunte, pentru că rezultatele acestor cercetări le vom discuta separat, în cadrul altui interviu. Care sint celelalte exemple?

— Este epoca începutului acestui mileniu, când în Europa apăreau statele feudale centralizate și când, după cum atestă dovezile pe care le-am organizat în demonstrația noastră, apare și statul românesc întemeiat de Negru Vodă, domn de sine stător al Ungrovlahiei. Termenul de Ungrovlahia trebuie interpretat în sensul că el nu se referă numai la Țara Românească, ci și la stăpânirea Ardealului. Citez un singur argument: jurisdicția religioasă a Mitropoliei Ungrovlahiei exercitată în Muntenia și Ardeal este o dovadă de conservare a acestor prerogative ale acestui domn a cărei existență e încă pusă sub semnul întrebării, prerogative reduse la planul religios.

— Ultimul exemplu îl cunoaștem și noi, este interpretarea nouă pe care o dați revoluției de eliberare socială și națională, antifasciste și antiimperialiste de la 23 August 1944.

— Și pentru care aducem dovezi că a reprezentat cea mai mare bătălie a tuturor timpurilor și a tuturor războaielor. E de subliniat caracterul cu totul aparte pe care l-a intrunit: a determinat scurtarea războiului în Europa cu cel puțin șase luni, a scutit omenirea de cel puțin cinci milioane de victime. 23 August 1944 trebuie interpretat ca act al îndrăzneții, inteligenței și înțelepciunii acestui popor. În demonstrația noastră se relevă rolul de frunte și primordial al Partidului Comunist Român.

— Care vă e argumentația?

— S-a încercat și în alte părți ale lumii scurtarea, prin insurecție, sau răsturnarea situației, a dominației lui Hitler: Weigand, Gamelin și Petain, mari generali, cu peste 1,3 milioane de soldați în comanda lor, cu arme și dotare tehnică superioară, capitulează lamentabil, iar De Gaulle reușește în 1940 să atragă de partea sa, pentru continuarea războiului, un număr redus de francezi. Regele Victor Emmanuel și Badoglio semnează ar-

mistițiul cu puterile aliate în 1943, dar nu pot organiza o armată italiană care să lupte de partea aliaților și sint siliți să fugă de la Roma. La 20 iulie 1944, complotul generalilor germani eșuează și represaliile împotriva lor produc un număr foarte mare de victime. Bor Komorovski eșuează, de asemenea, în iulie 1944 la Varșovia și rezultatul tentativei sale îl constituie cele 500 000 de victime ca urmare a represaliilor. Ei, bine, după toate aceste eșecuri se produce, cu deplin succes, actul de la 23 August. Întrebarea care se pune e simplă: ce a lipsit în cazurile citate și ce am avut noi, românii, în plus? Răspunsul nu ni se pare prea complicat: prezența, îndrăzneala și fermitatea poporului român pe baricade, conducerea și, firește, organizarea luptei de către partidul nostru.

— Care e procedeeul prelucrării datelor?

— Citim foarte multe documente, pe care le luăm în calcul; călcăm cu pasul locurile unde s-au petrecut evenimentele respective; discutăm cu oamenii, participăm la evenimente sau martori oculari. Apoi integram într-un concept global toate sursele de informație, concept asupra căruia începem de acum să acționăm cu mijloacele matematicii și ale tehnologiei.

— Instrumentul principal este deci tot matematica?

— Matematica românească, în special, ne-a oferit acest instrument: citez doar descoperirile profesorului Oclav Onicescu, modelarea informațională și teoria măsurii asociației concordanțelor. Pe baza acestor teorii ne-am extras modelele matematice pentru programarea pe calculator. Colegul meu, dr. inginer Florin Predan, și matematiciana Ștefana Constantin au creat primul model matematic de acest gen. La ora actuală am evoluat: avem chiar o tehnologie matematică de investigație. Luminița State, doctor în matematică, a creat o tehnologie matematică pornind de la teoria cunoașterii, recunoașterii și învățării, elaborind zece noi teoreme în care se structurează această nouă tehnologie.

— Cum a fost primită ingineria istorică?

— În 1981, la Brașov, și în 1982, la Pitești, au avut loc simpozioane de inginerie istorică. Au participat personalități științifice marcante: academiician Nicolae Teodorescu, prof. dr. docent Gh. Chiș, prof. dr. docent Pandelescu Olteanu și alții. Ne-am bucurat chiar de la început de sprijinul Asociației oamenilor de știință din România.

— Ascunde ceva răspunsul dv.!

— În ce sens?

— În sensul că nu ne-ați răspuns cum ingineria istorică a fost primită de istorici.

— Istoricii se țin încă în rezervă și într-o serie de cărți care au apărut între timp este citată tentativa noastră sub semnul întrebării.

— Cu ce a îmbunătățit ea tezaurul istoriei?

— Ingineria istorică se situează ca o știință multidisciplinară, făcând loc al istoricilor, dar alături de ei și matematicienilor, fizicienilor, biologilor și inginerilor într-o preocupare globală.

— Imi pare rău, dar continuați să rămâneți evazivi: v-am întrebat cu ce ați îmbogățit tezaurul de date și probe istorice?

— Cu noile teze pe care le-am citat și pe care, deocamdată, le-am formulat doar ca probleme, amplitudinea lor neputând fi rezolvată de pe o zi pe alta, nefiind ea trebuie să ducă la noi concluzii cât de cât certe, acceptabile va trebui de acum înainte desfășurat în timp, să fie amplu. Și mai ales, pentru această știință multidisciplinară trebuie să formulăm un limbaj comun și inteligibil cu profesioniștii disciplinelor citate. Ne aflăm, sub acest raport, și nu o ascund, într-o fază incipientă.

— Iar ca noua știință, ingineria istorică, să nu ajungă o pseudoștiință, va trebui să se bucure sau să fie testată și de istorici. Multidisciplinaritatea, în studiul istoriei, nefiind, credem noi, un factor de regres, ei dimpotrivă.

N. GRIGORE MARAȘANU

O plantă în creștere explozivă:

Pistia stratiotes

Pe un drum de țară, un subofiter de miliție oprește un tractor. Pe platforma remorcată se află o încărcătură vegetală de o identitate ciudată: ea nu amintește nici trifoiul, nici lucerna, nici iarba cosită, ci mai degrabă plantele legumicole, ceva ce aduce a varză sau lăptucă.

— La spune drept, de unde ai furat salata?

— Nu e salată, păcatele mele, e nutreț pentru vite.

— Dumneata îți bați joc de mine?

— Pe onoarea mea! E scoasă din lacul stației de epurare și o duc la ferma de la Căteasca.

Dar omul legii consideră explicația fantezistă și tractoristul este nevoit să prezinte noi argumente și „acte în regulă” până când situația se lămurăște.

Cazul s-a petrecut aievea. Și ni l-au povestit rîzînd cei ce i-au fost martori. Ne-am gândit să-l folosim în deschiderea relațiilor noastre tocmai pentru a marca de la bun început realitatea bizară a acestui nou produs vegetal descoperit și acclimatizat în laboratoarele Institutului de științe biologice din București. Misterioasa salată este o plantă acvatică a-

dusă din zonele tropicale ale planetei noastre, așa că ignoranța milițianului nostru apare perfect motivată. Mai mult decât atât: într-o situație asemănătoare nici chiar un specialist în materie, un agronom sau chiar un botanist, nu ar fi putut ghici pe loc identitatea biologică a ciudatului nutreț cu aspect de legumă.

Dar să începem cu începutul:

Specia se numește *Pistia stratiotes* și este o plantă de apă, plutitoare, specifică unor zone calde din Africa și America de Sud. Ea a ajuns în țara noastră prin filieră acvatică, dar nu a intrat în atenția oamenilor de știință decât în ultimii ani. De remarcat totuși că *Pistia stratiotes* a devenit în țara noastră mult mai devreme decât în altă parte obiect de studiu pentru biologi. În Europa planta nu este citată în lucrări de specialitate decât începînd cu anul 1931.

Cercetările au început la Institutul de științe biologice din București, unde, în 1978, un colectiv condus de biologul Mariora Godeanu a inaugurat un program de testare a plantei în condiții naturale și de laborator, primele investigații evidențiind marea capacitate a speciei de a acu-

mula substanțe organice și diferite forme de azot, fosfor și poluanți specifici. Experimentul a fost extins în cadrul unor unități economice unde au fost create de-a lungul anilor și primele stații pilot (la Stația de epurare a apelor din Bistrița, la Complexul de selecție și testare a porcinelor de la Gornești, Mureș, și într-o unitate economică din Drobeta-Turnu Severin).

Primele comunicări au cucerit atenția și interesul Consiliului Național pentru Știință și Tehnologie care a propus includerea cercetărilor în cadrul unui mai larg program destinat obținerii de fitomasă energetică valorificabilă. Astfel, sub auspiciile acestui înalt for științific, cercetările au cunoscut de îndată o mare extindere, bucurîndu-se în același timp de sprijinul și concursul unor diverse instituții, institute și organisme economice. Între acestea: Institutul de cercetare și proiectare pentru locuințe, sistematizare și gospodărie comunală (care a realizat tehnologii pentru epurarea și obținerea de biomasă), Institutul de studii și proiectări hidroenergetice (care devine, prin aportul inginerului Iulian Constantin, autorul unei piramide energetice în lungime de 1,300 km, destinată cultivării Pistiei stratiotes), întreprinderile județene de gospodărie comunală din Bistrița-Năsăud, Argeș, Bihor, institutele de învățămînt superior din Oradea, Constanța și Pitești, centrele de cercetări biologice din Cluj-Napoca și Iași, Institutul român de cercetări marine, Institutul de biologie și nu-

trile a animalelor și Institutul de cercetări pomicele de la Mărăcineni.

În același timp diverse colective de cercetare au efectuat experiențe în bazine cu ape uzate și chiar pe lucii de apă lipsite de vreo destinație precisă: brațele moarte ale unor riuri, bazine geotermale etc. În cele din urmă, prin cumularea și studierea datelor generale, s-a hotărît realizarea unor stații pilot de dimensiuni industriale.

Inițiativa de creștere a plantei în sisteme industriale a stîrnit multă pasiune și curiozitate, dar ideea s-a bucurat de un interes activ și imediat mai ales din partea organelor de partid și de stat ale județului Argeș. La inițiativa acestora și cu concursul specialiștilor bucureșteni și argeșeni, planta a fost găzduită și acclimatizată în apele rezultate din decantările secundare ale Stației de epurare. La început planta a ocupat o suprafață de 40 mp, dar ea s-a dezvoltat repede, cucerind întreaga suprafață a celor două bazine: 3 000 metri pătrați. Bazinele acoperite în întregime cu *Pistia stratiotes* oferă o imagine inedită, dar nu lipsită de frumusețe. Cele două bazine aparînd mai ales de la distanță ca două oaze circulare de un verde intens. Specialiștii argeșeni — ing. Radu Pieleanu, dr. Marina Vasile, dr. Ana Croitoru, ing. Băncescu și tehnician Rădăța Secu — au remarcat chiar de la început că, prin marea capacitate a plantei de a reține materiile organice, eficiența stației de epurare crește cu 10—30 la sută la eliminarea azotului, cu 40—70 la sută la eli-

Apa nu e numai apă

Gîndindu-mă la aplicațiile și implicațiile posibile ale unor descoperiri și invenții de mare valoare, pe care le detinem noi românii, mi-au venit în minte fără să vreau, superbe versuri din „A-dăugiri la Noul Testament”, pe care i le datorăm aceluia care este Adrian Păunescu, poet asemenea unui pisc solitar și de talent uraganic: „Noi nu știm dacă înainte de noi n-au mai fost alți oameni, / Noi nu ne amintim decât amintirile de care simțim în stare, / Fiecare civilizație e într-un fel un examen, / Ce cade, rămîne uitat și se ține minte, ce nu dispăre”.

În numele acestui examen, pe care de fapt îl dăm cu toții, noi cei care clădim civilizația socialistă pe pămîntul României, mi-am propus să desprind un capitol dintr-un volum aflat în manuscris, prin care să arăt cit de puțin știm despre ce este infinit de mult. Desigur, o parte a acestui infinit îl constituie banala apă, compusul chimic elementar pe care particulele subnucleare sau universul „găurilor negre” l-au dat cu mîndrie la o parte din frontul de avangardă al științei și tehnicii contemporane, ca fiind neinteresant. Și totuși, să vedem dacă e justificată această înlăturare...

Cu toate că este leagănul vieții și păstrătoarea existenței noastre, constituind, totodată, una din resursele fundamentale ale dezvoltării economice și sociale a întregii lumi, apă — preaieftinul lichid în care ne răcorim picloarele pe caniculă cumplită, ori ne pobolim o sete arzătoare — nu reprezintă în sine, un produs al revoluției industriale și nici al celei tehnico-științifice actuale, deși civilizația tehnologică de azi, ca și cea de mîine, ar fi de neconceput fără prezența uriașelor cantități de apă de pe Terra. Bazați pe solide argumente teoretice și practice, putem însă demonstra că apa este mai indispensabilă chiar decît energia și materiile prime, intrucît, fără ea, viața ar înceta definitiv, iar pămîntul s-ar preface într-un imens pustiu mort. Așa cum se știe, pe maluri de ape s-au născut mîndre civilizații, dar multe din ele au pierit tocmai din cauza apei. Oricît de ciudat ni s pare, atît pîinea cea de toate zilele, cit și obiectul un nevoie de apă pentru a fi fabricate. Iar trupul copilului la naștere conține peste 92 la sută apă (desigur, nu identică cu apa pe care o bem!), în timp ce la maturitate, proporția de apă din organismul nostru rămîne la valoarea de peste 65 la sută. Nici clima pămîntului n-ar exista, cu multiplele ei schimbări, fără circuitul neostoit al apei în natură. Așadar, viața întregii planete, viața noastră, viața oriunde s-ar afla ea pe Terra depinde în mod esențial de existența apei, de calitățile și resursele acesteia.

Apa există de totdeauna, de cînd s-a născut sistemul nostru planetar. Ea dăinuie de miliarde de ani, de atunci de cînd, în cursul formării ecosferei, a devenit izvor de viață pentru prima celulă sau ființă biologică și, totodată, factor de conservare a legilor vieții. Nu vom uita însă că tocmai apei îi datorăm geneza primilor simburii de viață și putința de a exista, de a evolua, de a ajunge oameni odată cu venirea noastră în ființă, lumină și conștiință, ca o supremă incununa-re a unei îndelungate opere, împlinită prin efortul infinit șioplesitoarea răbdare a unei nesfîrșite conlucrări sinergice dintre forțele universului nostru.

Tirziu de tot în istoria omenirii, adică aproape de noi, cînd chimia a prins puteri ale rigorii științifice, cînd fizica nucleară și atomică a început să dezvăluie tainicile ascunzîsurii ale structurii materiei, moleculele de apă ni s-au înfășisat cu o structură cumințe și simplă: doi atomi de hidrogen se leagă în triunghi cu un atom de oxigen formînd o moleculă de apă, acel banal H₂O al primelor noțiuni ce se învață în clasele școlii elementare. Împreunate între ele, cu mîile de miliarde de miliarde, moleculele de apă alcătuiesc stropii de ploaie, pinzele freatice, șuvoarele de izvoare, curgerea rîurilor și a fluviilor, imensele întinderi ale mărilor și oceanelor, lumea superbă a cristalinelor de zăpadă sau împără-

ția tăcută a veșnicilor ținuturi de gheață. Apă de băut, apă de ploaie, apă de rîu sau mare, apă poluată, apă minerală, apă de zăpadă, apă distilată, apă activată, apă liberă și apă legată... Iată numai cîteva din formele de apă, cunoscute în acest moment al tranziției civilizataiei umane spre orizonturi și nivele superioare ale cunoașterii și spiritualității, ale omeniei și creației culturale, științifice și tehnologice, ale saltului de organizare economică-socială, ale eliberării definitive a omului de exploatare și umilire.

Pînă de curînd, capitolul „apă” era considerat epuizat, știința și tehnologia tradițională apropiind că apa nu mai are secrete pentru om. Așa se credea pînă de curînd...

Un basm cunoscut de multe popoare ne vorbește însă despre „apa vie” și „apa morții”, pe care calul zădăran și pasărea măiastră le-au adus lui Făt-Frumos, de acolo „de unde se bat munții în capete”. Iar regretatul savant român, Henri Coandă, cu puțină vreme înainte de sfîrșitul vieții, arăta, într-o lucrare prezentată Academiei, că oamenii sînt entități unice și diferențiate, deoarece beau apă diferită la proporțiile acesteia în celulele corpului lor se disting de la individ la individ, adăugînd tot el că și steluțele de gheață diferă de la o zonă la alta.

În vara lui 1980, autorul acestor rînduri făcea vîlvă la Congresul internațional IMAGO MUNDI de la Innsbruck (Austria) arătînd, printre altele, pe baza unei descoperiri originale, românești, că apa naturală, — purificată — nu e numai... apă simplă! Nu de multă vreme, presa științifică și cotidiană din Uniunea Sovietică a publicat largi materiale consacrate unor neașteptate și „miraculoase” proprietăți ale apei de zăpadă și de gheață, cit și ale apei tratate electromagnetic, menționînd unele aplicații, cu rezultate deosebite, în biomedicină, agro-zootehnie, industria petrolului, producția cimentului, industria alimentară și altele.

Documentele publicate ne-au venit și din Danemarca, unde funcționează cinci spitale noi, în care o serie de maladii umane se tratează în mod eficient, cu... „apă Flyborg”. Este vorba de o apă activată cu ultrasunete și unde electromagnetice. După ce medicii s-au convins de proprietățile remarcabile ale acestei ape, farmaciile au început să o vîndă în flacoane care poartă eticheta „apă Flyborg”. Și din Japonia ne-a parvenit stîrea utilizării unei ape activate electromagnetic, în chimie, medicină și în industrie.

Vom mai aminti, între acestea, lucrările unor cercetători sovietici, care au reușit să pună în evidență așa-zisa „apă anomală”, extrînd-o din apa naturală cu ajutorul unor capilare în cantități infime (sub zeceime de milime de gram). Cercetătorii în cauză, ale căror rezultate au fost confirmate ulterior de laboratoare americane și engleze, au găsit că „apa anomală” pură nu fierbe sub 450°C., este de 1,4 ori mai densă decît apa obișnuită, are o viscozitate de aproape 20 de ori mai mare decît apa normală, îngheață sub minus 29°C. și, posibil, are o structură de polimer (molecula nu mai este simplă, se leagă mai multe molecule de H₂O într-o arhitectonică specifică). Iată ce relatează în legătură cu toate acestea ziarul „Trud” din 13 mai 1981: „Încolțirea semînelor de grîu în apă activată (experiențe conduse de dr. N. Bondarenko) a determinat accelerarea creșterii și maturării plantelor, iar producția la hectar a crescut cu 20—30 la sută. Ca urmare, se spune în același ziar, Comitetul de Stat pentru Știință și Tehnică al U.R.S.S. a constituit un consiliu cărui i s-a dat sarcina să sprijine extinderea aplicării în economia națională a apei activate inclusiv apa anomală prin diferite procedee fizice”.

Iată, prin urmare, că arhalca și banala apă, deși nu este un produs de frunte al revoluției tehnico-științifice moderne, cel puțin deocamdată, a început să și dezvăluie calități nebanuïte și, în același timp, confirmă un binecunoscut principiu: nici o problemă din știință și teh-

nologie nu este vreodată definitiv soluționată.

Legat de cele spuse, aș dori să subliniez un fapt deosebit, petrecut în anul 1970. Pe atunci, conducătorul partidului și statului nostru, tovarășul Nicolae Ceaușescu, cerea fizicienilor români să cerceteze mai cu atenție apa și proprietățile ei, intrucît, spunea dînsul, este sigur că acest compus chimic mai ascunde multe taine, încă nedescoperite de om. Din cele ce urmează se va vedea clar intuiția genială a secretarului general al partidului nostru, care a prefigurat descoperirile și invențiile ce s-au realizat în țara noastră între anii 1974—1982 legate de apă. La aceste descoperiri și invenții îmi este părtaș egal și extrem de apropiat, colegul și prietenul meu din Timișoara, Gheorghe Lucaci, cu care împart, de peste opt ani și lucrurile bune și pe cele rele.

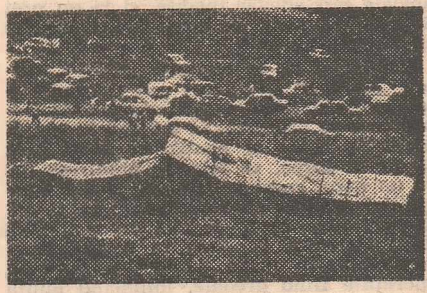
Efortul nostru a fost îndreptat tocmai spre ceea ce ne îndemna conducătorul partidului și al țării, tovarășul Nicolae Ceaușescu, în esență — clarificarea proprietăților neobișnuite ale apei. După ani de muncă, rezultatele s-au adunat, în rezumat, într-un brevet de invenție (alte dosare sînt pregătite), prin care se atestă — la noi în țară — ca și în alte zece state unde brevetul s-a înregistrat — că apa naturală pură nu e numai structura pe care o cunoaștem adică un conglomerat de molecule simple — H₂O. În realitate, apa naturală bună este formată din trei componente distincte, care se pot separa ușor, printr-o tehnologie care formează obiectul brevetului R.S.R., nr. 77382/1981, al cărui autori sînt subsemnatul și Gheorghe Lucaci. Cu ajutorul tehnologiei brevetate, am separat cele trei forme de apă, în amestec din apa naturală pură (fără suspensii, săruri, acizi sau alte elemente) — apă antagonică (A), apă biologică (B) și apă neutră (N), după proprietățile lor față de procesele vitale din organismele vii. Proprietățile celor trei forme de apă, pe care știm acum și putem să le separăm la scară industrială, se disting mult unele de altele, iar aplicațiile fiecăreia din ele sau într-un anume amestec au o importanță extrem de mare atît pentru știință și tehnologie, cit mai ales pentru economia națională și viața socială.

Căci cele trei componente ale apei pure se leagă nemijlocit de geneza primară și de evoluția tuturor formelor de viață, cunoscute de om, condiționează starea de sănătate a organismelor ca și pe cea de boală; se leagă, de asemenea, de gravitație și antigravitație, de structurile cristaline, de industria alimentară, de industria petrolului și a cimentului, de agricultură și zootehnie. Dar mai ales ne permite să avansăm, cu încredere, o nouă interpretare a structurii materiei, a conceptelor de substanță cîmp și informație, a existenței noastre ca ființe și structuri organizate, în legătură directă cu realitatea fizică a unui cîmp fundamental energetic-informațional și universal, din care se generează toate cîmpurile și structurile cunoscute în prezent.

Proprietățile și aplicațiile apelor A, B și N sînt fascinante chiar pentru noi, cei care știm că e o lume nouă, un nou univers deschis firii omenesti. Dar despre ele vom vorbi în numărul următor al revistei.

(Va urma)

ION MANZATU

minarea fosforului și cu 50 la sută la alte substanțe.

Ei bine, cititorii noștri se vor arăta poate nerăbdători să afle în primul rînd care este eficiența economică a întregii acțiuni, prin ce calități de excepție, probate și verificate în timp, se recomandă această plantă exotică, prezentă pînă de curînd doar în acvarii și grădini botanice. Am solicitat amănunte în această privință specialiștilor Institutului de științe biologice din București, dar interlocutorii noștri, mereu modesti și circumspecți atunci cînd sînt invitați să vorbească despre propriile realizări, ne-au rugat să fim zgîrciți în acordarea unor calificative. Nu rezistăm totuși tentației de a aminti totuși cîteva (doar cîteva) din marile virtuți ale acestor plante lacustre atît de prolifiche și bogate în substanțe nutritive.

Vom arăta în primul rînd că Pistia stratiotes cunoaște o creștere explozivă, că se dezvoltă și se extinde vîzînd cu ochii, astfel că după recoltare, suprafețe rămase goale se recoperă în cel mai scurt timp. Ritmul de creștere este estimat la peste 5 tone la hectar masă verde pe zi. Cu alte cuvinte suprafața recoltată se reface de la o zi la alta! În cit timp se produce o cantitate similară de masă verde pe

obișnuitele terenuri arabile? Cel interesat sînt invitați să calculeze singuri.

Evident, din motive ușor de bănuït, Pistia stratiotes nu poate veni decît în completarea furajelor dobîndite prin mijloace convenționale, dar aportul ei poate fi imens. Interlocutorii noștri ne-au rugat totuși să nu uităm să spunem că planta se dezvoltă în condiții naturale numai în perioada sezonului cald (circa 150 zile pe an).

Cercetările efectuate de specialiștii Institutului au mai dovedit în continuare că planta conține proteine în proporție de 16—30 la sută (deci cu mult mai mult decît plantele furajere obișnuite). Toate acestea au constituit motive suficiente pentru ca planta să fie introdusă în rațiile furajere. Experiențele au avut loc la Complexul de creștere a porcinelor de la Bradu, la Complexul de Îngrășare a taurinelor de la Căteasca și la gospodăriile anexe ale Institutului superior din Pitești. La fermele de porci, planta a fost introdusă în furaje combinate, (demonstrînd o consumabilitate de 98 la sută), iar în fermele de taurine, unde nu a fost amestecată cu alte furaje, consumabilitatea a fost de 60 la sută. S-a constatat, totodată, că furajele din Pistia stratiotes se pretenză la însilozare în combinație cu furaje grosiere, consuma-

bilitatea fiind în această situație de 90—95 la sută. Martorii experimentului au ținut să comunice, de asemenea, că, pînă în prezent, nu se constată modificări clinice în comportamentul animal și în constantele lui fizice.

Vom mai aminti în sfîrșit că cercetările de laborator recomandă deopotrivă utilizarea plantei în industria coloranților și în cea de medicamente.

Există, iată, toate motivele pentru ca această deosebit de generoasă specie lacustră să fie pe larg cunoscută în foarte diverse compartimente ale științei românești.

Aceasta este pînă la ora actuală istoria grăbitel Pistia stratiotes, plantă de apă amulsă și adusă din briul tropical al planetei și care, pe teritoriul țării noastre, s-a dovedit o inepuizabilă sursă de masă verde și materii prime. Redescoperirea ei o datorăm, spunea, unui colectiv de cercetători ai Institutului de științe biologice. Numele acestora: biolog dr. Marioara Godeanu, biolog dr. Ana Georgescu, biolog dr. Victor Izvoranu, biochimist Daniela Bănățeanu, tehnician Viorel Bogheanu și microbiolog Doina Peptea.

LIVIU TIMBUS

Autoritatea slujitorului catedrei

(Urmare din pagina 1)

de opera lor de învățatori, și de limba română, și de geografie, și de matematică, și de istorie și, neconținut, de omenie și de dragoste de țară.

Forța morală și verticalitatea politică, competența profesională la scara unei societăți întregi și capacitatea decizională a unei administrații inclusiv la nivelul național își află, toate, dacă vom sta bine să ne gîndim, o temelie hotărîtoare în opera școlii și prin ea a dascălilor iar eu cred că este un moment favorabil azi discutării cu toată cinstea și cu toată răspunderea a condiției dascălului român sub toate aspectele, de la statutul material și social la acela profesional.

Nu voi uita niciodată emoția care ne cuprîndea pe noi, elevii Liceului „Alexandru Lahovary”, din Rimnicu Vilcea, cînd întîlneam pe stradă un profesor și cînd ne pregăteam să-l salutăm cu protocolul cu care tot orasul îl saluta, de la prefect la măturătorul de stradă. Și totuși știu că de măsura în care acești dascăli își fac datoria, înconjuțați de respectul unanim, depinde viitorul odraslelor lor și al societății întregi. Respectul unanim încorporează în el și libertatea decizională în fața catalogului, ceea ce am mai numit suveranitatea la catedră și la stabilirea notei și autoritatea categorică a criteriului științific. Firește, toate acestea presupuneau, în primul rînd, competența dascălului, pregătirea lui recunoscută, siguranța lui de neclintit în fața auditoriului.

Apropiata deschidere a noului an școlar, în contextul preocupărilor întregii noastre societăți pentru aflarea în fiecare loc de muncă a celor mai bune și eficiente soluții capabile să sporască avuția națională și să asigure progresul nivelului de trai realizatezarea nevoia unei și mai profunde dezbateri cu privire la rolul și la condiția dascălului azi și face și mai vie tradiția și zestrea de învățămînt a școlii românești, tradiție și zestre ce se cuvin — și este în interesul nostru, al tuturor — să și afle un ecou din ce în ce mai amplu și mai viu în practica noilor generații de apostoli. Am cîntețerat, vara aceasta, o bună parte din geografia nouă a patriei și am fost, evident, cucerit de eforturile realmente impresionante care s-au făcut și se fac neconținut pentru a se asigura învățămîntului românesc o bază materială puternică și modernă. Aceasta este una din condițiile hotărîtoare pentru practicarea învățămîntului la nivelul exigențelor spiritualității socialiste. Și ea constituie o realitate de necontestat. Iată și temeiul unei dezbateri pe care eu o văd atît de necesară în jurul statutului social al dascălului, pentru că nu sîm tot atît de cinstiți, el încă fluctuează de la un sat la altul și de la un oraș la altul, uneori chiar și în funcție de umoarea sau de latitudinea sau de timpul liber al vreunei autorități locale.

Se mai aud încă, din păcate, pe ici, pe colo formule „drastice”, așa-zis tovarășești, de tipul: ia vedeți ce mai fac profesorii ăia și mai scoateți-i și pe ei la treabă! Puneți-i la muncă!

Să nu ne facem că n-am auzit asemenea primitive formule ca și cînd la catedră nu s-ar munci, și ca și cînd munca fizică la care, chipurile, ar fi trimiși profesorii, ar avea pentru ei un caracter reeducational.

Una este să ceri — și este foarte bine și foarte moral și foarte demn și întotdeauna a fost așa — ca profesorul să asigure, cu elevii săi, un răspuns patriotic la apelul muncii patriotice, fie în agricultură, fie în gospodărirea unei localități — fapt cu adevărat educativ — și alta e să-ți închipui că procesul de învățămînt este o formă epidemică a muncii.

Ar mai fi de spus cîte ceva și despre unele imixțiuni, nu generalizate, dar existente totuși, în desfășurarea propriu-zisă a procesului de învățămînt și în criteriile sistemului de notare, toate cu efecte — se știe — din cele mai nefericite în actual pedagogie de cea mai mare importanță pentru morala unei societăți.

Eu cred că se cuvine foarte serios discutat faptul că în unele școli media de trecere la o treaptă a fost de peste 8 iar la altele la aceeași treaptă a fost de 1,40! Cum a putut să apară un asemenea decalaj în fața aceluiași manual de școală? Ceva nu e la locul lui și e cazul să ne sesizăm cu toată răspunderea.

Rolul învățămîntului românesc a crescut în ultimii ani enorm, societatea a căpătat o tot mai acută conștiință a însemnătății lui, lumea catedrei își definește și ea cu o indiscutabilă spirită autoritate prestigiu, sint, așadar, și cred cu satisfacție, condiții foarte propice pentru a discuta deschis și mereu spre folosul nostru, al tuturor, despre rolul și locul apostolilor școlii românești.

— Unde sînt consătenii dumneavoastră? — La cîmp

La ora amiezii comuna Răcoasa pare pustie, în curți nimeni, doar păsările se sfădese într-un piuit continuu. În fine, zăcim în curte un tinăr blond și zvelt, lucrînd la zarzavaturi. „Unde sînt consătenii dumneavoastră?” „La cîmp, la muncă la C.A.P.”. În drum spre terenurile C.A.P.-ului intrăm în magazinul sătesc. Prin grija întreprinzătoarei gestionare Natalița Rău, aici găsești de la televizoare portabile la îmbrăcăminte cu o croială modernă și variată. Gustul celor de aici nu mai poate fi neglijat, omul vrea ca haina nu numai să-i țină cald ci să-i și vină bine, și șefa magazinului ține cont de aceasta cînd se aprovizionează. În fine, printre meterezele căpițelor și șuieratul ritmic al coaselor îl găsim și pe președintele C.A.P.-ului, Gheorghe Dobrin. „Acum ne-am concentrat la stringerea finețelor. Deși această operație manuală este cea mai grea, cu sudoare și hărnicie treaba merge. Ve-

deți, aici sîntem confrunțați cu specificul reliefului, care ne oferă condiții vitrege de teren, cu dealuri și viroage, și un sol nu prea productiv. Dar și așa, aplicînd îngrășăminte cu grijă, executînd arături și alte lucrări cu conștiinciozitate, am reușit să obținem 2500—2800 kg griu la ha, cînd de obicei la un teren atît de accidentat te situezi la producții mici, de cca. 500 kg/ha. Cu aceste realizări și cu cele 3500—4000 kg griu la ha obținute de pe terenul pe care-l mai avem spre șes, lîngă Mărășești, sîntem peste media pe județ”.

Îi arătăm culmile dealurilor, unde uniformitatea verdelei este întreruptă de ghemotoacele de alb ale oilor și vacilor la pascut. „Sectorul nostru zootehnic, cu cele 400 taurine și 3000 de oi, merge bine, obiectivele noastre fiind îmbunătățirea rasei de ovine țurcana și permanentizarea rasei de taurine brună, rezistentă și aclimatizată condițiilor de aici,

pentru care am reușit să folosim doar prășila proprie. Pentru aceste animale, facem lucrări de amploare pentru curățarea finețelor naturale de vegetație forestieră, și cînd spunem că am adunat cca. 2000 kg. fin uscat la ha, spunem că este un succes în această direcție. „Tovarășe președinte, am văzut prunii pe deal aplecați de rod ca într-o reverență în fața omului și ca o invitație la cules. Va fi un an bun?”. „Da. Se anunță un an rodnic, și peste cîteva zile, dimineața vom lua drumul livezilor noastre de pruni, meri și peri, pentru a culege cadourile acestei toamne. Să știți că în agenda noastră este și o pagină cu cultura cartofului, și după ce i-am administrat peste 30 de tone de gunoi de grajd la ha, cred că vom avea o producție de peste 20 de tone la ha. Să nu pară că ne lăudăm, cooperativa noastră ocupă o poziție de mijloc în județ, dar, deși terenul nu ne prea ajută, vrednicia oamenilor a făcut ca natura să ne fie prietenă”.

Ne întoarcem în sat cu primarul Mitică Lupașcu. Ne spune că explicația faptului că satul arată frumos este munca oamenilor, care „sînt puși pe treabă!”. Majoritatea locuitorilor sînt în C.A.P., nu se face naveta spre alte locuri, toți sînt ancorați în atmosfera comunei.

O comună ca multe altele pe meleagurile românești, în care socialismul a marcat transformări de seamă. O comună care, prin oamenii săi, zimbește opti-

mist viitorului. Am mai trecut prin comuna Răcoasa la întoarcere, într-o duminică seara. Deși după o dimineață de muncă, tinerii se plimbau veseli pe uliță, iar bătrînelii vorbeau de „toate șele” pe la porți. Intîlnal și tricouri cu emblema „World Cup Espana”, dar și cămăși cu ii înflorate. Am părăsit Răcoasa avînd viu întipărită în minte imaginea siluetei zvelte și romantice ale fîntinilor cu cumpănă, parcă o cumpănă dreaptă între istoria veche și nouă a comunei.

FLORIN CONDURĂȚEANU ■

Oltul se mută la deal

(Urmare din pagina 1)

locuință, peste o lună, pentru întreaga sa familie. Deși acest tinăr este legat trup și suflet de hidrocentrale — asta este, mărțurisește, viața lui.

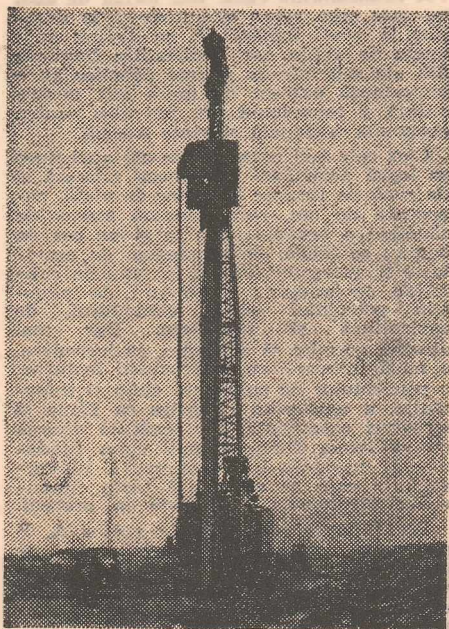
E însă nevoie de el aici, la grup, pentru că dacă doi oameni au fost „sufletul” introducerii unei noi și revoluționare tehnologii pe șantier — inginerul Radu Scutelnicu, directorul grupului, și Ștefan Buzoianu, inginer șef mecanic — el, Dumitru Nicodim, a fost cel care a pus în practică, a executat lucrarea în șantier.

Realizarea salbei de hidrocentrale de pe cursul inferior al Oltului reprezintă una dintre cele mai ambițioase proiecte naționale din ultimii ani. „Este cea mai mare investiție hidroenergetică din țară atacată pînă în prezent — avea să-mi precizeze inginerul Radu Scutelnicu — și totodată unică în felul ei. În afară de producerea de energie, ea include un întreg sistem de navigație (navete fluviale vor face legătura dintre Slatina și Dunăre!) și un altul de irigație (circa 100 000 hectare irigate în finalul lucrării). Mai amintind că volumul de excavații din zonă este jumătate din cel al Canalului Dunăre-Marea Neagră, ne putem face, cît de cît, o impresie despre colosalul dimensiunilor cu care se operează aici.

Formulată sec, în termeni tehnici, tema noii tehnologii de factură românească sună astfel: „TEHNOLOGIE DE ETANȘARE ÎN PROFUNZIME A INCINTELOR INDIGUITE, CU ECRANE SUBTIRI”. Pentru a înțelege despre ce anume este vorba, trebuie să fac cîteva precizări — să preluăm, mai exact, pe scurt, explicațiile inginerului Dumitru Nicodim, cel care m-a însoțit în permanență în periplul făcut printre oamenii de aici.

Orice hidrocentrală presupune un lac de acumulare, iar orice lac de acumulare presupune niște kilometri buni de indigui — asta o știm cu toții. Mai puțin știm însă că aceste indigui — pe partea dinspre apa lacului — trebuie protejate de un zid subteran ce atinge adîncimea de 10—14 metri, socotind de la baza digului: un zid de forță, care trebuie să fie absolut impermeabil; altfel, apa lacului, strecurîndu-se pe sub baza digului, ar spulbera orice construcție înundînd terenurile din jur, distrugînd însuși digul în cauză.

Ei bine, aici — în realizarea acestui zid pe care nu îl vedem niciodată și care prezintă o importanță capitală, nu numai la hidrocentrale, dar în toate lucrările ce necesită o impermeabilitate a solului

Utilajul de construcție românească menit a realiza acest zid

(minerit, irigație etc.). Grupul de la Slatina a propus și realizat — sub formă de propunere de invenție, așteptîndu-se astăzi confirmarea O.S.I.M.-ului — o tehnologie într-adevăr inedită, și la un preț de cost și viteză de lucru incomparabile cu cele cunoscute.

Indiferent că se numeau „Kelly”, „Eise”, „Lorenz”, „Poclein” sau „Castor” — tehnologii străine, majoritatea franceze — pentru a se putea turna betonul în șanțul proaspăt săpat, și pentru ca acest șanț să nu se surpe, se folosea umplerea lui cu un noroi special, denumit „noroi bentonitic” (foarte scump, cunoscînd faptul că bentonita costă de trei ori mai mult decît cimentul!). Abia în acest „noroi bentonitic” se turna betonul propriu-zis, operațiile fiind greoaie, implicînd multă mîndrie, condiții grele de lucru etc. În plus, zidul realizat astfel (în adîncime, repet), trebuie să aibă o grosime de 60 centimetri. Socotîți, încercați să vă imaginați o astfel de lucrare pe distanțe de zeci și zeci de kilometri...!

Noul „noroi de etansare cu ecrane sub-

țiri” de producție românească (în cadrul noii tehnologii, de fapt, O.S.I.M.-ul deține patru propuneri de invenție!), exclude întreaga tehnologie „Kelly”, sau de alt tip și mai exclude: fabricile de preparare a betonului, betonul luat în sine, și acel dificil și mai ales scump noroi bentonitic. Noul noroi de concepție românească are la bază cenusa provenită de la termocentrale (extrem de ieftină — circa 10 bani/tona — și care înainte se arunca), bentonită 12 kg/mp de etansare — față de 86 kg la procedeele „Kelly”!) și ciment (la fel, în cantități reduse).

Efectul: în loc de 60 cm grosime, cît avea peretele clasic, peretele obținut prin noul procedeu are numai... 15 cm, fiind totodată de o excepțională calitate. Productivitatea muncii crește foarte mult: dacă o instalație „Kelly” face în jur de 6 000 mp de etansări într-un an, noul procedeu românesc realizează 30 000 mp — productivitatea crește așadar de cinci ori! În sfîrșit: noua tehnologie este de trei ori mai ieftină decît cea veche, economiile realizabile numai pe Oltul inferior, prin această tehnologie, fiind de ordinul zecilor (bune!) de milioane!

Pînă în acest an, lucrările de pe Oltul inferior s-au concretizat prin realizarea hidrocentralelor Zăvideni, Drăgășani, Strejești, Arcești și Slatina. Toate au fost făcute prin sisteme „Kelly”. Pînă în anul 1986 urmează a se mai realiza hidrocentralele Ipoțești, Drăgănești, Frunzaru, Rusănești, Izbiceni. Acestea se vor face pe baza noului sistem care a fost aplicat, pentru început, în octombrie 1980, omologarea tehnologică avînd loc în decembrie anul trecut. Cele cinci hidrocentrale de mai sus necesită un număr de 150 kilometri de dig. Pentru realizarea acestuia s-a și terminat fabrica de preparare a noului noroi, complet automatizată (2 oameni sînt suficienți pentru a-i asigura funcționarea), fabrică făcută de noi și fără nici un model străin. De asemenea s-a realizat „grupul de injecție al noroiului”, tot de concepție românească, la care rămîne problema asimilării „vibroînfigătorului”, VIBRA cum i se spune aici, curent.

Dar despre acest grup și despre această „vibră”, merită să ne ocupăm mai pe larg.

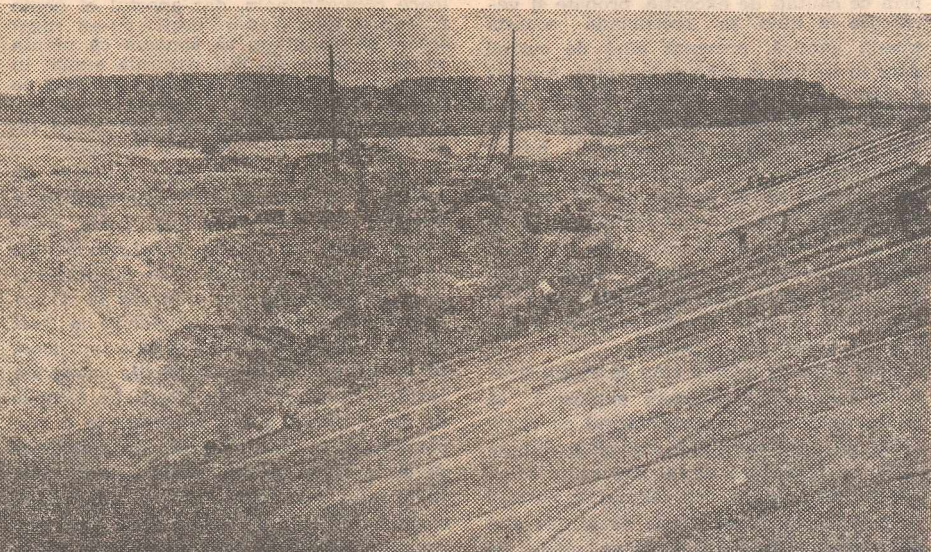
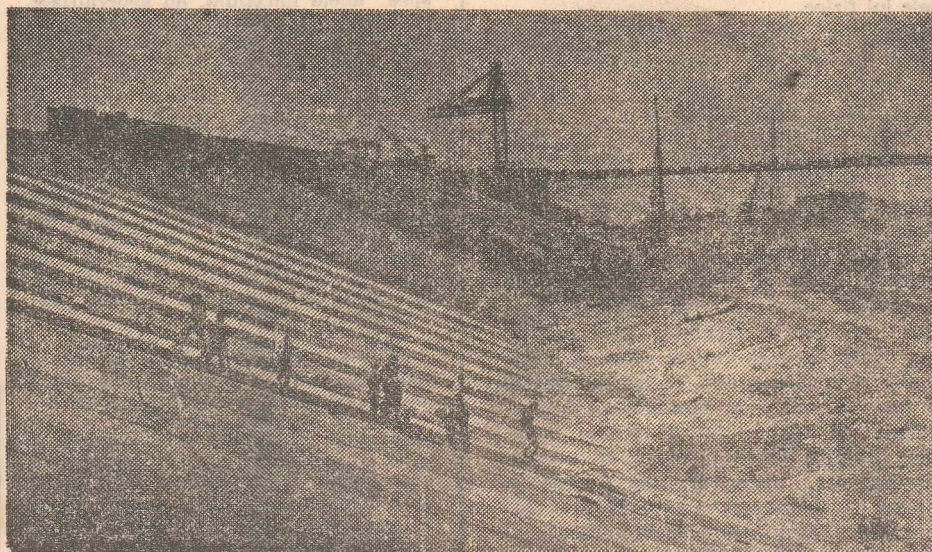
Apel către constructorii de mașini

Grupul în cauză — cum se poate vedea și din fotografie — seamănă cu un fel de macara verticală, atîta doar că în loc să

ridice, el infixe un drug din metal, pe lîngă care se scurge „noroiul”, spre a forma acel zid protector de 16 cm grosime și pînă la 14 m adîncime. Utilajul în cauză (mai puțin „vibră”, acel modul aflat la partea superioară) a fost realizat astfel de performanțe încît un reprezentant al firmei austriece „FERO-KONSTRUC” aflat în vizită la grupul din Slatina, încîntat de utilaj, a propus o cooperare solicitînd, pentru început, executarea de către slătineni a 3 instalații (fără vibroînfigător!), contra 500 000 dolari bucată...! Oferindu-ne, în plus, sculele care ne lipseau nouă — mai exact „vibră”. Directorul Radu Scutelnicu m-a făcut să înțeleg bucuria și satisfacția pe care au încredințat-o, la început, muncitorii. Atîta doar că propunerea... propunere a rămas. Astfel încît am pierdut, iată, o sumă importantă de valută, iar cei din Slatina — și nu numai ei — au rămas fără vibrele, necesare ca aerul!... Pe bună dreptate, directorul grupului îmi spunea: „Asimilarea acestor vibroînfigătoare nu este o problemă ușoară, noi ne străduim însă din toate puterile să o realizăm, avem chiar speranțe că prin octombrie să intrăm în probe. Cred însă că ar fi bine ca și industriile constructoare să se preocupe mai îndeaproape de producerea acestor scule de vîrf pe plan mondial. Generalizate pe țară, ele ar aduce miliarde de lei economii!”

Subscriem acestor idei. Subscriem cu atît mai mult cu cît lucrările care se fac aici, pe cursul inferior al Oltului, sînt un fel de școală pentru alte mari șantier experiența folosită în aplicarea turbinelor reversibile „Bulb” de pildă la centrala din Slatina (aceste turbine pot produce curent, dar și, atunci cînd e cazul și rotîndu-se invers, pot juca rolul de pompe — pot pompa în amonte 500 mc apă pe secundă, pentru a asigura rezervele necesare pentru orele de vîrf!). „Noi mutăm Oltul la deal!” — exprimasem, foarte frumos, Dumitru Nicodim, această experiență, repet, va folosi celor de la „Porțile de Fier II”. Noua tehnologie de injecție, de care am vorbit pe larg, este așteptată, de asemenea, pe alte șantiere ale țării. Nici un sprijin, nici un efort în a sustine NOUL ce se naște, acum, la Slatina, nu este prea mare.

Avînd în vedere extraordinarele performanțe economice pe care el le poate și trebuie să le aducă.

La baza acestor indiguiuri, în subteran, un zid invizibil împiedică forța apei să se dezlănțuie

flacăra

PENTRU MINTE, INIMĂ ȘI LITERATURĂ

Poezii ■ Interviuri ■ Note ■ Cronici ■ Eseuri ■ Poezii ■ Interviuri ■ Note

VICTOR REBENGIUC:

„Nu m-am simțit niciodată bine în ipostaza de june prim. Și nici nu am fost vreodată june prim!”

— Stimate Victor Rebeniuc, am fost surprins când v-am văzut trecind la un registru interpretativ care nu se suprapune pe imaginea lăsată de dumneavoastră, de-a lungul anilor de teatru, în memoria spectatorilor. Nu-mi puteam închipui că veți juca vreodată comedie, că veți avea vreodată curajul să abordați comedia, dumneavoastră, un actor al rolurilor încărcate de dramatism, bintuite de un puternic suflu tragic...

— Dar eu am debutat ca actor de comedie.

— Imposibil.

— Cu mult înainte de a intra în institutul de teatru jucam în tot felul de piese pentru amatori pe la diverse atene populare, ba eram și un bun dansator în echipele de dansuri populare și cântam frumos, chiar cu glas bun, prin coruri. Ca actor amator stărneam un haz nebun, care la început m-a surprins și pe mine. Am fost un fel de vedetă a tristelor cartiere de infomețați de după război din București ruinate de altădată... Îl făceam pe oameni să ridă, îi vedeam cu lacrimi în ochi de ris și lucrul acesta mă bucura enorm. Eram orfan de tată. Mi-am pierdut tatăl pe când aveam trei ani. Am fost un elev bun, chiar foarte bun, cuminte, silitor, îndrăgostit de artă în măsura în care venisem în contact cu ea și la un nivel, aveam să-mi dau seama mai târziu, destul de precar. Dar arta m-a salvat de la o viață de... de... cum să-i spun eu, de conșom, de trivialitate și de rățacire în lumea interlopă a unui oraș tentacular, prost iluminat și plin de dezmoșteniți ai sorții. Și în această atmosferă eu jucam roluri de comedie și făceam lumea să ridă. Așa am ajuns în institutul de teatru la clasa profesoarei Aura Buzescu. Profesoarei Aura Buzescu trebuie să-i mulțumesc pentru întreaga mea viață de artist profesionist. Și spun profesionist cu mindrie! Ea a încercat, la un moment dat, să mă treacă din registrul comic spre dramă și chiar spre tragedie, dar am ieșit cam șifonat, cam dezumflat din acest experiment pedagogic temporar. Oricum, mi-a atras atenția că talentul meu de comic trăgea spre circ! Lucrul acesta mi-a dat mult de gândit și treptat, treptat m-am așezat într-o tumină mai discretă de comic de situație, de esență care avea probabil un farmec al ei. Apoi am crescut, m-am maturizat, trăsăturile mi s-au mai modificat, am început să gîndesc altfel lumea din jurul meu, am devenit un dur, cum se spune...

— Unii dintre colegii dumneavoastră spun că sinteți un om rău, asta ca să folosească un eufemism.

— Sunt un om rău cu nechemății în arta noastră, cu impostorii, cu incompetenții, cu profitorii, cu imburgheziții, cu

oamenii compromisurilor, cu mincinoșii, dacă vreți. Pentru toți aceștia sint un om rău. Și pînă la un punct îi înțeleg. Nu-i las să trăiască liniștiți.

— Să revenim la comedie...

— Am învățat de la profesoara mea Aura Buzescu să fac comedie cu seriozitate, cu gravitate, pentru că, nu o dată, oamenilor li se întâmplă să fie ridicoli, să fie, în sfîrșit, comici, în situații în care ei sint de fapt foarte serioși și acționează tensionat, dar în total dezacord cu situația dată, cu mentalitatea lumii, cu buoul simț. Și m-am întors la comedie simțind că registrul interpretărilor mele e mult mai bogat decît cel cunoscut pînă acum. Ceea ce nu înseamnă că am părăsit drama. Eu insumi sint în acest moment un personaj dilematic. Dar asta nu înseamnă că eu, Victor Rebeniuc, pot fi interesant ca personaj de dramă și pentru ceilalți. De aceea, poate că ar fi mai bine să renunțăm la acest interviu.

— Un personaj dilematic?

— Adică, iată, trăiesc unul din momentele mele de refuz, de nemulțumire, de neliniște. Trăiesc o nemulțumire în primul rînd față de mine.

— Îmi pare rău că vă întîlnesc într-un moment atît de tensionat, dar poate că e mai bine să stăm de vorbă, acum, într-o situație de conflict interior.

— Vedeți, împlinesc peste cîva timp 50 de ani și, dacă privesc înapoi, cred că puteam realiza mult mai mult atît în teatru cit și în cinematograf.

— Tocmai acum, cînd se spune despre dumneavoastră că sinteți unul dintre cei mai mari actori ai țării!...

— Mă bucură ce spuneți, dar cred că exagerați dumneavoastră sau sint prea generoși spectatorii cu mine.

— Cum vă suportați celebritatea asta pe care sinteți obligat să o purtați cu dumneavoastră pretutîndeni?

— Nu visez să fiu glorios și mi-a fost străină nevoia de glorie și de celebritate. Încerc să fiu un om oarecare pe strada și, adeseori, e adevărat, nu sint lăsat să rămîn în apele mele de cei care mă recunosc de pe scenă sau din film. Mi-am creat un fel de halou, în care plutesc încercînd să nu bag în seamă apostrofările de prost gust, apetitul pentru senzațional al unui anume public de nivel suburban. Am visat și visez să fiu un mare actor, dar nu știu dacă îmi voi realiza acest vis. Nu vreau să joc mult, dar vreau să joc roluri definitorii pentru meseria mea, roluri în care să spun ceva oamenilor, roluri în care să demasc... să demasc impostura, filistinismul, imbecilismul, incompetența, reaua credință și cinismul. Nu sint și nici nu cred că am fost demn

(Continuare în pag. 11)

ADRIAN DOHOTARU ■

FLORENTIN MIHĂESCU:

„Spre o «Corală filarmonică a Transilvaniei»”

— Sinteți tînărul dirijor al unui cor foarte tînăr. Cînd a luat ființă corul Filarmonicilor din Cluj-Napoca, Florentin Mihăescu?

— Cu exact un deceniu în urmă. Făcîndu-se purtătorul unor mai vechi aspirații ale vieții muzicale clujene și transilvănene, maestrul Sigismund Toduță a reușit să obțină acea prețioasă semnătură care atesta înființarea acestei formații.

— Din cite știm, filarmonicile din București, Iași, Timișoara, Arad, Craiova beneficiau de mai multă vreme de coruri profesioniste proprii...

— Este adevărat. Ideea înființării corului nostru înlătura o stare de inegalitate a filarmonicilor din Transilvania față de celelalte filarmonici din țară, oferînd șanse egale de înflorire muzicii corale în toate zonele României. Concertele vocal-simfonice de muzică românească și universală au început — odată cu existența formației noastre — să devină o realitate și pentru filarmonicile din Brașov, Satu Mare, Oradea sau Sibiu, care aveau de-acum ca oaspete permanent — conform decretului de înființare — corul din Cluj-Napoca.

— Atunci — nu credeți? — denumirea corului clujean ar putea fi alta!

— Da, „Corală filarmonică Transilvania” ar oglîndi, cred, mai bine statutul existenței și activității noastre. Desigur, o astfel de denumire ar trebui dublată și de reglementări administrative corespunzătoare. Spun asta fiindcă, în ultimii ani, niște noi forme de organizare tind să desființeze posibilitățile celorlalte filarmonici de a beneficia de serviciile acestui cor care, în fond, este și al lor.

— Să vorbim totuși, acum, la un deceniu de existență, în primul rînd, despre bilanțul activității dv.

— Am să vă dezamăgesc, dar, în clipa de față, n-aș putea să vă reproduc întocmai niște date statistice. Port însă în suflet momente de reale împliniri artistice ale formației noastre, legate de realizarea marilor oratorii ale lui Sigismund Toduță. Am văzut, de asemenea, născîndu-se aici, la Cluj-Napoca, piesele vocal-simfonice ale lui Cornel Țăranu, ale lui Valentin Timaru, sau acele splendide „Trei coruri pe versuri de Ana Blandiana” semnate de Hans Peter Turk. Credința și măiestria cu care corul nostru a slujit muzica românească au fost răsplătite, la toate cele trei ediții ale Festivalului național „Cîntarea României”, cu premiul I.

— Debutul pe scenă lumii cum a fost?

— Prilejul afirmării peste hotare n-a sosit chiar așa ușor. Festivalul de la Bayreuth (R.F.G.) m-a invitat, în 1979 și 1980, pentru a prelua conducerea corului internațional al tineretului. „Studentii” mei erau, de data aceasta, tineri din R.F. Germania, Franța, Japonia, S.U.A., Canada, cărora, la recomandarea mea,

trebuia să li se alătore un grup de tineri români. Aceasta a fost, de fapt, șansa care a deschis corului Filarmonicii din Cluj-Napoca drumul consacării internaționale.

— Un drum care, abia deschis, avea să urce, în scurt timp, spre una din metropolele lumii muzicale: Berlinul occidental!

— Am fost invitați de organizatorii Festivalului „Berlinul cîntă cu Europa” pentru a susține un concert de muzică corală românească, atît de apreciată în occident. În același timp, eram invitați și de orchestra Academiei de arte din Berlinul occidental, ca să cîntăm, alături de ea, „Requiem-ul german” al lui Johannes Brahms. Corul nostru a produs — n-o spun eu, o spun ecurile culesse — o impresie deosebită. Berlinul a reînnoit invitația și pentru acest an. Vom colabora din nou cu orchestra Academiei de arte, dirijată de Erich Bergel, un mare admirator al corului nostru. Nu de mult, sub impresia lăsată de un concert al nostru susținut la Ravenna (Italia), Erich Bergel afirma că formația pe care am cîntea să o conduc este de o incontestabilă clasă internațională, numărîndu-se printre cele mai bune din lume. Afirmăție pe care, dealtfel, o mai făcuse și cu un an în urmă, la Lucerna, în Elveția, după ce prezentasem acolo opera „Oedip” de George Enescu.

— Da, ne amintim, s-a comentat foarte viu, și în presa noastră, succesul pe care l-ați obținut la Lucerna...

— Festivalul care se ține acolo este unul dintre cele mai mari evenimente ale vieții muzicale internaționale. El reunește orchestre celebre din Berlinul occidental, Boston, Londra, Viena, precum și dirijori de talia unor Herbert von Karajan, Daniel Barenboim, Lorin Maazel sau Z. Mehta. Dar, spre mîndria noastră, ceea ce a strălucit, cu adevărat, la Lucerna, după opinia celor prezenți acolo, a fost opera lui Enescu. Presa elvețiană a apreciat interpretarea noastră ca pe un punct culminant al festivalului.

— Am citit și noi ce s-a scris atunci. Dar se pare că, pe lângă laude, au fost și unele nedumeriri. Unul dintre reporterii elvețieni și-a exprimat mirarea față de numărul cam mic al coriștilor.

— Pentru oricine deschide partitura lui Enescu este evident că numărul coriștilor nu putea fi acela pe care am fost nevoiți să-l folosim. Iată, elvețianul de care vorbim a deschis-o... Nedumerirea lui, ca și a altora, ne amintește că am rămas datori față de marele nostru compozitor. Eu am să vă spun însă același lucru într-o formulare mai simplă, mai pe sîleu: corul Filarmonicii din Cluj-Napoca a pierdut, în 10 ani de existen-

(Continuare în pag. 11)

CONSTANTIN MUSTAȚA ■

Cuget, deci exist

Cosmogonia populară

Intrînd impetuos în aria culturii filosofice și în atenția istoriografiei filosofice, elaborările teoretice individuale au trecut cu o inadmisibilă ușurință peste uriașul material filosofic concentrat în cosmogonia populară românească. Cu puține excepții, fenomenul de mai sus îl întîlnim și în exegezele filosofice aparținînd altor culturi și, poate, singuri grecii s-au gîndit să transpună problemele cosmogoniei lor, implicată mai mult în mit, într-o viziune filosofică despre lume.

Urmărită mai îndeaproape, cosmogonia populară românească se situează în legende și în „povestea lumii de demult”, preluînd cursul inițial și evolutiv, totodată, al marilor motive ale cugetării omenestii. Adevărat este că — trebuie s-o spunem de la început — cosmogonia noastră populară inițiază un sistem des-

chis de gîndire, proiectat asupra a tot ce există. Legendele noastre cosmogonice nu sint atît legende, pe cit sint încolțiri posibile ale gîndirii filosofice în tîrimuri care, după o formulă a lui Blaga, sint oprite pentru noi, dar cu care ne simțim înfrății. De aceea apare în ele, ca dominantă, ideea creației lumii, geneza acestei lumi în forme și înfățișări aparte. Ne aflăm într-un plan în care îngemănările dintre lucruri și oameni tind către explicații ce ne spun că totul e cîrmuit de totul. Legendele cosmogonice românești urmăresc succesiva desfășurare a elementelor originare — apa, aerul, focul, pămîntul — prin cauzalitatea lor lăuntrică. Și chiar atunci cînd peste ordinea lumii naturale apare Dumnezeu sau Diavolul, legenda ne apropie de imaginea antropomorfă a „zidirii pămîntului”, a „zidirii omului” și a toate cite sint. Dualismul creației implică, deseori, forțe egale în actul de geneză a lumii, într-o împietire dintre sacru și profan, petrecută într-un timp imemorial, exprimat în formula: „De cînd e pămîntul”, adică „de mult și niciodată”, „de nu se știe cînd”. Ideea provoacă mereu în conștiința lumii arhaice a credințelor despre „apa vie”, despre „pămîntul viu”, despre vre-

mea legendară a „munților ce se băteau în capete”, vreme în care, după cum arată Aurel Cosma în *Cosmogonia poporului român*, are loc „misterul orogenic”, de formare a văilor și a munților. Legenda, deci, nu rămîne doar o legendă, desprinsă de lume, ci parte a ei, pe care o luminează cu alte mijloace de înțelegere apropiînd-o mai mult de îndreptările dintîi ale gîndului nostru asupra lumii.

Ar fi să ne oprim asupra aceluia substrat miraculos și fantastic al cosmogoniei populare românești pentru a investiga intențiile ei de înaintare spre cuprinderea a tot ce ființează în univers. O cuprindere care nu așază opoziții între om și natură, nici obstacole între „aici” și „dincolo”, ci mai degrabă, o neîntrepruptă armonie, învăluită, deseori, de sentimentul cuprinderii veșniciei lumii din preajma noastră.

Preocupările filosofice din acești ani, din păcate, au introdus problemele cosmogoniei populare românești în setul broșurilor de ateism, uniformizînd titlul lor filosofic și îndreptîndu-l, unilateral, numai spre descifrarea „unor sensuri realiste și antiteiste”. Departe ca această cosmogonie să reprezinte doar atît, ca

rezultat al unei gîndiri filosofice populare, ce are temeiuri legate de mituri străvechi în care pulsează, multiplicată la nesfîrșit, experiența de veacuri a unui popor. Dimpotrivă, imaginea netrunchiată a cosmogoniei populare românești a lărgit și a îmbogățit neconștient înțelesurile despre începuturile și originile lumii, despre creația și viziunea lucrurilor, fără să cadă în unilateralitatea abruptă, de moment. O schiță fenomenologică, deci autentic filosofică asupra cosmogoniei românești, nu avem încă, de la Mircea Vulcănescu încocoace, cită vreme cercetările recente au rămas comode în citatul clasic care clasează legende cosmogonice în lotul „reprezentărilor mîrginite și izvorite din ignoranță”. Și poate că mai e ceva, și anume: apropierea de cosmogonia populară românească nu e posibilă oricum. Ea vrea să ne spună că, pentru a fi înțeleasă, nu e suficientă „cartea” ce ne învață, ci trebuie să mai ai și „partea” de viață rămasă în credințele așinci, în legendele și poveștile dintîi, după care urmează cunoașterea.

VASILE VETIȘANU ■

POEZIE

Pădurile terorii

Puțin dintre aceia care calculează valorile după perseverența tipografică ar fi socotit printre cei mai însemnați poeți contemporani și pe Gheorghe Pituț. Liricul, cu o bibliografie relativ redusă cantitativ, nu are nimic din insistența atât de eficace pe care o dovedesc alții și a trebuit să-și culegă într-o antologie reprezentativă („Noaptea luminată”, Editura Albatros, 1982, admirabil prefațată de M. Ungheanu) ceea ce avea mai durabil spre a rămurea spiritele amatoare de clasamente că opera lui există. Esteticeste, Gheorghe Pituț este cel mai terifiant poet al literaturii române, cu greu de egalat pe latura catastrofică și înspăimântătoare, un rar produs al unei lumi rurale adine înfundată în mitic, un liric al satului superstitios, de formula fabulosului diabolic. El este un expresionist teluric, care exaltă ochiul cosmic, un țărănesc „seelenaugen” mutat în teritoriile artei rustice de xilografură păind a ciopli enorm și teribil într-o materie rebelă care nu lasă formele să se nască armonios. Pretutindeni, poetul vede întunecat și aiuritor, începându-și viziunile teribile încă de la topografie. Lumea lui este un etern codru cu puține scurgeri de apă unde omul pătrunde o dată la sute de ani, acoperit de straturi imobile de frunze moarte, crengi și copaci prăbușiți. În universul esențelor tari, de arboret viguros, satul nu pare decît o prelungire a vegetației vesnice, o pădure civilizată în urmarea unor legi nepătrunse ale pădurii. Omul nu construiește prin destrucția naturii ci își așază cuibul ca o vietate silvestră într-un colț păduratic tolerat. În cosmogonia unei astfel de poezii, la începuturile lumii stă pădurea care nu se va prefăce în nimic pînă la sfîrșitul vremurilor și chiar și atunci cînd, arareori, poetul pășeste în orașe el nu vede acolo decît un ecou al teribilei legi oculte a codrului care nu însemnează decît perisabilitatea speciilor și triumful spețelor. Mediul fizic, cu biologicul lui și cu geologia, nu este, de aceea, imobil, natura nu e descriptivă decît la grădina zoologică ori în manualele de zoologie; mișcările ei convulsive, cu speciile care se luptă și cu pămîntul care se face și se desface, sînt condiția obligatorie a lumii. Spiritul care afirmă individul nu are decît a reacționa negativ căci a lăsa lumea, așa cum e, stă în firea cugetelor împăcate, știutoare de orînduiri cosmice. Poetul e un astfel de ataraxic păduratic, care vede totul și înregistrează totul ca și cum nimic nu l-ar mișca din ceea ce se petrece în jur. Senzația de teroare pe care o dă lumea privită de Gheorghe Pituț nu tulbură nimic în acest spirit fatalist care urmărește catastrofele cu o deplină resignațiune. Alurarea materiei și rostogolirile ei, plînsarea universală, vițiile cele mai inavabile („Ingerii curățî impurități cu bestii”), orgiile „care ne macină”, anomalie botanică (merii „ciungi și fără poame”), casa bătrînească în dezastru, „puhoaiete materiei” — această colcăire de forme care stau la un pas de apocalips îi dau liricului o curioasă exuberanță a tenebrosului pe care nici un alt poet român nu a cunoscut-o în asemenea grad. Alții au, precum Cezar Ivănescu, teroarea devoționistă de „păcat” și de ruperea echilibrului universal, subțire ca un fir de ață, Gheorghe Pituț exaltă mările de piclă, tipetele stranii, spieretirile, „buha”, meteorologia furtunoasă, apocaliptică. Satul grozăviilor îi dă o bună sugestie lirică a terorii: „În gropile din suflet cad mereu / pe vițe de viață. / La loc ferit pînții mei / cu sacii vesnic în spinare, / un om își bate mama / flîndcă l-a născut / un ucigaș a stîns / zece copii curați / să-și încălzească răsufierea”. Chiar și soarele e atacat de principiile larvare ale întinericului, trîmbița lui Belzebuth își aruncă sonorile pretutindeni.

Cu greu explicabilă e, în aceste condiții, relația apatie stilistică promovată de poet: o materie invilvorată de spaime, teribilități și răzmerițe, ar fi trebuit exprimată furtunos și distructiv. Totuși, poetul nu e distructiv ci... pozitiv, stilul lui de observator care înseamnă catastrofele pe un răboj scoate efecte imprezvizibile. Conceptist, el vede, cu o îmbrățișare integrală, „noaptea luminată”, și „luminile obscure”, crede în abstracții (Roata, Salvatorul, Înțeleptul, Noaptea, Semnul, Străinul și cite or mai fi); sentimentul de aglomerație sufocantă nu provine, curios, din cantitativul adăugat monstruos ci din eliptic și din materialitatea grea a cuvintelor. Spațiile poetice sînt aci reduse, liricul nu închipuie, ca Ion Gheorghe, lungi viziuni ci densifică două-trei sugestii pînă la a prefăce totul în sentiment exterminator. Nu pare extravagant a vedea, în efectele liricului, mult calcul, deși poetul excelează printr-o umitoare concretete țărănească: „Miezul noștii ca un bivol / prăbușit pe casa noastră / E mama / sub călciiul durerii. / E tata și o femeie / cu mîinile goale / ... / Din acest viitor / mă ascult bibînd / către viață. / Pe cer o stea se chinuie / să-și arate ființa pe neguri / ... / Tipetele sînt pumni mari / tot mai mari în pereți / Un cuțit a scilpit în odale / mă doare abia acum / desprinderea de noaptea mea”.

ARTUR SILVESTRI ■

Împotriva pocirii limbii naționale

„Existența și durată a unui popor — scria inspirat poetul Al. A. Philippide — își găsesc expresia cea mai adîncă și totodată sprijinul cel mai solid în existența și în durată limbii pe care acel popor o vorbeste”. Acest adevăr, de atitea ori dovedit în istoria omenirii, își află în țara noastră un strălucit exemplu. Limba română, unitară, viguroasă, trairnică și rezistentă la toate împrejurările deseori potrivnice în care a trăit poporul român este, prin însăși existența și durată ei, din cele mai vechi timpuri pînă astăzi, dovada cea mai sigură a unității, a vigoirii și a trairniciei poporului care o vorbeste. Faptul acesta este cu atât mai impresionant cu cît, secole întregi, limba noastră s-a păstrat numai în vorbire și n-a început să fie cultivată în scris decît tirziu în comparație cu alte limbi europene.

Această unitate străveche și statornică a limbii noastre de pe tot teritoriul pe care s-a vorbit și se vorbeste în graiul Mioriței s-a intensificat tot mai mult după apariția și proliferarea presei, după înfăptuirea statului național unitar, după introducerea în viața publică a mijloacelor audiovizuale de comunicare. Orînduirea socialistă, prin structura ei armonioasă, prin dezvoltarea și generalizarea învățămîntului, prin activitățile culturale unitare, prin marile șantiere la care participă oameni din toate provinciile țării, a contribuit într-o mare măsură la adîncirea unității și armoniei limbii naționale. Avem o limbă mai unitară și mai bogată decît orîcînd, dar sintem datori să veghem mereu la a o cultiva cu grijă și înțelepciune, ferînd-o de orice stricăciune.

Fîrește, limba este creația poporului și nu a filologilor. Este un organism viu, care se dezvoltă după legile sale proprii. Dar oamenii de știință, gramaticienii, scriitorii, care au avut și au un rol însemnat în păstrarea și îmbogățirea ei, fac și ei parte din poporul care vorbeste limba națională și au și ei un cuvînt de spus — și nu oarecare! — în cultivarea limbii române. Nu e vorba de intervenții arbitrare, de felul celor practicate de unii latinisti la începutul secolului al XIX-lea, ci de atitudini raționale, care se bazează pe cunoașterea temeinică a legilor intime ale limbii naționale, capabile să întărească puternic unitatea ei organică. Se știe, desigur, că limba națională unică și limba literară se îmbogățesc, își sporesc mijloacele expresive, făcînd apel la arhaisme, la regionalisme, la neologisme, la creații proprii, la împrumuturi necesare din alte limbi, adaptate creator și inteligent la specificul și spiritul limbii române actuale. Ca atare, astfel de izvoare se cer descoperite, desfîndate și folosite în continuare cu mare grijă pentru respectarea specificității limbii române. Limba este oglinda existenței specifice a unui popor. Bloomfield și Benveniste susțin că au descoperit, de pildă, în categoriile gramaticale grecești, trăsături distincte ale vorbitorilor acestei limbi. Același lucru credem că s-ar putea spune despre vocabularul și sintaxa oricărei alte limbi, ca și despre aspectele ei fonetice. De aceea, împrumuturile din alte limbi se cer făcute cu exigență și parcimonie. Constatăm, de pildă, că unii vorbitori mai pedanți ai limbii române folosesc, precum Chirițele altădată, excesiv cuvinte și expresii franțuzești sau, mai recent, englezești, deși le stau la îndemînă corespondențele lor românești bogate și expresive. Chiar unii eroi din romanele actuale abuzează de un asemenea limbaj fără a fi necesar pentru caracteri-

zarea lor. Cu aceeași superficialitate și ușurință împrumutăm adesea termeni tehnici, științifici, din alte limbi, fără a face vreun efort pentru găsirea unor corespondențe în limba română sau pentru crearea unor termeni noi în interiorul limbii noastre. Problema aceasta e veche și complicată. Nu vrem să resuscităm erorile care s-au comis printr-un autohtonism exagerat, dar nici să închidem ochii la consecințele lenii gîndirii sau ale ploconirii servile în fața creațiilor din alte limbi. Ne dăm seama cît de ridicole ar fi fost în limba noastră cuvinte ca **dîntoase** pentru consoarele dentale, **buzoase** pentru labiale, **năsoase** pentru nazale, **căderi** pentru cazurile declinării, propuse cîndva de unii reprezentanți ai școlii latiniste. Dar nu putem uita nici eforturile ilustre depuse de un Gheorghe Lazăr, Samuel Micu, Papiu Ilarian, Titu Maiorescu, Lucian Blaga și alții alții pentru crearea unei terminologii științifice, tehnice și filozofice românești. Înțelegem bine rosturile introducerii unor termeni străini în limbajul nostru tehnic și științific, dar e de neconceput ca uneori să nu se facă nici cel mai mic efort pentru adaptarea lui la specificul limbii române. Uneori adoptările sînt de-a dreptul penibile. În limbajul criticii literare, de pildă, au pătruns expresii și cuvinte ca **dicția metodei**, **demers**, care n-au practic nici un sens în raport cu spiritul limbii noastre, sau **scriitură**, care sună evident peiorativ în limba noastră, care cunoaște atîția termeni frumoși pentru a defini noțiunea de scriere literară. Să nu mai vorbim aici de stricarea limbii prin semidoctism și incultură atunci cînd se spune: **cooperativă lucrativă**, neștiind că lucrativ înseamnă nu muncă, ci ceea ce aduce profit, **perspective de viitor**, ca și mai vechile și demult rizibilele, **avansați înainte**, **coboriți jos**, **urcați sus**, a-și aduce **aportul**.

Un lucru foarte neplăcut în vorbirea noastră, care ne torturează mereu prin emisiunile de radio și TV îl constituie **intonația** străină de muzicalitatea limbii române, fonetismele ostentative regionale, care duc vorbirea în urmă cu sute de ani. Desigur, aspectele locale ale rostirii limbii naționale unice au bineștiutul farmec, dar abuzul și folosirea lor neadecvată de către oameni care nu mai poartă portul de la țară ne aduce în mințe îndemnul străvechi: **ori vorbeste cum ți-e portul, ori te poartă cum ți-e vorba**. E ciudat că un om care a trecut prin școli înalte, care uneori predă chiar limba română copiilor acestei țări, să vorbească în mod curent în grai local. În felul acesta, nu contribuim la întărirea unității limbii naționale unice, ci îi înfrîmăm dezvoltarea.

Să luăm din graiurile locale ceea ce e frumos și specific, ceea ce poate contribui la îmbogățirea și înfrumusetarea limbii noastre și nu orice și oricum. Să luăm deci în chip conștient, și nu din lenie sau ignoranță. Nu mai spun că, în acest sens, un rol negativ îl au unii cîntăreți de muzică populară, care, prin exagerări fonice regionaliste, par a cînta într-un dialect. (or, româna n-are dialecte!) sau chiar în altă limbă.

Nu mă gîndesc nici o clipă la vorbirea frumoasă, fermecătoare a oamenilor de la țară, pe care o ador, ci la imitatori și stricători ai ei.

Cîtă dreptate avea Bogdan Petriceicu Hasdeu, cînd scria în poezia sa **Să vorbim românește**: „Cugetarea românească / Are portul românesc; / Nu lăsați dar s-o ciuntească / Cei ce limba ne-o pocesc”.

Pocirea limbii e ca și maltratarea ori mutilarea unui organism viu. Ar trebui măsuri mult mai eficiente — luate prin gir de stat — pentru stăvîlirea ei, căci pocirea limbii e o împietate față de identitatea noastră spirituală.

ION DODU BALAN ■

Toamna pastelului

Odată cu toamna, în București, dar mai ales în țară, expoziții de pictură, deschise în săli mai modeste, ne aduc pinze cu imagini din natură, delicate pasteluri în culori de apă. Ba chiar și niște cărți de poezie, apărute în ultima vreme, îndrăznesc să degaje din pagini parfumul vetust al aceluiași gen.

Pastel? Fatal, o noțiune desuetă! Fatal, deci, un „nu”! Cei care neagă — se refuză, zic unii, subtilității. Cei care afirmă — cad, zic alții, într-un ciclu închis.

De la Lumiere inoace, imaginea statică a murit. Pînă și statismul aparent al fotografiei, asemeni celui al compoziției picturale, a succumbat prin emetică sau prin dinamica formelor. Ce-ar căuta, în aceste condiții, imaginea statică a naturii — sau a naturii umane — și în cuvînt? Ce-ar însemna, așadar, să ne întoarcem la singura dimensiune pe care o presupune pastelul — aceea a contemplării? Contemplării i s-a contrapus demult o categorie nouă: implicarea. Pastelul nu implică. Deci moare. Sau ar trebui să moară.

Dar tempera bizantină — ea să ne referim la un factor al tradiției — adică pictura frescelor noastre, care imobilizează, îngheață, refrigerază atât natura cît și natura umană? Ea ne tentează la contemplare sau ne implică? Ne implică. Tehnica ține de o artă funcțională, iar artele funcționale implică. O frescă bizantină n-are strop de estetism. Contemplarea începe numai de la estetism. Pastelul rămîne deci o grațioasă jucărie de nobili valahi, niponi sau persani (dacă aceștia din urmă n-ar fi descoperit fantasticul, care, de asemenea, implică). Ce să facem, acum, cu ea, cu această jucărie? Avem nevoie, ea s-o reabilităm, de prid-

vorul casei de la Mircești, de pridvoarele argeșene ale lui Ion Pillat, de grafismul rece, aristocratic, al lui Pallady, de stanțele lui Mateiu Caragiale. Dar toate acestea nu mai sînt. Sau mai sînt?

Istoria pastelului — rezumînd — este o istorie a subtilității descărnate pînă la concept, a unui aristocratism abstras în sine pînă la principiu; deci un merit straniu la care am avut acces și noi, cultura română. Noi, japonezii, chinezii, persanii, deci culturile de o vîrstă atît de veche, atît de indiferente față de ele însele înecî pot folosi enușa spiritului lor într-un succedaneu, dizolvat în culori de apă, cu care pictează o existență trecută dincolo de timp, un „ne-timp” static. Cine ajunge aici, la renunțarea extremă, la lipsa de apetit față de existență, care înseamnă neimplicare, are puterea — și are instrumentul — de a începe din nou. Ce? Un pastel? Poate. O dinamică? Poate. Dar și această experiență, cea a dinamicii, a fost consumată. De la aceasta s-a început. Cunoșc ferovarea începutului numai neofitii, cei implicați inocenței începutului, cei fără o istorie parcursă, cei pentru care existența e un miracol. Pentru noi, existența este de multă vreme un rezumat, un concept. Probă — pastelul. Am început de aici, de aici putem începe mai departe.

„Noroc bun! Pe cîmpul neted ies românii cu-a lor pluguri. / Boi plāvani în cite șase”... Alecsandri a avut timp să numere boii. Noi nu mai avem timp să-i numărăm. De ce? Ei sînt implicați nu într-un pastel, ci într-o dinamică. Ei mugesc. Ei desfrîntează cu coarnele pastelul, adică arătura. Ei nu ară. Ei nu mai ară.

Și-atunci?

Și-atunci, zicem noi, după ce am aruncat asupra subiectului acest vâl — mai mult sau mai puțin pastelat — fie-ne dat ca măcar toamna să vedem și să citim niște pasteluri...

ILIE PURCARU ■

CAP LIMPEDE

Unde e casa poetului din Lancrăm?

E splendid monumentul sculptat de Romul Ladea și înclinat lui Lucian Blaga, așezat de cîțiva ani la intrarea în satul Lancrăm de lângă Sebeș. Loc de peleșinaj la comemorarea poetului și de frumoasă reculegere lângă imaginea sublimă a filozofului care a trăit multă vreme „mut ca o lebădă”. Acolo, în lumina unui soare intens, a luncii încă verzi și pline de toate sunetele și zgomotele păsărilor și a insectelor fremătînd prin iarbă, acolo, printre adieri fierbinți și calme de vînt prin frunze de dud, îți vine să te descoperi și, privind cerul, să murmuri versuri

cunoscute pe de rost ale poetului fără sfîrșit...

Si în amintirea **Hroni-cului și cîntecului vîrștelor**, cartea aceea minunată de copilărie și de adolescență, de tinerețe luminată și plină de can-dori, te cheamă aproape obsedant ulița și casa în care a trăit familia poetului. Dezamăgire. Puțini își mai aduc aminte, exact, de locul în care se află casa poetului din Lancrăm. Doar cei bă-trîni. Cum să știe cei mai tineri unde a trăit unul din marii poeți ai acestui neam, cînd casa poetului, practic, nu mai există, ea este pur și simplu proprietatea particulară a unui cetățean din sat și nici o inscripție nu aminteste locul tainic al ivirii în viață a lui Lucian Blaga? Am fi vrut să vizi-

tăm casa, să regăsim în ea parte din obiectele și din mobilierul familiei, din manuscrisele dintii ale poetului, așa cum se cuvîne într-o casă memor-rială. Nimic din așa ceva. Aflăm că pînă și soția poetului, încă în viață, a fost, desigur, poli-ticos, invitată să se mute din casa în care a locuit împreună cu Lucian Blaga, repartizîndu-i-se, civilizat, un spa-țiu într-un bloc de lo-cuințe.

Nu sintem primii care semnalăm aceste stări de lucruri, dar măsurile de rigoare intrizie. Oare e chiar atît de greu de or-ganizat ca una din locuin-țele prin care au trecut pașii... poetului să fie transformată într-o casă memorială? (Aron Do-mide)

Cine sint autorii acestor opere de artă?

Urmărind de cîtăva vreme un curios fenomen în presă, în revistele de cultură și chiar în lucrări care se vor de specialitate, și anume, anonimatul operii de artă. Lucrări de pictură, de grafică, de sculptură, sint pomenite, reproduse, chiar și în culori, dar, prin nu știu ce fenomen de am-nezie, autorii lor sint tre-cuți sub tăcere, ignorați, operele fiind puse sub semnul unui total anonimat. În schimb nu sint o-miși, ci chiar trecuți cu litere groase, cei ce au „marele merit” de a le fi

fotografiat. De exemplu: „Monumentul ostașului” de la Sfintu Gheorghe, foto de V.B. sau N.C. etc. Dar operele acestea sînt rodul creației unor artiști, în multe cazuri fiind intrate în patrimoniul națio-nal (Ion Tătaru)

Cilibi

În copilăria mea leșeană auzisem, prin Tîrgu Cucului și pe la Podu Roș, de un anume Cilibi Moise, personaj legendar de ris și lacrimi. În Iași era și un teatru evreiesc, la Pomu Verde, era și o du-gheană în care, cu o lupă la ochi, dregea ceasuri și întocmea literatura idîș în lume, la noi, în România. Încă din veacul trecut A-vram Goldfaden. Cine era Cilibi Moise?

Elev de liceu, aveam să o aflu la pagina 214 a Ist-oriei literaturii române a lui George Călinescu: „CILIBI MOISE” (Focșani 1815 — București, febr. 1869) a fost un Anton Pann, evreu. Vinzător de năruntșuri prin iarma-roace, geniu oral fără știință de carte, el își dicta aforismele de-a dreptul zețarului. Maxi-mele lui sînt pline de un sănătos umor bătrînesc. Acest colț al paginii 214 a stîrnit, atunci, o adevărată furtună huliganică la a-dresa lui Călinescu.

Și, iată, recent, Editura Albatros (colecția Cogito) editează celebrele „Apro-pouri” ale lui Cilibi, cu-noscute pînă acum mai mult prin tradiția orală. Volumul se bucură de

FILM

Așteptind un tren

Matilda este însărcinată. A iubit un bărbat frumos și tandru. Bărbatul este neamț și datorită momentului — ofițer hitlerist. Copilul ce se va naște se va numi Walter. În cel de-al doilea război mondial, pentru majoritatea oamenilor, Walter suna straniu și odios. Nu și pentru Matilda. Pentru ea, Walter este copilul omului care o făcuse fericită și pe care l-a iubit. Matilda împarte lumea în femei și bărbați. În oameni buni și oameni răi. Cu Walter în pintece, Matilda ajunge într-o gară pe care o grupă de ostași români urma să o arunce în aer. Pentru ei, războiul se sfârșise de două ori. O dată (prima dată) când ieșiți din spitale și-au prins pe minecă V-ul galben, de rănit sau mutilat de război, a doua oară, acum, când la o săptămână de la actual revoluționar 23 August „frontul e departe” și uite, chiar au început să meargă trenurile. Războiul trecuse. Sîntem în 1 septembrie 1944. Apropiata viață civilă a readus pe chipurile celor 10 ostași români expresia de slăcăi. de cirilici năbădăioși și liberi. Se joacă de-a complici-tatea nevinovată, uniforme flutură pe ei ca pe niște figuranți din piesa de la serbarea de sfîrșit

de an, sînt puși pe șotii. Operațiunea de a arunca în aer citeva șine de cale ferată este pentru ei floare la ureche. Matilda coboară din taxi. Băieții flueră admirativ. O femeie, chiar însărcinată, pentru niște ostași sosiți de pe front, este o femeie. Gara a fost evacuată de civili și în mod normal copiii aceștia în uniformă ar trebui să se conducă după legile frontului și să expedieze femeia înapoi cu taxiul. În suflute însă sînt iarăși civili, respectiv ce-au fost înainte de a pleca pe front, niște băiețandri. Taxiul pornește și ei se prefac a sesiza prea tirziu.

Dar războiul nu s-a terminat. La citeva sute de metri, într-un vagon părăsit, o companie germană supraveghează prin cătarea puștilor pregătirile din gară.

Un martor ocular în primele luni ale războiului povestea acest fapt tulburător: nu se trăgea în inamicul aplecat să bea apă. Omenia, însușire a rațiunii, supraviețuia încă. Inamicul însuși se supunea acestei convenții. Era în schimb lichidat ofițerul nedrept și despot, propriul ofițer. Războiul și-a impus legile și s-a murit apoi în cele mai incredibile feluri, în cele mai neașteptate, în cele mai groțefii poziții. A potri vi linia de ochire împotriva unui om este act de violență împotriva naturii însăși. Războiul este illogic și absurd și degenerază rapid în patologic și morbid. O grenadă ca un pălănjen alunecă și se plimbă pe fața unui soldat român ascuns în vagonetul ce-l duce dincolo de trenul german.

- Au murit mulți? întrebă Matilda.
- Doi, răspunde bunul și uritul Zarzalin.
- Și de la ei? insistă mama lui Walter.

Linile rectangulare ale lunetei sînt fixate pe piciorul ostașului român prăvălit prin acoperișul de sticlă. Glonțul sîrteacă osul piciorului și urletul prelungit al băiatului semnifică deopotrivă durere și deznădejde. Da, se moare oricum, absurd și eroic, grotesc și inutil. S-a lăsat întinericul. Se pregătesc două sticle incendiare pentru a fi aruncate și a se face astfel lumină pe cîmpul de operațiuni. Caporalul român ia avînt, sticla descrie un arc de boltă și cade în spatele a doi militari germani ce se furișează, profitînd de întineric, pînă în apropierea gării.

Matilda a născut, ajutată de Zarzalin. Au fost zece, au mai rămas patru și Matilda și Walter care s-a născut în România, la 1 septembrie 1944, într-o gară asediată de o companie germană.

Toate acestea se văd limpede, adevărat și frumos (datorită preciziei stilistice — acum putem spune „de neconfundat” — a regizorului. Așa cum te emoționează în pictură o linie desenată de mîna unui mare maestru care poate — cu o singură linie — să-ți sugereze măiestrie, grație, forță. Mircea Veroiu reușește — o arătase de mult — să descrie un adevăr de viață, sensibilizîndu-ne nu prin acumulare de oroare ci prin strania frumusețe a imaginii. Că Doru Mitran își dă măsura talentului lui (mare) în acest film, este o dovadă. Dar grația nuanțelor puse de acest alt mare maestru al cinematografiei noastre — pictorita de costume Hortensia Georghiu — vine să se topească și să întregască filmul lui Veroiu.

NICOLAE CRISTACHE

„Nu m-am simțit niciodată bine în ipostaza de june-prim...”

(Urmare din pagina 9)

de rolul lui Făt-Frumos, nu m-am simțit niciodată bine în ipostaza de june prim, deși am fost distribuit în citeva rinduri în astfel de roluri... Sînt actor de compoziție sau sînt actorul, dacă vreiți, propriilor mele frămîntări la întîlnirea cu personajul, cu miracolul unui personaj care mă găsește, dintr-o dată sau treptat, pregătit să-l interpretez, să-i dau viață.

— Ce personaje sperați să interpretați, sperați să jucați, acum sau mai tirziu, pe scenă sau în film?

— Nu visez nici un personaj.

— Dar spuneți-mi, nu vă frămîntă un anumit tip uman din viața de toate zilele, un om, să zicem, pe care îl cunoașteți de pe stradă sau care vă e prieten și al cărui destin ați vrea să-l interpretați pe scenă, pentru că e reprezentativ pentru un anumit timp, pentru o anumită epocă? Sau ați vrea să îl interpretați, totuși, propriile neliniști și frămîntări, adică propriul dumneavoastră personaj?

— V-am spus că nu merit onoarea să devin un personaj! Nu-mi fac iluzii. Nu-mi imaginez personaje pe care să le interpretez, pentru că pînă acum nu m-am întîlnit decît rar în dramaturgia românească cu astfel de personaje, pe care să spun că le cunosc din viața de toate zilele. Eu, personal, nu am avut încă privilegiul ăsta, să joc pe scenă mai mult de unul sau două personaje autentice din realitatea noastră atît de frămîntată, de dinamică.

— Se mai spune de către unii oameni că sînteți un ins cald, apropiat în viața de toate zilele.

— Mă miră.

— ...Că sînteți un om dintr-o bucată, tranșant, necruțător cu dumneavoastră și cu ceilalți.

— Sînt sincer. Nu pot să mint. Și sînt, încă, fir-ar al dracului să fies, un mare naiv. Un emotiv. De pildă, am emoții, acum, pentru că sînt nevoit să vorbesc despre mine, cînd despre mine pot vorbi mult mai bine rolurile pe care le-am făcut mai ales în teatru. Și apoi, vă repet, nu sînt într-un moment tonic al vieții mele. Sînt nemulțumit, sînt neliniștit față de mine însumi în primul rînd, dar și față de noi toți, de felul în care ne simțim responsabili în fața vieții, în fața istoriei, de felul în care ne facem datoria față de societate.

— Avem dreptul la neliniște și la nemulțumire. Cîtă vreme sîntem nemulțumii, neliniștiți, înseamnă că vom găsi în noi și resursele și soluțiile propriului nostru viitor în artă, chiar și în arta filmului... Să începem deci cu filmul, pentru că, am impresia, filmul e cel care vă nemulțumește în primul rînd. De pildă:

sînteți actorul care ar fi putut reprezenta în film simbolul unei generații zbuciumate ce a izbucnit în viață din cenușa războiului. Nu l-ați reprezentat. De ce?

— De ce credeți că aș fi putut reprezenta tocmai eu simbolul acestei generații?

— Vă urmăresc de mult, mai ales în teatru, și ațitudinea dumneavoastră scenică, indiferent că interpretați Shakespeares, Tennessee Williams, Arthur Miller sau D.R. Popescu, în personajele dumneavoastră vreau să spun, se concentrează întotdeauna conflictele, neliniștile, tensiunile unor epoci care se ating foarte puțin și care păstrează întotdeauna tensiunile momentului în care trăim.

— E un ecou pe care îl păstrează inconștient. Sînt și eu unul din elementele de rezonanță ale epocii în care trăim. Atît.

— Or, acest personaj frămîntat, acest personaj aflat în permanentă căutare de sine, plin de erori și de griji, de candoare dar și de abjecție, nemulțumit, mereu nemulțumit de sine și de semenii săi, este un personaj tipic pentru generațiile de după război și pe care dumneavoastră l-ați fi interpretat magistral pe ecran.

— Cu amendamentul că, tot așteptînd un astfel de personaj pentru ecran, sau chiar pentru scenă, nu mai sînt, iată, tînrul de care vorbiți, în căutare de sine, iar chipul meu, în primul planul ecranului, seamănă acum mai mult cu al unui bătrîn camarad de luptă din tranșeele revoluției...

— Oricum, rămîne un simbol. Totuși, de ce credeți că figura dumneavoastră inspiră această imagine pentru epoca tulburată de care vorbeam?

— Știu eu? Cred că trebuie să pornim de la faptul că lumea se săturase de frumoșii cavaleri ai ecranului, de eroii melodramelor lacrimogene, se săturase de Robert Taylor, de Tyrone Power și de ceilalți juri primi fabricați în atelierele de stomatologie și de cosmetică ale Hollywood-ului și încerca să redescopere „antieroi”, „antifrumoși” în care oamenii se regăseau mai firesc. Și de aceea păreau mai potriviți oameni ca mine, cu o figură colțuroasă, cu privirea mai puțin catifelată și beladonată, adică niște oameni care trebuiau să ia viața de la început. Cred că de aceea vă imaginați și dumneavoastră că aș fi putut interpreta un om al generației sale.

— Ați fi putut fi, adică, un Cibulski al filmului românesc, un James Dean, un Belmondo, un Mastroianni, un...

— Mă onorează vecinătatea aceasta... Adevărul e că nu m-am întîlnit cu nici un scenariu de film în care să mă regăsesc în ipostaza aceasta, într-un astfel de tip, într-un astfel de erou conflictual. Și dacă e să mă gîndesc bine, singurul film demn de cinematec, din întreaga mea filmografie de actor, rămîne Pădurea spînzuraților regizat de Liviu Ciulei; regizat... acum mulți, foarte mulți ani. Dar probabil că acum o să mă întrebăți și de ce nu a mai făcut, de atunci, Liviu

Ciulei, film. E o întrebare la care mi-e și ușor și foarte greu să răspund.

— Cred că ar fi extrem de interesant un spectacol de teatru sau un film despre epopeea unor spectacole sau a unor creații cinematografice de la faza de intenție, de scenariu, de dramaturgie, pînă la faza de premieră.

— Ar fi instructiv, ar fi explicativ, ar fi dramatic, ar fi ridicol și chiar comic să urmărești un astfel de spectacol. Ca o erată la unele filme care au rulat deja pe ecrane. Vă spun sincer, eu sînt foarte curios cum ne vor privi cei care vin după noi, cum ne vor judeca, știind că am avut privilegiul să fim contemporani cu mari regizori de teatru și de film care adevesea nu s-au putut exprima la deplina lor valoare, fenomenală (!), în plan universal, din cauza unor motive nenumărate, mai mult sau mai puțin întemeiate. Cu creatorii de excepție trebuie să colaborăm la nivel de excepție. Pînă una alta, în filmul românesc ne cam înecă mediocritatea, falsa transfigurare a realității, scenariștii de ocazie și de conjunctură, regizorii întreprizi și superficiali sau chiar netalentați.

— Exagerați. Gîndiți-vă la Dan Pîța, la Mircea Veroiu, la Mircea Daniliuc, la Iosif Demian, la Alexandru Tatos și la citeva filme adevărate făcute de ei.

— Filme care acoperă prea puțin din conflictele reale ale existenței noastre, din problemele reale ale vieții de fiecare zi. Și apoi, chiar acești regizori buni sînt nu o dată extrem de tracasăți, de măcinați cu diverse probleme de vize, de aprobări, de sugestii, de corecturi care merg pînă acolo încît corectează realitatea însăși.

— Oricum producător are dreptul să emită observații, să emită sugestii, din moment ce finanțează un film.

— Depinde pînă unde se extinde acest drept. Pînă în sfera intimă, de laborator, a creației? Mă indoiesc că sînt oameni care cunosc arta filmului mai bine decît ei. Și mă indoiesc că sînt oameni care să sintetizeze în artă adevărurile noastre de toate zilele pînă la esența puterii lor de observație și de interpretare. Pentru că, la urma urmei, cine cunoaște realitatea mai bine, artistul sau responsabilul de cinematograf?!

— Credeți că artistul nu poate greși față de realitate, față de adevăr?

— El poate greși. Dar ceea ce e inadmisibil e faptul că uneori e amendat dinainte de a fi greșit cu adevărat. El este considerat de către unii un om-greșeală potențial. Or, trebuie pornit de la premisa că omul de artă este devotat epocii lui! Pentru că teama asta de a nu greși devine paralizantă în procesul de creație. Ca să nu mai vorbim de faptul, recunoscut de către toată lumea, că publicul este adevăratul judecător al operei de artă.

— Să revenim la teatru. În teatru ați interpretat roluri mari, definitorii pentru un destin de artist. Probabil de aceea vă

considerați unii mai mare actor de teatru decît de film.

— În teatru am avut ce să joc. Mai ales dacă mă gîndesc la dramaturgia universală. Am întîlnit personaje cu o mare încărcătură de adevăr, de viață. De aceea m-am exprimat ca artist mai puternic și mai complex pe scenă. Dar și aici încep să se rărească marii regizori. Gîndiți-vă că, la un moment dat, aveam în țară zece, cel puțin zece regizori de nivel mondial care lucrau efectiv. Unii din ei pun în scenă spectacole mai mult în teatre străine. De ce? De unde înainte vreme, pînă acum zece ani, venea Europa la noi să învețe teatru, acum nu mai vine aproape nimeni și rareori avem ce arăta lumii valoros în materie de spectacol.

— Dar generația tînră de regizori, Cătălina Buzoianu, Alexandru Tocilescu, Dan Micu, Alexa Visarion, și mulți alții au toate șansele să continue școala românească de teatru la cel mai înalt nivel.

— Sînt într-adevăr oameni talentați, de curaj, dar încă, uneori, plutesc la suprafața dramaturgiei, și cu tentația de a pune spectacole care complică textele sau care se întorc împotriva textelor. E însă posibil să cîștige maturitate în timp.

— Cu o condiție: să le acordeați și dumneavoastră, marii actori care ați lucrat cu Pintilie, Ciulei și alții, tot creditul.

— Asta da!

„Spre o «Corală filarmonică a Transilvaniei»”

(Urmare din pagina 9)

ță, oameni pe care nu trebuia să-l piardă! — Să sperăm că lucrurile s-au oprit aici!

— Să sperăm! Altmînter, dacă ele vor evolua în același ritm, se va ajunge la situația ca opera lui Enescu să fie cîntată doar de... orchestră!

— Dar de ce s-a ajuns, după părerea dv., la o astfel de situație?

— Greu de înțeles. Cu beneficiile realizate, pe cale impresarială, de corul nostru, noi ne putem acoperi cheltuielile, deci sîntem o formație care nu pune probleme financiare. Și-apoi, să nu uităm că sîntem unicul cor profesionist din această zonă, creat pentru a ridica, aici, în Transilvania, nivelul muzicii corale românești. Atîta timp cît corul Filarmonicii din Cluj-Napoca este recunoscut drept cel mai bun ansamblu de acest gen din țară, și atîta vreme cît el are menirea pe care o are, cred că o grijă mai mare față de soarta lui se impune cu prisosință.

o CAP LIMPEDE

un excelent „Cuvînt înainte”, de „Note și indice” semnate de Ion Dianu. Prefata, sensibilă și documentată, surprinde dinamic, convingător, viața unui „truver” cu totul și cu totul original, un vagabond sentimental al gîndului și umorului.

Cilibi a scris în limba pămîntului în care s-a născut, adăpost al părinților și semenilor săi coreligionari. Gîndirea lui Cilibi a fost o gîndire populară, în expresia lui s-au regăsit oameni simpli, români și evrei. Cum scria el? Iată citeva pilde: — Unde e gura mare, faptele trebuie să fie foarte mici!

— În toată lumea nu se poate găsi un om să cumpere o țară, dar se găsesc care s-o vînză!

— Ce deosebite este

între o roată de car și un avocat? Roata strigă ca s-o ungi, pe avocat trebuie să-l ungi ca să strige.

Cu un ochi rizînd, cu unul lacrîmînd. Cilibi, asemenea marelui său urmaș Salom Alehem, asemenea lui Tevi Lăptarul, nu se tînguie:

— Într-o zi Cilibi Moise a dat de o mare rușine, l-au călcat hoții noaptea și n-au găsit nimic.

Sărac a trăit, sărac a murit, dar nu a pregetat să dicteze tipografului: „Toate națiunile din acest tînut, să ne rugăm lui Dumnezeu pentru sănătatea românilor, și noi cu toții pentru sănătatea țărănilor care ne hrănesc și cu toții pentru soldații români care ne păzesc”.

Recitîndu-l „apropouri-le”, este limpede de ce primul cînt din „Cilibi

Moise”, aflat în Istoria lui Călinescu, este acesta, cutremurător prin actualitatea lui:

— Acela care deosebeste om de om, n-1 este om. (Alec Popovici)

Sub zodia metaforei

S-a mai scris în presă — și, pe bună dreptate, cu laude — despre una sau alta dintre fasciculele din caseta de debut tipărită de Ed. Junimea, remarcîndu-se poeziile de acum formați, precum Mircea Raicopol și alții. Ne vom opri și noi asupra unuia dintre aceste fascicule.

Asadar, „Zodia metaforei” de D. Constantin. Este placheta unui poet format, stăpîn pe neltele sale de lucru, netrăgînd cu coada ochiului la

masa de scris a altcuiva. Motivul tulescian este cartea de vizită a acestei poezii, în care ochiul este întors spre el însuși, dorînd să descopere esența eului. Asocierea luminii cu privirea este simbolul de viață ce bîntuie adînc metafora din această zodie a poeziei. Vederea existențială a tot și a toate se metamorfozează într-o contemplație de spirit asupra ființei, ce-și trimite prelungirea în lucrări, ca în acest poem de-o puritate deosebită:

„Cum se naște un ochi răstîgnit peste lucruri / Sub pleoapa-i plîpîndă crește biciul luminii / Vă-tămîndu-l vederea ni-l redă și ni-l fură / Într-o blîndă tristețe unde nimeni nu vede / Ci doar lacom privește” (Nașterea ochiului). Editura n-ar fi

pierdut nimic, sîntem siguri, dacă-l scoate în volum pe acest tînr poet... (Dumitru Udrea)

Remember : Mihail Sebastian

În cadrul emisiunii Moștenire pentru viitor, programată luni seara pe programul II, Liviu Grăsoiu ne-a adus aminte de Mihail Sebastian. Emisiunea s-a desfășurat precis, cu aplomb, deși cu oarecare grabă, pornind de la montaj, pentru a fi încădrată în timpul afectat, dar cu emoție și caldă rememorare, cu acuratețe în comentarii, cu mare respect și delicată transfigurare. Șerban Cioculescu și-a adus aminte, de pe vremea tinereții entuziaste dar și zbuciumate,

de omul de mare cultură, de mare sensibilitate care a fost Mihail Sebastian, apoi Ov. S. Crohmălniceanu l-a portretizat cu eleganță și concizie ca dramaturg și romancier.

Din păcate, din cite sîntem informați, nici un teatru nu mai joacă, la această oră, o piesă de Mihail Sebastian! Doar un grup de actori și cîntăreți, regizați, se pare, de Matei Alexandru, au transformat Steaua fără nume într-un muzical despre care vom relata pe larg, odată cu primele reluări ale stagiunii de toamnă. Un spectacol pe care, auzim, l-ar înscrie Teatrul Giulești în repertoriul său, deși majoritatea actorilor aparțin Teatrului Național. Vom vedea. (Andrei Petrescu)

În inima Transilvaniei, ca într-un teatru al lumii, 240 milioane de bătați de inimă au însoțit Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

Doar două ore...

Locul spectacolului : Medias, Casa de cultură.

Data : 1 septembrie 1982.

Durata : de la 18,00 la 23,30.

Calitatea : oscilantă.

Atmosfera : între reticentă și incandescentă.

Noutăți : Veta Biris din Căpîlna a cântat „Doina Iancului” și „Colindul Ardealului” împreună cu doi feciorași ai săi.

Număr de spectatori — peste 700.
Aportul organizatorilor — normal.

Prima zi de toamnă a strins în spectacolul cu nr. 634 două categorii de oameni : prima — iubitori declarați ai cenaclului ; a doua — cei care ezitau încă să recunoască public același sentiment. Din cauza ultimilor, două treimi din spectacol a tremat. Abia către final întreg publicul a vibrat la unison cu cenaclisti. Ultimele două ore au fost de-a dreptul incandescente.

MIRCEA B. ■

Cu toate că, nu pentru că!

Locul spectacolului — Sibiu, Stadionul „Voința”.
Data — 3 septembrie 1982.
Durata — de la 18,00 la 1,35.
Calitatea — „Fascinant-fascinant-fascinant !”

Atmosfera — sute de mil de volți.

Noutăți — Tinăra țigancă Luminița Mihai a citit o scrisoare compusă de „Fița”, într-un grai ardelenesc de un comic irezistibil, iar grupul folk „Lumina” (Doina Cosma, Orban Gabriel, Virgil Giosan, Gheorghe Spătaceanu) a cântat „Ploaia”, muzica — Gabriel Orban, versuri — Ioan Alexandru.

Număr de spectatori — 3 500—4 000 — așteptați : 10 000—12 000 — veniți !

Aportul organizatorilor : foarte bun, față de dificultatea extremă a situației : număr enorm de spectatori, bălți pe pistă, atmosferă tensionată de norii permanenți etc.

Ceea ce s-a trăit aici se întâmplă o dată în viață. De la 18,00 la 18,10 poetul Adrian Păunescu a rostit de atâtea ori „stați jos”, cit să-i ajungă pe două cincinale pline ochi de Cenaclul Flacăra. Culmea e că miile de veniți în afara oricărui planing l-au ascultat fascinați și s-au așezat care pe gradenele stadionului (plătitorii, bănuiesc), care pe iarba udă a terenului (plouase fieros, încetase, dar norii negri parcă se sprijineau în cirjele de nichel ale microfoanelor), care direct în bălțile de pe pista altminteri destinată dirt-track-ului, deci nevinovată. Am văzut tinere și mai puțin tinere mame (tinere sînt cei pe care o societate îi consideră ca atare — spun sociologii — așa-i ?) cu copiii în brațe așezându-se în crouvuri cu nonșalanța cu care s-ar fi aruncat în fotolii de orchestră. Firește că au existat și cricni-

tori(oare) și rebarbativi(ive), dar aceștia (stea) s-au ținut — mai corect spus : au fost ținuți (ute) de oameni care n-au uitat nici o clipă că albastrul este culoarea filosofiei, a rațiunii — relativ departe de fragila esplanadă marcată de câteva covoare deja tocmai bune de stors și menite ca scenă (foc de periculoasă, cum s-a dovedit). Pe acoperișul unei ferme metalice plasate în mijlocul tribunei nu exista loc decît, poate, pentru imprăștiat niscai bolduri scurte. Crengile ploilor gemeau dureros de generos sub greutatea ciocănilor de tineri. Alți „nonconformiști” spinzurau pe aticul terasei înaltului bloc din spatele tribunei stadionului. Iar toate acestea au fost la Sibiu, capitală transilvană a muzicii culte și capitală jazz-ului românesc ! La fel ca într-o netrucată mare iubire sibienii au dovedit că așteptau Cenaclul Flacăra nu numai pentru că, ci și cu toate că toate condițiile (disconfortul evident, rămășițele ploii anterioare, amenințarea noii ploii) pledau chiar și împotriva ideii de spectacol. Cenaclul a venit la 18,00 în scenă, dar a început cu 11 minute întârziere, datorate condițiilor, și cu o dublă destăinuire a liderului cenaclului. „Simțim că nu ne urîți îngrozitor de vreme ce sinteți aici”. 2. „Voi intra în rolul de conducător al unui vehicul lung-lung și plin-plin...”. Ceea ce s-a și întâmplat într-un crescendo rezultat parcă dintr-o diagramă Cremona a dificultăților învinse. „Căciula” lui Ion Hagiu a fost prima piesă dintr-un șir viguros. Au urmat : ponderatul, dar foarte talentatul Constantin Dragomir ; echilibratul Valeriu Penișoară ; tumultuosul Arpad Domokoș (versul „Trăiască-n vece Ardealul românesc” a fost preluat și cântat de mii de glasuri) ; grupul Poesis din Constanța — „un grup în care credem din ce în ce mai mult” — ne-a reamintit că Zaharia Stancu este un foarte mare poet ! ; Doina Cosma și Nicolae Cenan au făcut să vibreze aerul : prima cu armonicele superioare ale unei voci curate și puternice, al doilea smulgînd cascade de ris cu imitațiile sale inteligente, dar nu totdeauna tocmai bine imitate.

La 19,24 — un punct de inflexiune care ar fi putut fi — dar n-a fost — punct final în spectacol numai datorită norocului și uluitoarei viteze de reacție dovedite de conducătorul cenaclului. Am pomenit deja covoarele ude așezate deasupra unor scîndurele botezate „scenă” și aflătoare pe gazonul umflat de apă. Exact în clipa atingerii strunelor chitarei Alexandru Zărnescu a fost electrocutat și trîntit la pămînt. Urma să interpreteze un șlagăr internațional. A.P. a strigat la membrii cenaclului : priză, unul dintre membrii cenaclului a scos din priză instrumentul devenit infernal. S-a acordat șocatului un ajutor ce s-a dovedit imediat salutar. Lumea se pregătea de dezastru. Era posibilă învîlmășeala, orice. Adrian Păunescu l-a chemat să cînte pe Duce Bertzi. La replica „Nu pot” a acestuia din urmă un Adrian Păunescu cum n-am văzut de cînd sînt redactor al revistei pe care o conduce i-a șoptit „Trebuie ! Tu crezi că eu pot ? !” și Duce a cîntat. Palid și teapăn a cîntat ca într-o primejdie din pădurile negre ale Maramureșului natal. A fost punctul în care diagrama spectacolului a schimbat de pantă și a pornit-o abrupt pe verticală. Redat vieții Alexandru Zărnescu a cîntat la numai șase minute după ce se apropiase de pragul morții. Pe cer se profilau pagode de licurici — cei din tribune și de pe terasele blocurilor aprinseseră sute de luminițe.

Gil Ioniță plîngea de fericire auzind cum parcă însăși noaptea îi cînta „Bătrînii”. Au urmat — măsurate cu ceasul — cinci ore de triumf și de artă, trei sute de minute de poezie, de bucurie, de muzică, de adevăr, de curățenie sufletească, de dans, de chiot tineresc. Măsurate cu viața fiecărui au fost cam 24 de mii de bătați de inimă. Inmulțiți asta cu zece mii de spectatori. Veți obține 240 milioane de bătați de inimă în Cenaclul Flacăra și pentru Cenaclul Flacăra.

Și nu pentru că, dar și cu toate că !

MIRCEA BUNEA ■

„Noi să fim sănătoși”

Localitatea : Medias, 2 septembrie 1982, ora 18.

Durata : 5 ore și 15 minute.

Numărul spectatorilor : 5 000.

Calitatea spectacolului : foarte bună.

Condiții de desfășurare : Stadionul Gaz metan.

Atmosfera : entuziastă, prin aceasta înțelegînd nu numai strigătul de bucurie eu care publicul i-a întîmpinat pe membrii cenaclului ei și dorința și puterea lui de a participa la iluminarea unor momente în care strigătul, fie el și de bucurie, ar fi stricat totul.

Noutăți : un cîntec despre Avram Iancu ; „Risipitul”, muzică de Duce Bertzi, versuri de Adrian Păunescu.

Aportul organizatorilor : remarcabil.

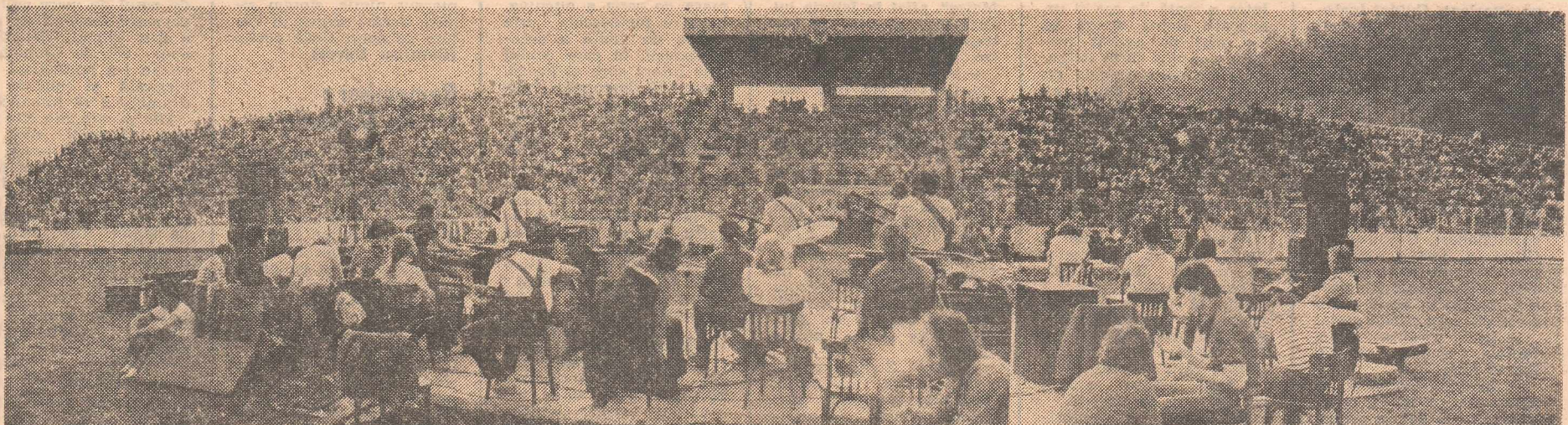
Chiar dacă n-am fi crezut că este adevărat ceea ce spunea un mare poet, și anume că toți oamenii sînt poeți, că poezia există în lume și plutește prin alcătuirea ei ca aerul, poezii fiind numai aceia care o fac vizibilă exprimînd-o, dîndu-i o formă, atunci la Medias, în seara zilei de 3 septembrie ar fi trebuit să credem, neconditionat. În a doua tentativă a sa de a cuceri publicul din acest oraș, Cenaclul Flacăra a înregistrat o strălucită izbîndă în îndeplinirea nobilei sale misiuni de a determina ca publicul să-și cucerească propriile sale resurse de poezie și muzică. Ceea ce, deie-și seama oricine, se poate lăuda că este nevătămat la suflet și teafăr la minte, înseamnă o întreprindere dificilă. Asupra acestui fapt nu va stăruî, de bună seamă, eleva Doruța care într-un bilet adresat conducătorului cenaclului arăta că vrea să scrie o compuneră despre Cenaclul Flacăra, însă mai tirziu ea îl va putea înțelege. Cei destul de maturi și ai căror ani sînt mai mulți decît 3, cit are această elevă, ar putea însă începe să înțeleagă, de

n-au înțeles ei înșiși pînă acum, încercînd să găsească o explicație faptului că la o oră aproape de miezul nopții mii de oameni cîntau, într-o singură voce, „Do de Eminescu”, unul dintre cîntecele de rezistență ale cenaclului, într-un loc ce se dovedea chiar atunci, în acele clipe cînd luna răsărise de printre plopii din marginea stadionului, o întruchipare a peisajului eminescian și nicidecum prile de neghiobe faulturi. Acestora, cînd sînt întîmplă să fie preluate din sport, adesea sînt inevitabile, involuntare, întru a fi adaptate în comentarea faptului de artă, unde nu pot fi nicidecum învoîntare, li s-ar putea răspunde însă chiar prin cuvintele cu care cițiva tineri din Medias anunțau că vor să alcătuiască nu mele unei formații dornice să se numere printre membrii cenaclului : „Noi să fim sănătoși”. Din starea de spirit liberă, din tinerețe și optimism, perfect exprimat de aceste cuvinte, s-a și născut succesul întîlnirii Cenaclului Flacăra cu publicul din Medias în seara de 3 septembrie

Invităm

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar, organizat de C.C. al U.T.C. și revista Flacăra, condus de poetul Adrian Păunescu, va fi prezent în zilele de 18—19 septembrie la Blaj, pe Cîmpia Libertății și la Tebea, la mormîntul lui Avram Iancu, cu două manifestări dedicate împlinirii a 110 ani de la stingerea din viață a eroului.

Îi invităm, cu acest prilej, să participe la cele două manifestări pe scriitorii Ioan Alexandru, Eugen Barbu, Ion Gheorghe, Ion Horea, Mircea Micu, Fănuș Neagu, Octavian Paler, Gheorghe Pituș, D. R. Popescu, Marin Sorescu, Dinu Sărațu și Gheorghe Tomozei, precum și pe istoricii Vasile Netea și Ștefan Pascu. Se înțelege că orice altă participare valoroasă nu e decît în folosul momentului.

Cenaclul Flacăra al Tineretului Revoluționar

(Urmare din pagina 13)

Olteanu au inspirația de a imprumuta două biciclete și de-a pedala prin împrejurimi și de a urca pe scena spectacolului, plătind astfel ideea cîntecului. Momentul a mai fost concurat poate doar de acela în care s-a cîntat „Trăiască România”, într-o atmosferă de-a dreptul extraordinară. Și cum altfel am putea caracteriza acest moment, cînd oameni aflați în miezul naturii, adaptați mai degrabă acesteia decît actului cultural, în situații vestimentare dintre cele mai diverse, au reușit totuși să dea expresie acestui cîntec prin excelență patriotic? Recitalul lui George Nicolescu avea să se încheie, încheind totodată manifestarea noastră de aici, printr-un omagiu adus marelui poet Octavian Goga, lingă Reșinariul natal, în acest loc pe care reamintindu-ni-l ne vine să zicem cu Goga:

De ce m-ați dus de lingă voi?
De ce m-ați dus de-acasă?

CONSTANTIN DRAGOMIR

„Septembrie de mierc la Sibiu”

Localitatea: Sibiu, stadionul „Șoimii”, 5 septembrie, ora 18.
Număr de spectatori: Peste 15 000.
Calitatea: spectacol extraordinar.
Durată: 5 ore și 36 de minute.
Noutăți: Grupul Poesis — „Cîntec”, pe versuri de Zaharia Stancu.
Atmosfera: Entuziasm și participare, public sensibil. Reacție adecvată la toate momentele spectacolului.
Aportul organizatorilor: Remarcabil. Dacă ne este permis să facem o comparație, exact ca un ceasornic care a arătat în fiecare moment ora exactă.

Pentru a doua oară Cenaclul Flacăra a fost prezent pe un stadion din Sibiu. De data aceasta, pe Șoimii. Conform programului anunțat, întimplarea de muzică și poezie trebuia să aibă loc la Cisnădie. Dar, cei peste 700 de localnici, care au cumpărat bilete, au fost de acord, pentru a mulțumi pe toată lumea, ca spectacolul să se desfășoare pe un stadion, cel mai mare al județului, unde ei înșiși au venit cu autocarele. Mulți spectatori au ajuns, după spusele lor, pentru a ocupa un loc mai în față, încă de la orele prînzului. În ciuda faptului că scena se afla foarte departe de spectatori — această distanță a dispărut prin participarea celor prezenți încă de la primele acorduri. Spectacolul a fost deschis de Constantin Dragomir. În continuare, un posibil grup de muzică tinăra, Doina Cosma și Ioana Păunescu, au interpretat cîteva cîntece din repertoriul formației Ecoul.

„Vremea superbă ne-a făcut să ne amintim de cuvintele poetului: „Septembrie de mierc la Sibiu”. Și, cum spunea Adrian Păunescu, noi, membrii cenaclului, toată noaptea parcă am dat cu albastru de Voroneț pe cerul Sibiului.

„În momentul în care formația Flacăra-Pop se pregătea să-și susțină recitalul, s-a primit un bilet în care doi tineri sint anunțați să se prezinte de urgență acasă. Un eveniment trist le-a îndoliat viața. Mama lor murise. Adrian Păunescu le-a anunțat la microfon celor doi cumplita veste și a schimbat pe loc programul. Fără să-i dicteze nimeni, într-o tăcere solemnă, întreaga asistență s-a ridicat în picioare. Atît la bucurie, cît și la necaz, ceea ce tutelează viața cea de toate zilele este tradiționala noastră omenie. Adrian Păunescu a recitat poemul „Repetabila povară”, apoi Ștefan Hrușcă a cîntat „Rugă pentru părinți”. Prin ceea ce s-a petrecut, Cenaclul Flacăra a reușit în acele momente să facă să vibreze toate sensibilitățile... Scena și stadionul erau unite printr-o punte de lacrimi. Apoi, cenaclul, ca și viața, și-au urmat cursul... S-au primit în continuare zeci și zeci de bilete. „Prin arta pe care o promovează Cenaclul Flacăra nu este în stare să înlăture răul, ipocrizia, dar în cele cîteva ore de spectacol, cînd totul este transformat în adevăr, demnitatea, muzica și poezia, uităm de toate și de

toți și ne închinăm vouă. Vă mulțumim”. (Adrian Chirvăsoiu).

„Mă nunece Mihaela Barbu și sint educatoare la grădinița nr. 10 din Sibiu. Aș dori să vă mulțumesc în numele tuturor preșcolărilor din orașul care de cîteva zile fredonează pe străzi: „Trăiască Ceaușescu, trăiască România”. Este cea mai frumoasă și mai pedagogică formă de educație morală și politică. Încă o dată vă mulțumim în numele tuturor cadrelor didactice din Sibiu.”

„Se cîntă „O șansă păcii”. Și tot ca un element de decor, cerul este despicat de un avion cu reacție... soarele apune, se vind în continuare bilete. Sint completate și ultimele locuri de pe care se putea vedea și auzi ceva din spectacol. Incepuse să se lase un frig suportabil, de toamnă. În tribune se aprind torțe. Odată cu recitalul lui Ștefan Hrușcă apare și luna, adusă parcă de el, din Maramureș. Alexandru Zărnescu, acest sensibil și mare copil, cîntă „Dor de Eminescu”. Adrian Păunescu, împreună cu întregul stadion, recită „Oă în metru antic”. „A fost, a spus în continuare conducătorul cenaclului, cea mai frumoasă recitare cu public, unul din cele mai frumoase momente din viața cenaclului. Numele voievodului limbii române este strigat din mii de piepturi. Eminescuuuuu, Eminescuuuuu... cultura este vie... Este, de fapt, ceea ce a subliniat nu o dată președintele Nicolae Ceaușescu, legat de drepturile și îndatoririle culturii, aceea de a sensibiliza oamenii la toate problemele vieții de toate zilele. Și cea mai acută preocupare a noastră pe plan extern este pacea”. În picioare, toți spectatorii, minute în șir, scandează cele mai dragi și iubite cuvinte ale generației noastre: pacea și numele președintelui Ceaușescu, cuvinte inseparabile în dicționarul adevărilor epocii.

Au susținut recitaluri toți membrii cenaclului. În timp ce Gil Ioniță a cîntat „Lăsați-mă să merg pe bicicletă”, Nicu Alifantis, Lucian Popescu și Ion Olteanu au făcut turul stadionului, pedalînd pe bicicletă...

Este întunerice, iar făcliile din brațele oamenilor parcă sint aprinse de la lună. Stadionul arată ca un tot. Palpită ca un singur om. Cade și bruma. N-am vrea să mai plecăm. Astăzi, Sibiul își găsește un loc definitiv în inima Cenaclului Flacăra și devine una din capitalele muzicii tinere și ale poeziei.

SORIN POSTOLACHE

P.S. Nu putem să încheiem această cronică fără a aduce mulțumirile noastre celor care au asigurat și distribuit sunetul. Ca să meargă direct la inima și sufletul spectatorilor. Ei se numesc: Constantin Ionescu și Cristian Nemuc. De asemenea, echipa tehnică Sfinx (Sandu Petre, Cristian Alexandru) a dat un prețios ajutor la reușita spectacolului de pe stadionul Șoimii. Drumul lor de la Costinești spre București a trecut prin Sibiu. Un astfel de efort merită toată lauda.

Mal mare decît suma părților

Locul: Sibiu, stadionul „Șoimii”.
Data: 7 septembrie 1982.
Durată: De la 18, la 0,20... Cel mai lung spectacol al turneului: 6 ore și 20 de minute.

Număr de spectatori: peste 10 000 la început, 15 000 de la orele 19.
Noutăți: Idu Barbu interpretează o parte din concertul brandenburgic de Bach; inginerul Mircea Fleșeriu, de la întreprinderea mecanică din Mirșea, a cîntat o strofă din Doina Iancului; Adrian Păunescu a recitat forma definitivă a poeziei sale „De drag de Sibiu”. Vasile Șeicaru a dat glas cîntecului „Iancu la Tebea” compus — versuri și muzică — de Adrian Păunescu.

Calitatea: Unicăt superb.

Atmosfera: Imaginea în oglindă a 6 000 W., puterea de amplificare a incintelor sonore.

Aportul organizatorilor: Fără cusur.

Transmit de la Sibiu. Al treilea spectacol a fost un veritabil... solștițiu (!) de muzică și poezie tinăra. „Ziuă” cea mai lungă a Cenaclului Flacăra a început la orele 18 fix, cînd George Nicolescu cu „Bătrînii” de Octavian Goga așază prima parte a manifestării sub semnul dragostei față de acasă: „De ce m-ați dus de lingă voi? / De ce m-ați dus de-acasă?” A urmat „vocea cu adevărat tulburătoare a Mihaelei Popescu, care a făcut tribunele să vibreze la gîndul profetiei politice a poetilor Nicolae Labiș (amintiți-vă că „Zurgălăul” a fost scris pe cînd autorul nu împlinise 20 de ani, deci pe la începutul anilor '50) și Ion Nicolescu („Nu cred că lumea” — „Nu cred că lumea se împarte la trei” sună primul vers, replică subtilă dar viguroasă, opusă teoriei lui Alfred Sauvy — sociolog francez care a pus în circulație mondială expresia „Lumea a treia” — și opțiunea definitivă pentru lumea ca întreg).

„Pentru că este ultimul spectacol la Sibiu, să tragem linie și să adunăm”, a afirmat la un moment dat liderul cenaclului. Și el, bine cunoscut ca adversar infocat al jumătăților de măsură (cum se explică marea dumneavoastră forță de muncă? — a fost întreat într-un bilețel, la care a răspuns: „Îmi place întregul, nimic nu fac în silă”).

Să tragem linie și să adunăm — ce? Mult: evoluțiile unui Nicolae Cenani („inventiv, are și memorie”), mai bun ca oricînd; unui Mircea Rusu din Tg. Mureș, care părea să-și fi propus mutatis mutandis — „inventează o nouă lege de aur: ceea ce s-a cîștigat în poezie, s-a pierdut în melodie. O mamă, numită Maria Costache, care a întreat cu vădită tentă eticizantă (apropo de „Taina” grupului Ecoul, interpretată aici de Doina

Cosma și Ioana Păunescu): o fată are dreptul la o noapte a ei? Nu vi se pare nefiresc? Răspuns: „În ordinea firii ambele situații sint plauzibile, eu vă înteleg, dar înțelegeți și dumneavoastră că nimeni nu-i poate opri la un moment dat pe niște tineri de 20 de ani să aibă o noapte a lor, nu o noapte imorală, ci curată”.

Ce place cu adevărat la cenaclu și atrage ca un magnet zeci de mii de oameni — dincolo de vers și de cîntec — este sinceritatea netrucată a cenaclistilor. Fiecare intervenție a lor este pentru abandonarea logicii funiei în traistă, pentru cuget curat, pentru muncă dăruită, cinstită și patriotică. Practic, la Sibiu am dobîndit credința — împotriva celorlalți croniciari — că Cenaclul Flacăra a încetat de mult să mai fie o întimplare (fie ea și literar-artistică). Cenaclul Flacăra este acum ceea ce a devenit, adică un fenomen social, în care întregul este mai mare decît suma părților, fenomen care propune un model (de comportament în general și cultural în special). Un fenomen împotriva egoismului, filistinismului, pentru omul nou, care să trăiască, nu să se lase trăit!

Sint cauzele pentru care, cred, noaptea tirziu, la 23,33, cînd, deși anunțase că spectacolul s-a încheiat, cînd plecase de pe stadion, se stinseseră luminile, se scosese prizele, dar publicul continua să scandeze (5—6 minute) — „Flacăra, Flacăra, vă mai vrem, vă mai vrem!”, Adrian Păunescu a făcut o nefăcută: L-A RELUAT! Publicul nu voise să plece, pur și simplu. La sinceritate a răspuns cu sinceritate. Irișii — Ion Olteanu, Adrian Ilie, Marty Popescu, Nelu Dumitrescu și Cristian Minculescu — ca de obicei au fost în triplă relație directă: cu hard-rolul, cu publicul și cu... sistemul energetic național, iar Nicu Alifantis, Constantin Dragomir, George Nicolescu, Ștefan Hrușcă, Vasile Șeicaru, Ducu Bertzi, Arpad Domokos au primit o adevărată lecție despre triumf.

MIRCEA BUNEA

Ați citit cronicle

634, 635, 636, 637, 638, 639, 640.

Opinii ale oamenilor muncii despre muzica tinăra

Ceea ce faceți dumneavoastră cu Cenaclul Flacăra este de o importanță extraordinară pentru toți tinerii acestei țări, dornici de pace și libertate. De cîțiva ani ascult cu emoție deosebită emisiunile cu întimplările cenaclului în toate colturile țării și gîndul mă duce la ultimul spectacol dat de cenaclu în orașelul atît de plin de istorie din inima Transilvaniei, Blajul. Sint un tînăr student (la Brașov) ce locuiesc în acest oraș și aș dori ca în primul turneu al cenaclului în Ardeal să nu ne ocolim. Îmi permit să mă fac ecoul miilor de tineri ce doresc să asculte și să participe din toată inima alături de dumneavoastră și de ceilalți membri ai cenaclului pe Cîmpia Libertății.

Moldovan Ioan,

Oamenii au nevoie de muzica tinăra, de muzică bună, de cuvinte simple. Avem nevoie de cuvinte care să spună multe, care să oglindească frumosul, puritatea, asemenea pămîntului la orele matinale, acoperit de roua dimineților de primăvară. Vom încerca să ne facem ascultați prin „Ordinea de zi” care îl va răcoli pe toți, indeosebi la audierea minunatului George Nicolescu, acela care ne vede totuși pe noi, ceilalți, pentru că ne știe, ne simte în jurul său! Ce mare păcat că nu fiecare seară are măcar puțin „Radio-cenaclu”!

În inimile noastre, muzica aceasta pătrunde adînc și își face cuib pentru „Eternitate”! „Rugă pentru părinți”, „În sala pașilor pierduți”, „Imposibila nuntă”, „Zurgălăul”, „Aruncarea în valuri” merită mai mult decît am avut pînă acum, o audiere mai frecventă.

Aș vrea să ne lăsați să ascultăm aceste cîntece, dar mai ales „În sala pașilor pierduți”, pentru toți cei care am fost doi oameni și nu mai sintem decît doi stingheri, pentru toți părinții despărțiți, pentru copiii „orfani” de unul dintre părinți.

Ninela Popovici,
Constanța

Urmărim cu profund interes spectacolele Cenaclului Flacăra al Tineretului Re-

voluționar susținute pe diferite scene ale țării, dar ne manifestăm dorința ca ei să poposească și în orașele noastre. Sperăm și credem că toți tinerii argeșeni au aceeași dorință arzătoare. Am fost foarte încințați de spectacolul de la Constanța, pe care l-am putut viziona, cînd l-am văzut pe aproape toți membrii cenaclului. Am mai dori ca spectacolele dumneavoastră să fie cit mai mult televizate. Credem că se poate.

Lili Naum,
Curtea de Argeș
și
Sorina Savu,
Cîmpulung Muscel

E greu, e foarte greu să exprimi în cuvinte ceea ce simți după cîteva ore în compania cenaclului, e foarte greu să nu participi direct la spectacol, să nu cînti cu entuziasm, alături de imensa scenă, libertate, țara și pe cel mai iubit fiu al poporului tovarășul Nicolae Ceaușescu.

Nu înțeleg de ce televiziunea nu mai preia din programele dumneavoastră, indiferent de localitatea în care-l susțineți. Sint mulți cei ce vă doresc, cei ce vă simt ca pe cea mai apropiată rudă.

Vasile Zahiu,
Mizil, jud. Prahova

Participînd la trei manifestări ale cenaclului pot spune că am rămas profund emoționată. Aici muzica și poezia sint ca două surori nedespărțite, care întregesc farmecul cenaclului. Pînă acum nu credeam că există ceva mai bun ca muzica formațiilor Abba, Boney M, formații care erau îndrăgite și de mine ca și de alți tineri, dar acum nu cred că există ceva care să poată întrece dorința noastră, a tinerilor, de a asculta muzică tinăra, muzica lui George Nicolescu. Șeicaru, Hrușcă, Ducu Bertzi sau Mihaela Popescu etc., ca să nu mai vorbim de IRIS, Ecoul, Flacăra-Pop, precum și de poeziile recitate de Mihail Stan și conducătorul acestui grup.

Hulă Danteia,
elevă, Constanța

Cîteva probleme de educație (IV)

(Urmare din pagina 1)

lui pasiuni vor apărea treptat, că doar nu s-a născut cu cele vechi și pe acelea, de asemenea, el le-a dobîndit, în împrejurări date; dacă de mic părinții l-au dus la concerte simfonice, desigur că n-a avut vreme să audă și un cîntăreț popular autentic. Dacă a trăit în sat, unde nu sint peste tot orchestre simfonice, a apucat să-i placă numai muzica populară. Dar nu înseamnă că el, funciar, el, omul, nu poate învăța să lubească și altceva decît fusese obișnuit. Sigur că organismul e mai deschis pasiunilor în copilărie, dar a și să descopere resursele de candoare în om e o problemă de strategie la fel de importantă, pentru educator, cită e și pentru șeful de stat-major pe cîmpul de bătăie. Arta adevărată resuscită în oameni iluzia copilăriei și forța de a-și părea ei, lor înșiși, nemuritori.

Copil a învățat omul ce-l place, copil a deprins obiceiul de a crede că-l place un mod al culturii și numai acela; nu ne rămîne decît să aducem la starea de candoare în care se afla cînd putea fi modelat. Să reîncălzim lutul lui îndărătnic, să-l refacem potențialul de puritate și să fie permeabil noilor informații culturale, să aibă impresia că e mai puternic decît e, că nu e adevărată impresia lui potrivit căreia el știa bine totul despre sine și despre lume.

De aceea eu nu cred că pot exista reale spectacole exclusiv patriotice și reale spectacole de divertisment. Un spectacol care te ține tot timpul cu mina la chipul, să saluți ideea de patrie, te obosește în scurtă vreme, un tratament lung e jenant, frivol. Un spectacol în care te regăsești pe tine, cu necazuri și bucurii, cu iluzii și deziluzii, cu slăbiciuni și energii, cu tristeți și

umor, un spectacol în care te simți și mic și mare, în care ești și om de rînd, și erou, și patriot, și om al lumii, un spectacol pe măsura omului reprezentă singura șansă, cred eu, ca și ideile mari să supraviețuiască, și oamenii să supraviețuiască eventualele oboseli ori plictiseli ori rutine.

Un spectacol cu adevărat educativ e, după părerea mea, acela în care nu numai că sint afirmate idel corecte și valoroase, dar ele ajung bunuri ale oamenilor. Un spectacol educativ nu e spectacolul cu temă patriotică ori just-politică din care în oameni nu rămîne nimic. E de preferat nu să spui tu, educator: „Tovarăși, iată ce idee educativă bună, frumoasă, vă însuflu eu!” ci să-i faci pe oameni, după ce infăptuiești un punct din program, chiar nelegat direct de tema patriotică ori partinică, să exclame ei: „Frumos! Adevărat! Bun!” Să confirme, adică, justetea de fond a politicii căreia i te faci interpret. Cu atît mai important e ca oamenii să exclame astfel după un fragment vibrant patriotic ori după un fapt artistic revoluționar.

Astăzi, nici un spectacol nu poate fi altfel decît educativ. Dar educativ înseamnă un spectacol efectiv, eficient. Un spectacol în care cînd hohotește de ris, omul se reîncarcă pentru o nouă excursie în adîncurile meditației existențiale, iar cînd e trist că viața trece, devine mai puternic și mai apt pentru un cîntec mareț dedicat țării.

Educația nu se face, cred eu, numai explicit, numai textual. Educația se face uneori chiar și tăcînd. De fapt, momentul de reculegere în amintirea celor ce nu mai sint e și act de educație! Educație se face, în primul rînd, prin fapte. Fapte sint și actele culturale, artistice, care se petrec pe o scenă sau alta. Sint, dacă sint. Iar cînd sint, faptele respective nu pot decît să tenteze la portretul integral al omului. Altfel, ele pot fi părți ne semnificative ale unui trup care fără viață e un simplu obiect în garderoba animalelor necuvîntătoare.

Aspirația spre omul multilateral, total e de altfel, motivația lăuntrică a educației, e cuprinsă în definierea educației.

Bătrînul aed

Era cerul negru și jos.
Greierul negru și mai jos
lucra cîntînd la negrul lumii
împlinindu-l.
Purtam o flintă pe umărul drept,
uitasem că am o flintă...

Pielea mi se-nfiora pe trup
și părul pe brațe-mi se zburlea
ca unei căfele sălbătăcite
gata de mușcat.
În mine cînta fără să-l pot stăpîni
un foarte bătrîn aed
și cîntecul lui era ca un tunel
și duhnea a mușgai și veșnicie.
Cînta bătrînul aed cum cîntă suferinzii
cu un deșert de uscăciune în gură,
cu un tremur de viață ce pîlpiie doar
și se muncește cu moartea.
Cînta aedul delirant iar eu așteptam
să treacă, în urmă să mă lase
cum lași un stîlp de hotar,
o fîntînă, un drum pentru alt drum
și mergi unde te cheamă ființa.
Cînta aedul, lighioanele-și schimbau
în jurul meu părul și pielea ascultînd,
păsările se păduchiau pe umerii mei cu
plăcere
ea pe o creangă groasă de stejar puțin
curbată,
doar greierul negru și surd nestingherit
își vedea

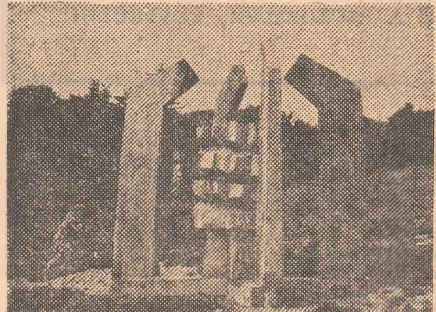
de firiuțul lui.
Cerul negru și jos, atît de jos
incît își plimba întinericul
prin părul meu ca prînr-o pădure,
îmi era greu și transpiram.
Mă stăpînea aedul cu cîntarea lui
și stăpînit eram de toate ca de-o vrajă.
Am detunat cu flînta în negrul lumii,
uitasem că am o flîntă...
A ieșit luceafărul și s-a ivit dimineața.
Purtam o flintă pe umărul drept,
pielea mi se-nfiora pe trup
și părul pe brațe-mi se zburlea.
În mine cînta fără să-l pot stăpîni
un foarte bătrîn aed
și cîntecul lui din liră ieșind
povestea despre destine și oameni
și nu mai pleca.

ION POPDAN ■

Colții ei albi

mi-amintese de o leoaică
de dorul cu care mă întimpina
să mă sfîșie
să-mi înflorească singele
să mi-l răscolească
pe colții ei albi de flăcără
mi-amintese de o leoaică
de lacrima ei rară
spre care alerga
tineretea mea buimacă
de timpul invins
de colții ei albi de flăcără
o, ciudata leoaică!

GHEORGHE DARAGIU ■

Mihai Ecobici : „Incintă“

Brâncuși

La masa tăcerii
duhul genezei
scrișînd
în piatră
lrump spre lumină
dăltuit
în rugă,
sărut,
ori zborul paserii...

GEORGE SÂNPETREAN ■

Somnul I

Visam că mor cu morțile din mine,
că născocind ciudate anurgiri
am amuțit în landa cu satiri,
în lumea cu driade și cu știne ;
că țărniuri mov au exultat suprem
sub blind prier cînd apele-s mirare,
că am surpat în rînile stelare
melodicul, noptatic rețevim ;
că m-am tot dus pe-al liniștii chervan
spre depărtări sălcii, contradictorii,
cu coif și zale — cum au luptătorii
cu morile de vînt dintr-un maidan —,
că verzi iubiri, în pacea siderală,
scîncese în glasul ghinzilor și-al serii
cînd se-mpreună vulturii cu jderii
— ca să renască lumea din Greșeală...

Visam un vis cum nu e în visare :
năluț de fum, arpegii desfrunzite ;
cîrni vircolaci îmi rumeneau pe plite
hartane iuți de cerbi și dăulare...
duhuri țirzii, din buți dumnezeiești
umpleau canee și garafe grase
cu vin amirosind a chiparoase,
purtînd misterul sferelor cerești ;
mă-neonjurau femeile naiade
cu pieptul greu de căile-lactec,
pe cugete cu foi de orhidee
șoptind misterii în preajmă-mi
Ave...

NICOLAE DOBRA ■

**Scrisoare pentru
necunoscuta mea mamă**

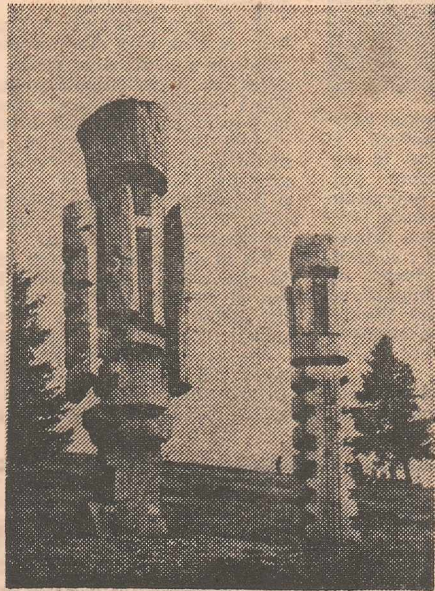
Mariei Dragomirescu

Un dor nebun mi-a-ncălecat pe minte,
un dor de tine, cea necunoscută,
și iață-mă pe drumul de cuvînto
scriindu-ți pe-o adresă neștiută

Pe unde ești ? În care colț de țară ?
Nu rătăcești cumva pierdută-n lume ?
Și cum ți-e viața ? Grea ? Ușoară ?
Mai porți ea-n '40 același nume ?

Din actul meu primar și jerpelîț
reiese că doar două'sdoi de ani
aveai cînd m-ai născut și părăsit —
tu-n lumea mare, eu printre orfani.

Ci mă întore la semnul de-ntrebare
din coada frazei despre despărțire :
m-ai fost lăsat de bunăvoie-n lumea
mare,
ori dus am fost de alții, fără știre ?

Vasile Ivan : „Totem — străbunii“

Mă erede, mamă, mi-e atîta dor
măcar o dată să te întîlnesc,
eu moartea mi-aș petrece-o mai ușor
dacă mi-ai cere astfel să plătesc.

Oricum ai fi, săracă sau bogată,
aș vrea să știu : departe ești ? Aproape ?
Sau poate doar o eruce înclinată
cu numele spălat demult de ape ?

Mărturisit sau nu, în veșnic umblet,
mi-e sufletul imperceptibil flaut
ce-ți cîntă numele cu nici un sunet —
de patruzeci și doi de ani te caut...

Induplecă-te în sfîrșit de plînsu-mi
și vino doar o dată-n drumul meu,
eu ochii-n lacrimi și roindu-mi
ți-aș spune, mamă, eu sint fiul tău.

SANDU ȘTEFANESCU ■

Cu jumătate de gură

nu am putut niciodată să aleg
între libertatea de a fi floare
culeasă de o frumoasă mină
de femeie și libertatea de a fi
floare secerată de o schijă

și mă iartă dragostea mea că
îți vorbesc cu o jumătate de
gură dar în gură mi-am ascuns
călcîiul vulnerabil

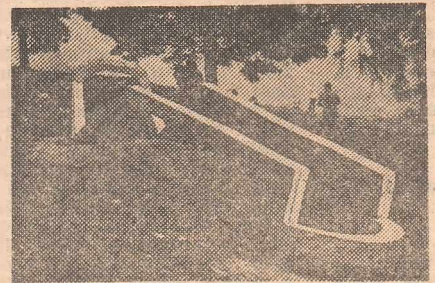
DAN EMILIAN ROȘCA ■

Solstițiile singelui

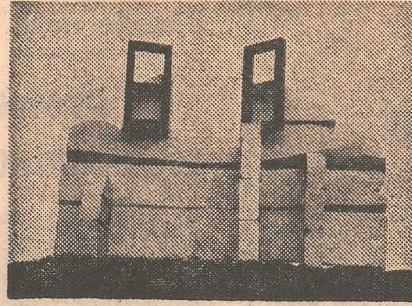
Cum să descriu
materia
din care
singele meu
se adapă
ca zăpezile
la izvoarele adierii hiperboree
cum să hulesc
alcătuirea
nevăzută
a trupului meu
cu splendidele sale
abisuri
și galerii

impovărate sub pașii
de tunet ai singelui
cîm să surprind
clipa
în care albastrul
de levăntică
al sufletului meu
inundă
solstițiile vîntelor
cu fulgerul
uimirii
la intrarea într-un nou
anotimp...

SIMPON-PETRU OPREA ■

Liviu Rusu : „Lou“

Alexandru Călinescu-Arghira : „Orizont“

Pădurarul sint eu

Cornul pădurii e pasărea mea,
Căprioara albă e sufletul meu
Toate cite infrunzesc
Și cîntă
Ale mele sint !
Pînă si luna smerită este a mea,
Noaptea o pîndesc
Cînd apă vine să bea,
Iar umbra ei o iau toldeauna
Cu mine.
Mă scufund apoi în pădurea grea
Gîndind cum să cresc
Copacii mai bine

În răstimpuri egale,
Cite unul cade răpus de dragoste.

CORIOLAN PAUNESCU ■

Doină

Cui să-i dau să nu primească
floarea dorului de iască ?
Macii răsar în pileuri iluminînd vecia
De flăcările lor eu tîmpla mă lovesc

La Sarmizegetusa de piatră-un calendar
Sculptează-n vreme curgerea umană
Pe-acest pămînt sub aștri ce răsar
Peste vecii deschise ca o rană

La Sarmizegetusa și aerul e sfînt
Ciuta pe munți eînd calcă
E-nfiorată de liniștea unui mormînt
Și pe cine să întreb
dacă cel pe care merg,
drumul soarelui spre seară,
tot coboară, tot coboară ?
Din ce munți să mă adun
foșnet de codru nebun,
să mă lege, să mă-nșele
toate visurile mele ?
Și din care izvoras
să-mi adap setea de miine,
care spie să-mi dea o piine
din oraș în alt oraș ?

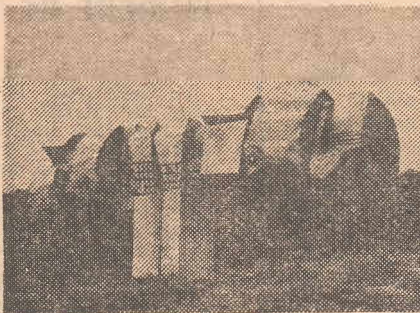
RADU SELEJAN ■

Prinz în doi

E vară și ninge abundant
peste masa la care
sint așezat.

Între zăpadă
și mina mea dreaptă
luește singurătatea
unui cuțit.

Un fulger
despică în două
ninsoarea.
Se vede în
ceruri

Iorgos Iliopoulos : „Îngemănare“

Sculpturile pe care le reproducem în această pagină au îmbogățit, de curînd, muzeul verde al „Poienii Soarelui“ din Sălișteea Sibiului (foto : Victor Rădulescu)

CURIERUL LITERAR

Todiruş Toby. Ceva în Bunica (Bunica n-a murit / a plecat pe cărarea bas-melor / în căutarea Cosinzenelor / Uneori, cînd focul troznește sălbatic / o zăresc descultă / printre mieri cu mere de aur), dar, în celelalte, doar strădanii de-a imita o poezie ultramodernistă. Geo Galetaru. Ne-ați trimis pînă acum cîteva plicuri conținînd... două volume. Dar, aflîndu-ne noi cam pe la mijlocul lecturii, iață că ne-ați mai trimis un plic, la fel de voluminos, cu aproximativ 25-30 de poeme. Dacă ne dați răgazul cuvenit, vă vom răspunde. Dacă nu, vom amîna răspunsul. Dan Delamunte. O evidentă și laudabilă îndeminare, dar prea cochetă cu teribilisme de genul : Sint biserică stearpă / mort înainte de moarte / gol de senilitatea mea / și tragic în alb. Ema Valeria. Încercări destul de interesante pentru a fi supuse unor confruntări de cenaclu. Același răspuns și pentru E. L. F. Din păcate, pentru un foarte mare număr de aspiranți la glorie poetică, sintem obligați să folosim acel neplăcut deocamdată nu : Cirjan Picu, Picișan Petru, Pleșu A. Vasile, Uciu Marian, Morun Nicolae, Olimpiu Dumitrescu, Caramatescu Dumitru, Pavelliu Gabriela, Turel Iulia, Cirjan Virgil, Sora Adrian, Valentin Ciocosan, Ciulei Călin, Doina Nemțisor, Marcea Cornel, Nicolau Irina, Coca Pristavu, Sergiu Gutman, Lazăr Viorel, Petcu Valentin Mihai, Peter Ianoș, Vinătoru Florentina, Doina Bodea, Dumitru Buțoi, Ștefan Cozmin, Gheorghe Gh. Blaga, Paul Berbecaru, Simona Filipescu, Trușcă I. Alexandru, Mincu Adriana, Clotoracu Ilie, Drăgan Viorel, Constantinescu C. Maria, Dogaru Cornelia, Navrea Mirela. Manuscrisele nu se înapoiază.

VICTOR NIȚA ■

un om
care-mi seamănă.
Aruncă spre mine
din pîinea lui albă
fărîmituri.

ȘTEFAN MITROI ■

Pașii cruzi ai îndrăgostiților fără
n me
se despărteau la locul neștiut,
pe unde trecuse în mare goană
foamna,
cu tăceri de frunze arse.
Te-am așteptat
în ceasul țirziu,
dar chipul de fum
se șterse,
pînă cînd, în fața mea
n-a mai rămas decît — diformă —
o umbră de trup părăsit.

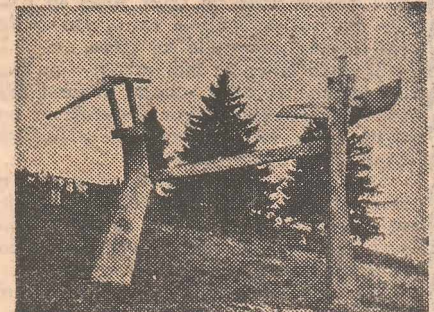
Sint purtătoarea de ape
a marelui nimb călător,
prin mine seva urecă
și arborii își dezmoșese suflarea
pe pașiștea cu-amurguri
tăceri rostite dor,
căci arsele cuvînt
se rînduiesc în vorbe secl,
de glasul tău iscate...
Sint purtătoarea de ploa
a verzei lumini păstrătoare,
prin mine clipa trece
și frunzele își rînduiesc culoarea,
pe drumul greu de umbră
uitarea mă-mpresoară,
iar pașii tăi, departe,
se-oprese șovăitori
în marea panoplie de vorbe
spulberate.

DANA OPRITA ■

Polovragi

Un cîntec mult albastru
Li s-ar fi cuvenit
Cerului cu pilaștri,
Athosului din zid,
Tăcerii ca o turmă
Care ierna sub humă,
Pămîntului,
Că-i patrie și mumă —
Și ceasului de seară,
Smerita lui oglindă
Își alipise fruntea
De a Tăriei grindă.

DAN CIACHIR ■

Dinu Rădulescu : „Duel“

Sub steaua...

Știu,
dorul de mine ca o rană grea
te frămîntă ;
îți seacă vederea și risul e rar.

Dar liniștește-te, mamă,
m-am lăsat de fumat
și seara mă culc mai devreme...
Sub steaua care mi-ai ales-o,
mă simt ocrotit și bogat —
cu buzunarele pline de poeme.

Îmi simți adierea cum vine
de departe — o pasăre nevăzută,
și-mi serii că pe cîmpie țipă
copilăria mea...

Tărîna de acolo aud cum mă strigă,
ii cer iertare, mamă !

NICOLAE ROGOBETE ■

Marea fără Ulise

3.

4 august

Astăzi e rece. Nisipul s-a înfrigorat. Numai câțiva temerari fac baie. A plouat aproape pînă spre dimineață, apoi cerul s-a limpezit, după care s-a innorat din nou.

Am fost pe plajă și am plecat. Am descoperit meduze moarte și viața. O singură noapte ploioasă a fost de ajuns. Dintr-odată sârbătoarea a amuțit și toate întrebările sună dur, fără menajamente. Melancolia nu mai respectă nici ea armistițiul verii la mare.

M-am închis în cameră și din cînd în cînd arunc o privire pe geam. Văd o mare posomorită, pustie, etalînd tot ce are, fără să ascundă nimic și fără să promită nimic.

Probabil, e la fel de rău să disprețuiești iluzia și să-i dai un rol prea mare. Nu mă număr printre cei care ar ride de Don Quijote, dar nici nu pot crede că singurul mod de a trece prin lume este în postură de cavalier ră-tăcitor, gata mereu de asalt împotriva morilor de vînt, spre disperarea celor care ne iubesc și spre amuzamentul celorlalți. În ce mă privește, îmi caut un loc între Don Quijote și cei care îl disprețuiesc. Nu vreau nici să mă bat doar cu morile de vînt, nici să renunț la asta cu totul. Nu vreau nici să detest iluziile, nici să rămîn doar cu ele. Cum să mă conving că morile de vînt sînt cel mai prețios lucru pe care-l putem cucerii? Dar cum să uit că o iluzie, dacă nu exclude singurătatea, cel puțin o contestă?

Deși mi se întîmplă uneori să mă întreb dacă e bine că n-am reușit niciodată să mă hotărîsc: ori să fiu naiv pînă la capăt, ori lucid pînă la capăt.

Iarăși plouă. Și-mi aduc aminte ce scria pe un cadran solar la Veneția: *Sine Sole Sileo*. Fără soare tac.

5 august

Ludovic al XVI-lea a notat în jurnalul său în ziua în care cădea Bastilia: *Rien*. Uneori nu vedem ceea ce ar trebui să vedem pentru că sintem prea aproape. În loc să privesc marea, mă gîndesc la un concurs de broaște țestoase, ținut nu mai știu unde, în care li se cîntă broaștelor la ureche, ca să fie stimulate să înainteze, dar ele, fără să fie prinse de vreun catarg ca Ulise, rămîneau im-pasibile, ignorînd melodia sirenelor. Cine a zis că trăim fără mituri?

E adevărat că zeii noștri sînt alții și că fascinat, terorizat, năucit, complexat și obosit de cunoștințele noi cu care lumea modernă îl bombardează din toate părțile, omul acestui sfîrșit de secol XX nu mai are, adesea, nici timp, nici răbdare să înțeleagă. Din cărți, din reviste, de la radio, din toate părțile, el află lucruri noi. Apar enciclopedii peste enciclopedii și Biblia veacului ar putea fi o Enciclopedie totală, în care să fie adunate toate cunoștințele și care să poată fi consultată pentru orice. Omul erei cosmice nu-și mai găsește vreme să citească nici cărțile fundamentale. Vrea ca ele să-i fie povestite pe scurt. Vrea să i se vorbească despre ele. Preferă rezumatele clare, sau un film la televizor care să-i arate peripețiile lui Ulise.

Și dacă Ulise ar mai exista, n-ar mai trebui să se lege de catarg. Cu oțita vacarm în jurul lui, ar sfîrși, probabil, prin a-și infunda singur degetele în urechi ca să nu mai audă nimic. Nici cîntecele de sirenă, nici pe cei care l-ar avertiza să nu le asculte.

Dealtfel, pe mare geamandurile îți arată pînă unde ai voie să inoți. Dincolo de ele riști să fii fluierat. Nu e nevoie, așadar, să-ți astupi urechile cu ceară. E destul să vezi geamandurile și să auzi fluierul care-ți amintește din cînd în cînd că trebuie să fii prudent.

De fapt, înțelepții zic că e destul să nu regreți niciodată ceea ce nu poți să schimbi. Dar în privința înțelepciunii mi-am pierdut chiar orice iluzie.

Un fior de îngrijorare străbate plaja odată cu norii ce-și fac din nou apariția. Femeia-fotograf trece fără să se uite nici în dreapta, nici în stînga. Fluieră, cu ochii în pămînt. Poate că, într-adevăr, singurătatea e mai teribilă uneori în plină stradă. Un vlăjgan de la „Salvamar” injură în gura mare. S-a plictisit, probabil. N-are clienți pentru barcă.

A existat cineva acum vreo două mii de ani care a vorbit despre o lume cucerită prin dragoste. Și știm cum a sfîrșit. După lecția care i s-a dat, e aproape cu neputință să nu observăm că La Rochefoucauld, atît de plicticos uneori în maximele sale, a nimerit, se pare, în plin zădărnici, „filosofia triumfă ușor asupra relelor trecute și viitoare, dar relele prezente triumfă asupra ei”. Încă o dată visez la acel echilibru dificil care se află undeva între orgoliul de a refuza totul și tristețea de a nu avea nimic.

Un pescăruș zboară dinspre mare. Altul dinspre uscat. Și, ca de obicei, ei îmi evocă legenda care pretinde că Zeus ar fi dat drumul la doi corbi să zboare, unul de la răsărit, altul de la apus, pentru ca acolo unde se vor întîlni să fie așezat sanctuarul oracolului de la Delfi. Căci marea bolborosește ca Pithia undeva în spațiile mele. Despre destin, bineînțeles. Nu e acesta rostul oricărui orocol?

Începe să plouă mărunț. Plaja se goleşte. Și cum se goleşte plaja, năvălesc pescărușii. Sînt atît de mulți și atît de aproape încît mă încearcă o senzație stranie de irealitate.

Mă retrag în cameră. Nu se aude zgomot de valuri. Marea trebuie să arate acum ca o baltă. Și plouă.

6 august

„Afrodita este doar un trup?” mă întreba cineva. Înțeleg polemică închisă în această întrebare. Da, firește, Afrodita nu este doar un trup, din moment ce dragostea vizează să fie eternă. Însă n-are rost să fim ipocriți. Afrodita este și un trup. În Paris a priceput, se pare, fără prea mari dificultăți ceea ce mitul nu ascunde dealtfel: că Afrodita este în același timp zeița frumuseții și a dragostei. Încep să cred că acest june prim al antichității nu era — cum mi-am imaginat — un individ mediocru.

7 august

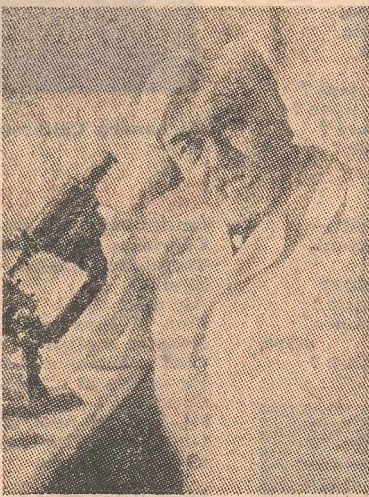
Dimineață glorioasă, una din acele dimineți în care marea e un deșert fremătător de lumină.

E timpul, pelerini, să ne așezăm cearcăfurile pe sanctuarele de nisip. Pithia, cu părul plin de alge, ne așteaptă. Ne vom gîndi altădată la reumatismele noastre, la iarnă, cînd ne vom face ceaiuri fierbinți și vom aștepta sfîrșitul erei glaciare.

OCTAVIAN PALER

Simple note

Profesorul Ioan Cantacuzino (III)

Dar unele adăugiri privind variata și armonioasă structură și câteva reflecții, pe care mi le sugerează popasul lîngă umbra lui, se cer aici imperios și cu necesitate însemnate, ca să-i întreprindă portretul și să-l facă mai lesne înțeles de cei ce nu l-au cunoscut; și cred, în adevăr, cum s-a spus despre el, cînd n-a mai fost, că era întruparea vie a frumosului stih al lui Terențiu: *Nihil humanum a me alienum puto*, adică „Nimic omenesc nu-mi este străin”.

Savantul de știință pură era dublat de militantul revindicărilor so-

ciale pentru clasele celor obișduți și exploatați și, parcă, legînd firul unei nobile tradiții românești a Golesților și a lui Nicolae Bălcescu, a lui Ion Cimpineanu, Gh. Magheru și C.A. Rosetti și mai apoi a lui Mihail Kogălniceanu și a uitatului bucovinean Vasile Mălinescu. — Ioan Cantacuzino se întoarce de la Paris încălzit de ideile socialiste, ale căror cercuri de acolo îl cîstigaseră și, împreună cu Dimitrie Voinov, George Diamandi, Emil Racoviță și frații Radovici, se prenumără între obișnuiții vizitatori de la Ploiești ai lui Dobrogeanu-Gherea.

Spirit deschis, alimentat de o a-dîncă și vastă cultură literară și filozofică, se afla, cum se zice, la el acasă, în orice domeniu și era o sârbătoare de erudiție și de incitare să-l ascuți vorbind.

Muzician, înzestrat el însuși, n-avea nici o reticență să-și clameze sentimentele idolatre pentru Beethoven și Wagner și era îndrăgostit de preclasicul italian Claudio Monteverdi (1567—1643), pentru că a imortalizat în compoziții și partituri, dantelăriile melosului pastoral și pe care îl considera un revoluționar al limbajului muzical.

Și cu totul speciala lui sensibilitate pentru artă l-a împins spre bibliofilia — cartea rară, edițiile princeps și tipăriurile ilustrate de mari maestri, vechi și moderni — spre pictură, dar, mai ales, preferințele lui s-au îndreptat, cu toate ardoriile de care era capabil, către gravură, reușind să-și alcătuiască o bogată și valoroasă colecție proprie, cum nu existau multe, la particulari, în Europa.

La el am văzut, pentru înția dată, gravurile și xilografurile lui Dürer și regreta că în timpul primului război mondial și-a pierdut fără urmă, blănsele lui Rembrandt.

Nu știu ce va fi devenit după decesul său acest fascinant și tulburător tezaur de frumusețe și de gingășie, pe care îl realizase într-o via-

ță întreagă, cu un exersat și avizat ochi de cunoscător și cu o frenetică iubire. Cum nu știu nimic nici de tablourile lui. Nici de inestimabila sa bibliotecă. Și nici ce soartă i s-a rezervat prețioasei strînsuri de ceramică.

Peste toate — parcă volatilizate — așez mental un dureros și inutil semn de întrebare, fără să am candoarea să aștept de la nimeni și de nicăieri răspunsul edificator, fiindcă știu prea bine — asta o știu efectiv — că acesta este, în genere, destinul lucrurilor, cînd împătimitul adunător și paznicilor lor credincioși e restituit țării.

Dincolo însă de meritele și reputația savantului, recunoscute pretutindeni, dincolo de reacțiile prompte la solicitările oamenilor încercați și încovoiți de nevoi și, dincolo de toate darurile ce i s-au hărăzit ca să fie trebuincios semenilor săi, Ioan Cantacuzino a fost un mare și îndrăgit dascăl, ca nimeni altul, care a dat seril înfrîngi de mîntre care mulți au ilustrat catedre universitare, iar în ziua sorocită înhumării, au venit cîteva sute de practicieni ieșiți din învățăturile lui și răspîndiți în toată țara, ca să-i omagieze memoria și să-l însoțească pe drumul din urmă alături de intelectualitatea țării, de vechii socialisti, de muncitori și de țărani. Și pot să afirm, în deplină cunoștință de cauză, că niciodată nici o personalitate de la noi, n-a avut unanima mărturie de părere de rău și de dragoste, a prosei străine și a celei românești, în măsura în care a avut-o Omul pur și simplu și Omul de știință Ioan Cantacuzino. Era răsplătirea înălțată pe care o primea postum altitudinea etică și rectitudinea de caracter, munca fără preget și dezinteresare, modestia și bunătatea, căldura sufletului și lumina minții.

L. KALUSTIAN

In curind in librării

Implinind opt decenii de viață, Șerban Cioculescu, decanul de vîrstă al criticii literare românești, oferă cititorilor săi un volum în paginile căruia sînt omagiați poeți de primă mărime ai literaturii noastre. Acesta este și titlul cărții: *Poezii române*. Faptul că volumul a putut apare cu prilejul zilei de naștere a criticului reprezintă mai mult decît o simplă coincidență. Editura Eminescu a întreprins un notabil efort întru convocarea acestor întîmplări fericite.

Desene pe asfalt

Oameni de ceară

Pe Hollywood Bvd. e un „Vax Museum” (muzeu cu figuri de ceară, după care americanii se dau în vînt și pe care-l frecventează în grupuri familiare, amuzați și fascinați). În L.A. mai e unul în Buena Park. Cel pe care îl văd e un fel de ziar din ceară cu noutăți, dar și cu imagini de arhivă. Iată-l, de pildă, pe celebrul boxer Cassius Clay (alias Muhammad Ali) cu pieptul lucind de sudoare, ridicînd brațele, victorios. Halatul de mătase purtat de manechin, chiloții și mînușile sînt provenite chiar din garderoba demolatorului de falci. (Între timp, ajungînd Clay cel autentic să aibă pe ringuri brațe chiar ca de ceară, va fi dat la topit.) Uite-i pe Bob Hope și Bing Crosby — sau invers, că tot nu seamănă — și uite-o pe Mae West belă și jună (au făcut-o jună numai din economie de ceară), iar aici, ridicîndu-și fustele, ar fi — Dumnezeu! — Marilyn cea dispărută nu de prea mulți ani. Și, în sfîrșit, un grup de doi domni și-o doamnă ocrotiți de doi majordomi mascați (!) ce poartă fiecare cite un sfeșnic cu cinci luminări și stau cocoțați pe balustrada unui castel. Domnul din dreapta, mort de și mai puțin vreme, e Elvis, tot numai suris și mărgele, cu pieptul gol și pârós. Cel din stînga (realizat, sînt sigur, din ceara rămasă din luminarea ce i-a servit la botez) e Sammy Davis Junior, etalînd la zece degete numai zece inele, numai două brățări la cele două miini. Dar doamna în roșu cine e?

- E Farrah...
- Împărăteasa?
- Aș, ea e Farrah Fawcett-Majors.
- Și ce face ea?
- Nu face nimic.
- Joacă în filme, că n-am văzut-o, e dansatoare, cantatrice, sportivă, ce e?
- Nu joacă, nu cîntă, nu dansează.

Invitație la Teatrul Mic

Teatrul Mic vă invită la deschiderea festivă a stagiunii teatrale 1982—1983, care va avea loc duminică, 12 septembrie a.e., la orele 19,30, la sala clubului „23 August” — cea de a treia sală a Teatrului Mic.

La această PRIMĂ ÎNTILNIRE a stagiunii permanente pe care Teatrul Mic o va susține, începînd cu acest an, la cea de a treia sală a sa, vor fi prezenți actorii: Leopoldina Bălănuță, Olga Tudorache, Valeria Seciu, Carmen Galin, Ștefan Iordache, Mitică Popescu, Monica Ghiuță, Dan Condurache, Magda Popovici, Dinu Ianculescu, Ioana Pavelescu, Nicolae Dinică, Mihai Dinvale, Doina Tamaș, Nicolae Iliescu, cîntăreții Anda Călugăreanu și Nicu Alifantis, și Irina Răchiteanu — artistă emerită —, reuniți într-o „GALĂ A ACTORILOR TEATRULUI MIC”.

ză. E doar nevasta unuia, Majors, un mic actor pe nu știu unde. Îți place?

— E frumoasă, dar nu e de milioane.

— Ba e. Și cit o să mai stai aici o să te sature de ea: o să-i vezi fotografia pe toate gardurile, ai s-o auzi la radio, dînd interviuri, și la televizor, mărturisind ce ruș preferă și unde se tunde.

— Nu cred că se tunde...

Nu greșesc, fiindcă doamna Farrah, chiar în varianta de ceară, e împodobită cu un fantastic păr blond, bogat și neverosimil de lung. În rest, picioare lungi (poate că nu mă pricep să le prețuiesc îndejuns), brațe și ele lungi, dar gracile, terminate cu degete de vampir, lăcuite. Unghiile, ce să mai vorbim... S-ar putea vorbi în schimb despre decolteu. Cred că am văzut o mie de americance frumoase, și totuși copia în carne a acestui manechin de ceară e obsesia Americii, e vedeta nr. 1 a Americii. L-am citat pe gazda mea, John. Dar lui nu-i place decît de nevasă-sa, așa că îl citez pe Anthony Pietropinto de la Centrul de medicină mentală (așa da!) din Brooklyn: „Ea este o ființă a cotidianului, un om terre-à-terre; ea nu pare nici o clipă inaccesibilă, a unei alte lumi. Ea seamănă mult mai mult cu o bună camaradă decît cu o regină a senzualității. Bărbații găsesc în aceste calități mult farmec. Ei consideră că au suficiente responsabilități pentru ca acestea să fie împărțite camaradeste cu femeile”. „Sexappealul” lui Farrah Fawcett Majors se bazează pe unele trăsături care niciodată nu au sîrit în ochi cînd B.B. sau M.M. se lăsau contemplete: „Dulceța lor, acel glamour celebru — zice doctorul — dădea impresia unei lumi îndepărtate, inabordabile, la care spectatorul doar visa, știind prea bine că vizul e una și realitatea alta.” Poetul român (că altfel n-am cum îi zice) Radu Coșasu o prețuiește fiindcă e pămînteană, zeiță ușor „sălbatică” (părul, nările fremătătoare) sugerînd o anume formă de libertate care ar place publicului viril (și cu alături public ce facem?). Ignorînd într-un fel mitologia stelelor. El are umorul, enorm, de

a-și plasa considerațiile sub un sobru supratitlu: *Condiția femeii*.

Dar fenomenul Farrah e real. Steaua care nu e stea (a interpretat doar un rol într-un serial) amenință să aibă strălucire galactică. Primește, pe zi, 700 de scrisori, dar și onorarii cu multe zerouri în carnețelul de cecuri (era să zic de bal), pentru că s-a lăsat fotografiată într-un poster (afis) cit ușa, cumpărat pentru început de numai 5.000.000 de americani și pentru care a pozat destul de imbrăcată. Filmează subiecte minuscule de reclamă și, cînd nu se crede în formă abandonează platoul, ceea ce o Bette Davis nu și-a permis nicînd.

Și totuși, cu fotografiile în care expune nu un trup unic-mortal-regsces-zelesc-dumnezeiesc-diabolic și nu un suris impenetrant, de sfînx, glacial ș.a.m.d., Farrah place și se duce (cast) arborînd o anumite stare de normalitate, de senzualism omologat și în biserică, situîndu-se la jumătatea de drum ce separă mitul femeii-mit de mitul tangibil al „jurnătății” pe care și-ar putea-o dori și obține (în altă ediție, bineînțeles) orice american respectabil. O stea căzută din cer? se întreabă presa și evoluția blondei noastre pare să dea un răspuns mai puțin așteptat dar cu șansa de a rosti adevărul: nu, domnilor, ci o stea căzută din chiar propriul nostru cămin. Ia uități-vă bine, femeia voastră, care, slavă Domnului, n-are nimic din Greta Garbo, despre care nimeni, nici Greta Garbo nu știe nimic, femeia aceasta, zic, nu conține fragmente de Farrah pe care ochii voștri nu știu să le caute și le găsească?

Farrah nu e Brigitte Bardot. Farrah e în sublima artă de a fi Evă o pictură naivă, o pictură a unui meșter „de duminică”.

Dar nu stau pe tronurile pinocetilor orgolioase Douanier-Rousseau și Generalic alături ori peste drum de Piero della Francesca și Vermeer?

Secretul ei, Farrah ni-l spune ca într-un răspuns smuls de un gazetar viclean la întrebarea cum devine cu frumusețea: „În unele zile, îmi fac unghiile în roșu, în altele nu.” Răspuns timpit, dar nu chiar. Răspuns sublim, dar nu chiar...

GHEORGHE TOMOZEI

În urma valului de scrisori sosite la redacția „Flacăra” — prin care ni se solicita sprijinul, de către rudele unor bolnavi sau chiar de către aceștia, în vederea contactării dr. veterinar Iulică Voinea, din Arad, ale cărui încercări în tratamentul maladiei canceroase, după o metodă ce-i aparține, au stîrnit un viu interes — ne-am adresat Institutului oncologic din București, unitate însărcinată în mod oficial cu efectuarea experimentului necesar, culegînd aceste informații, pe care le facem publice.

Ca urmare a interesului stîrnit de afirmațiile dr. I. Voinea, de declarațiile unor pacienți citiți și a dorinței multor bolnavi de cancer de a utiliza preparatele sale, s-a dispus începerea unui experiment în conformitate cu prevederile legislației naționale și internaționale, astfel încît să se poată stabili veridicitatea unor afirmații privind calitățile curative ale preparatelor medicului veterinar din Arad. Aceasta înseamnă verificarea, mai întîi pe animale (cobai), un test — deci — riguros pregătît și desfășurat și care să permită concluzii privind extrapolarea tratamentului la oameni. Pregătirile nu au fost deloc ușoare. Și asta din mai multe motive. În primul rînd, metodologia de aplicare a medicamentelor respective este diversă: unele se folosesc ca unguent, altele ca picături, administrate pe cale nazală, sau altfel, aspecte care ridică dificultăți atunci cînd este vorba de animale mai ales mici (se cere îndepărtat părul de pe corpul animalului, luată măsuri ca acestea să nu-și lîngă preparatul, aplicarea unor picături pe căile respiratorii — nas mai ales —, prezintă, de asemenea, inconveniente). Chiar și procurarea unui număr de zeci și sute de cobai, testarea

lor prealabilă, „îmbolnăvirea” etc. sînt tot greutăți. Cu toate acestea, am fost asigurați că Institutul oncologic este în situația de a putea începe experimentul. O singură condiție a mai rămas de îndeplinit, dar aceasta este independentă de respectiva unitate științifică medicală: stabilirea așa-numitei doze letale (mortale) a unora dintre substanțele care intră în compoziția preparatelor supuse experimentului. Precizăm că

junct la Institutul pentru controlul de stat al medicamentului și cercetări farmaceutice (ICSMCF), ne-a precizat următoarele: „Nu au început experimentările și nici testele de toxicitate, intrucît probele care urmau să fie livrate de către Întreprinderea de medicamente București au sosit abia în cursul zilei de luni, 6 septembrie. Aceste prime probe de laborator, preparate după indicațiile autorului, au fost trimise atît nouă, cit și Institutului

pentru controlul medicamentului arată în momentul de față un real interes pentru preparatul doctorului Voinea, pregătînd toate condițiile pentru o cercetare atentă, cu responsabilitate profesională și socială. Este fără îndoială salutară o asemenea atitudine responsabilă, în fața unei cauze atît de importante. În fapt, s-o spunem deschis, este pentru prima oară cînd una dintre cauzele medicale susținute de revista noastră este primită cu întreaga seriozitate de forurile sanitare superioare și, după un timp atît de scurt, preparatele propuse de Iulică Voinea se află deja în fața imediat premergătoare cercetării de fond. Să mai amintim aici cît au trebuit să aștepte Boici sau Leontopol?!

Pe de altă parte, va trebui să facem un apel la mulțimea oamenilor nerăbdători pe care, chiar dacă înțelegem cît de greu le este, îi sfătuim să aibă mai multă răbdare, să aștepte împreună cu noi rezultatele efective ale cercetării. Președintele care se mai fac încă la poarta lui Iulică Voinea nu sînt în nici un caz de natură să grăbească efectuarea experimentului, ci dimpotrivă, să-i periclitaze situația. Un medicament are legile lui stricte, iar unul anticanceros nu se poate substrahe în nici un caz protocolului obișnuit. Pînă atunci, pînă rezultatele cercetării vor fi clare, rămîne calea tratării după metodele clasice, unele dintre ele avînd în momentul de față rezultate încurajatoare. Nu ne îndoiim că marea majoritate a medicilor oncologi vor primi și ei cu satisfacție oricare mod de completare a metodelor terapeutice cunoscute, între care, eventual, și preparatul lui Iulică Voinea. Pînă atunci, însă, mai multă răbdare...

DUMITRU GRAUR
EMANUEL VALERIU

Oricui și oricînd — o șansă de viață

acest „amănunt”, deloc lipsit de importanță, revine Institutului pentru controlul medicamentului, aflat în întîrziere față de graficul stabilit.

Din momentul în care și această ultimă defecțiune va fi remediată, cercetătorilor le va fi necesar un interval de timp de circa 6 luni de zile, pentru a pune la dispoziția forurilor oficiale un rezultat edificator. Pînă atunci, însă, cei bolnavi pot să se adreseze oncologilor, care activează în diferite orașe ale țării și să urmeze tratamentele cunoscute, pînă în prezent, dintre care unele au fost verificate în practică și cu bune rezultate, astfel încît maladia canceroasă să nu progreseze, devenind fatală.

Tovarășa Maria Mediana, director ad-

oncologic. Într-adevăr, unitatea medicală amintită nu poate începe experimentul pe animale pînă nu obține de la noi rezultatul probelor de toxicitate, inclusiv a dozei letale. În general, asemenea teste durează trei săptămîni. Apoi, experimentul poate începe”.

N.R. Acestea fiind spuse, redacția ține să facă unele precizări. În primul rînd remarcăm solitudinea celor mai multe dintre forurile chemate să facă lumină în cercetarea preparatului propus de medicul veterinar Iulică Voinea. Dacă la Academia de Științe Medicale, așa cum am menționat în articolele precedente, lucrurile s-au pornit mai greu, atît Centrala medicamentelor, cît și Institutul oncologic București, ba chiar și Institutul

este singurul medic și „mai avem o secundară în pregătire la București”. Are nevoie încă de cel puțin doi medici, în schimb, secundariat în pregătirea de specialiști în recuperare neuromotorie infantilă nu există. Deși centrul are în evidență și în tratament 2.000 de copii, de la vîrsta de cîteva luni la 16 ani, deși a înregistrat un procent de recuperare de 80 la sută, ceea ce înseamnă redarea independenței motorii și deci sociale pentru 30,4 la sută dintre ei. Este un succes de excepție, este o victorie a medicinei românești, deoarece, se știe, în această activitate progresele se înregistrează nu de pe o zi pe alta, nu spectaculos, satisfacția lăsîndu-se așteptată uneori ani și ani. Bolnavii pot recădea, dacă nu există perseverență, tenacitate, dragoste și crezul în reușită.

— Cazuistică, tovarășe doctor?
— Tot o ocolesc deoarece mi-e greu să selectez și pentru că toate cazurile mă mulțumesc, chiar dacă efectele nu pot fi înțelese de neșpecialiști. Alegeți o literă din alfabet și să căutăm în fișier!

— C.
— Lucian C., 11 ani, Oradea. Paraplegie; sechele de poliomielită. A stat internt 32 de zile. Vedeti acest test și grafic muscular? Era în imposibilitatea de deplasare autonomă, acum (deocamdată) se poate deplasa în genunchi. Nicolae C., 2 ani, Remetea, jud. Bihor. O tetrapareză mixtă l-a handicapat astfel încît e capabil de o acțiune motorie echivalentă cu a unui sugar de 2 luni. După 22 de zile de spitalizare ajunge la o vîrstă motorie de 4-5 luni. E un progres colosal.

...La Dezna se face nu numai o practică medicală eroică, se face știință în cel mai pur adevăr, se face cercetare în acest alt de neexplorat sector, cercetare materializată în lucrări și comunicări prezentate la congrese și manifestări științifice naționale și internaționale. O contribuție deosebită aduce dr. Corneliu Bârsan la școala românească de anatomie prin lucrarea privind „Structura anatomohistologică a mușchului spastic și microvascularizația acestuia” care la handicapat are o altă structură față de mușchiul normal, ceea ce este foarte important de știut pentru toate disciplinele medicale pediatrie și nepediatrie. Deci, și cercetare fundamentală. A conceput, este în curs de omologare (vedem prototipul în exercițiul funcțiilor sale), un cărucior special cu excursie verticală și orizontală, cu suport plantar mobil și cu sistem de frînare simplă, avînd roți de bicicletă, care poate fi folosit atît pentru interior cît și pentru exterior, încît copiii să se poată descurca singuri, să poată deveni cît mai independenți de cei din jur, eliberînd familiile de coșmarul grijii lor permanente. Ultima noutate: a scris conducerea unei stațiuni de cercetări în domeniul cabalinelor de prin zona Bărgănelului și a solicitat pentru micii săi pacienți cîteva ponei. Nu ca un răsfăț, ci chiar pentru programul recuperator, călăria fiind riguros gândită ca terapie ocupațională și ca factor de influențare pozitivă a psihicului copiilor. O bucurie care poate vindeca! Și mare i-a fost bucuria, primindu-i. „În perspectivă, avem în plan să aducem și cîteva vaci, să dăm pacienților lapte proaspăt”.

...Ideile doctorului Corneliu Bârsan par uneori capricii ori imposibil de realizat, dar cum e tenace, cum e răbdător, cum știe să explice logic și să demonstreze utilitatea acestora, izbutește.

CICI IORDACHE

Continuă ofierarea unei medicine eroice ● Are, în sfîrșit, un sanatoriu, situat la poalele unei păduri și la gura unui izvor de ape termale, la Dezna, între Moneasa și orașul Sebiș ● Și unde se simte nevoia, acută nevoie, de acoperirea schemei cu medicii pediatri și surori medicale.

Cu numele dr. Corneliu Bârsan ne-am întîlnit, dacă vă mai amintiți, pentru prima dată în coloanele revistei noastre acum circa 6-7 ani. Lucra în stațiunea Moneasa din județul Arad și începuse lupta sa cu recuperarea copiilor handicapați neuromotor, cu acei micuți pe care hazardul ori întîmplări nefericite de viață le răpiseră dreptul la o viață normală, la condiția de oameni indemni, capabili să se autosevescă, să stea la verticală, să meargă, să învețe, să muncească, pe scurt, să trăiască. Mutilați în fel și chip de necunoscute boli cînd se aflau încă în pîntecele matern, ori prin accidente la naștere, ori datorită suferinții unor atroce maladii ca poliomielita, meningitele, virozele... Dar atunci, dr. Bârsan nu numai că nu era înțeles, ci pur și simplu nu era lăsat să lucreze de unii mai-mari ai turismului și medicinei județului, scotit un Sisif ce trebuie adus la realitate și dacă nu, alungat pentru a nu mai „polua” peisajul cochetei stațiuni cu vederea micuțelor trupuri schilodite. Atunci și-a ridicat vocea în apărarea sa revista noastră. Nici medicul nu era o fire care să dezarmeze, care să se sperie de dificultăți. A luptat cu aceeași îndrîjire cu care s-a luptat și se luptă cu boala, s-a luptat cu egoismul acelor oameni care nu erau capabili, sau nu voiau, să înțeleagă suferința și mai presus de toate un mod exemplar de a sluji medicina, deci viața. Pînă la urmă a convins și a invins pentru că au convins rezultatele muncii sale tenace, fără egal și fără odihnă, reușind să redea multor familii bucuria de a-și vedea copiii condamnați mergînd singuri, ducîndu-și limba la gură, zîmbind...

...Copilul care l-a fost adus prima dată, în 1974, și de la care a puerces pe aceste cărări pline de necunoscut și de E-verest-uri de escaladat, inert, încovoiat și înconștient, ca un mort, purtat de părinți într-un pled, avea 12 ani și era din orașul Sebiș, de la cîteva kilometri de Moneasa. Îl adusesse în această stare suferință unei meningoencefalite. Îl refuzase toate clinicile, spitalele de recuperare și sanatoriile din țară, încercînd să lămurască părinții că nu se mai poate face nimic, nu mai are nici o șansă. „Aici nu s-ar putea face, totuși, ceva?” m-au întrebat și pe mine, aștîndu-și ochii, niște ochi disperate și implorători, în pupilele mele — povestește dr. Bârsan. N-am putut să le răspund că nu pot, că nu e specialitatea mea — eram, în fapt, pediatru — că nu știu cu ce să încep. Le-am promis că voi încerca, deși nu aveam nici o speranță, veniseră prea tîrziu, la doi ani de la debutul bolii, și se afla în stare de comă de 2 luni. Nici ochii nu și-i mai putea deschide, pierduse reflexul de aglutiție. L-am internat și am început să citesc. Pot să spun, tot ce am găsit în țară la ora aceea și am găsit o literatură foarte săracă. Totuși, mi-am format un punct de pornire, o gîndire medicală și citeva convingeri esențiale bazate pe funcțiile fiziologice și pe încrederea în capacitatea potențialului uman, în natura biologică sale care, mai ales la copii, este nebănuit de vast, de puternic.

— Și cu ce ați început?
— Să vorbesc cu el. Am constatat că avea capacitatea să recepteze. L-am conștientizat mai întîi cu structura corpului

său. (Știi că ai o mină, știi că ai un picior?...)

După 3 săptămîni, Florin era conștient de sine și începea să colaboreze cu medicul, să execute exercițiile care i se cereau... Astăzi merge singur, ajutat de proteze, dar merge, este independent, stă pe scaun la masă, citește, desenează, scrie... prin urmare este om. Apoi, a urmat Codruța, de 6 ani. „Un caz la fel de grav”. Citim o scrisoare datată septembrie 1975. („Domnule doctor. Eu, Codruța, mă descurc acasă. De 2 zile am început să merg la școală. Mi-e dor de dv. și de tanti Vichi și de toți cei care la Moneasa dv. m-au ajutat. Acum am piciorușe bune de la dv. Eu fac injecții la păpuși și mă gîndesc mereu la dv. Tăticu mi-a făcut acasă o sală de gimnastică...”)

...Au urmat mulți, tot mai mulți pacienți, vestea existenței și muncii doctorului Bârsan face înconjurul țării, iar eu îmi dădeam seama că nu pot, nu mai pot renunța, că trebuie să fac mai mult pentru acești copii și pentru această ramură

Moneasa. „Am început să caut unde aș putea să mut totul. În satul din apropiere, Dezna, sub cușma unui deal împădurit zăcea, la roșu, de vreo 14 ani, neterminată și neutilizată vreodată, o clădire, o așază casă de odihnă a C.A.P. Șimand...” Împlinește toate demersurile, deschide toate ușile necesare și pînă la urmă obține aprobarea și tot sprijinul organelor județene de partid și de stat ca și fondurile necesare din investițiile consiliului popular județean pentru amenajarea la Dezna a unui sanatoriu de recuperare pentru acești copii. Între timp își mută micul sau spital din Moneasa în Arad, la băile „Sănătatea”, în fapt baia publică. În condiții cu totul vitrege, micuții veniți de prin toate colțurile țării, locuind împreună cu insoțitorii lor la hotelul „Parc”, transformînd culoarul din jurul unui bazin cu apă în sală de gimnastică, iar un vestiar întunecos, în baza de fizioterapie, continuă marea sa bătălie. Oficiază aceaștia medicină eroică, numită astfel nu de către sine (ar fi imposibil, e atît de modest!).

Ce mai face doctorul Corneliu Bârsan?

a medicinei care, deși a avut o oarecare tradiție la noi în țară (prin 1920 a apărut primul centru de recuperare a copiilor handicapați motor la Sibiu, iar după 1956, tot la Sibiu, prima instituție specializată, și se cunosc preocupările deosebite ale dr. Robănescu în această direcție, a patologiei copilului handicapat neuromotor), deși numărul copiilor afectați crește, în loc să crească numărul instituțiilor medicale de recuperare, au crescut căminele-spital pentru cronici și e un mare păcat, dacă nu chiar o pată întuneceată a medicinei noastre, dealtfel cu atîtea realizări. Nu trebuie să ignorăm faptul că există acești copii handicapați, nu e vina lor, nu e vina nimănui, pe plan mondial sînt tot mai mulți, iar problemele lor sociale tot mai acute. Din statisticele O.M.S. reiese că frecvența handicapului neuromotor la populația infantilă a globului este de 17,9 la sută. Ceea ce înseamnă că tot la al 5-lea copil unul se află într-o asemenea situație”. Efectuînd studii psihologice asupra micuților suferinți la Școala specială ajutorare nr. 8 din București, dr. Bârsan constată și mai marile suferințe morale ale acestora; ei vor să rămînă și să trăiască în familie și între copiii normali, indemni, mutilările sufletești sînt indescriptibile...

Concluziile îi întăresc convingerea că trebuie să impună această disciplină între ramurile pediatrie și că trebuie să continue lupta pe plan medical în binele acestor copii și, în ultimă instanță, al societății. Aducîndu-i la condiția de independență motorie ei pot învăța, pot produce, pot rămîne în familie, nemaiimpunvîrînd statul cu întreținerea lor. Treptat, treptat, cîștigă cite ceva: 1 se fixează la Moneasa 10 locuri, 10 paturi, 6 asistente medicale, două cabinete de tratament, iar într-o veche cantină, desființată, amenajează o sală de gimnastică cu aparatura necesară și un bazin cu apă. Învată, pe lîngă neurologie, balneologie, kinetoterapie și multe altele... Numărul bolnavilor tratați ajunge la 800 pe an, veniți din toate colțurile țării. Dar iată că, prin 1977, deși i se recunoaște activitatea medicală, nu i se mai contestă rezultatele (prea evidente), dar i se interzice cu desăvîrșire s-o mai practice în stațiunea

nu de către noi, ca o figură de stil, ci de către ineseși revistele medicale și literatura de specialitate mondială. Trei săptămîni rămînea la Arad, conducînd strategia recuperatorie, următoarele trei venea la Dezna, pe șantier, pentru a supraveghea lucrările, a discuta și gîndi îndelung, împreună cu proiectanții circuitele viitorului spital, funcțiile fiecărei încăperi, fiecărui culoar, fiecărei scări și de aici, interminabile dispute...

...La 23 noiembrie 1981 are loc inaugurarea, deschiderea noului lăcaș de sănătate, numit așa cum se cuvine, conform rolului și realității sale, „Centrul de recuperare neuromotorie infantilă de la Dezna”, subordonat Direcției județene sanitare Arad, unic în țară și printre puținele și cele mai modern utilizate din Europa. „Accesibil tuturor copiilor din România, dar și de peste hotare. La centrul similar din Philadelphia de pildă, îngrijirea unui asemenea pacient costă 500 dolari pentru primele trei zile și apoi încă 640 pentru restul tratamentului, precum am citit în publicațiile medicale americane, în timp ce la Dezna costă 64 de dolari pe zi. Deja avem solicitanți”. Cu toate acestea, și în ciuda numeroaselor invitații adresate, n-a onorat evenimentul inaugural nici un cadru de la Ministerul Sănătății. Nimeni n-a avut curiozitatea să vadă, să aștepte ce se petrece la Dezna. De la arhitectura clădirii — parter și etaj, cu rampe line de legătură cu solul pentru ca pacienții să poată singuri urca și coborî în scaunele lor pe roțile — și pînă la culorile pereților, ale draperiilor, ale jucăriilor, ale faianțelor, totul este subordonat unei concepții metodologice a recuperării, unei medicine moderne și cît mai eficiente. Dispune de tot arsenalul acestei metodologii — cabinete de kinetoterapie, săli de gimnastică, de hidrokinetoterapie, electroterapie, terapie ocupațională... — pentru un program de tratament intensiv și complex ce durează 10 ore pe zi pentru fiecare pacient.

Conform normării — sanatoriul are 100 de paturi dintre care 76 pentru bolnavi și 24 pentru mamele însoțitoare — ar trebui să aibă 40 de surori medicale și sînt doar 17, dar care muncesc, cu prețul a mari eforturi, cit 40. Doctorul Bârsan

„In noiembrie '81 m-am adresat Arhivelor Statului Turnu Roșu și Regionalei CFR Craiova pentru a-mi elibera o adeverință, necesară pensionării, că în perioada 27 mai 1946 - 29 ianuarie 1952 am lucrat ca sudor la întreprinderea de lucrări speciale Livezeni și la Secția mecanică S.T.U.C. Cernele (C.F.R.). Regionala C.F.R. Craiova mi-a răspuns imediat că îmi vor elibera adeverința când voi primi răspuns de la Arhivele Statului Turnu Roșu. Numai că, deși a trecut atâta timp, din partea Arhivelor Statului nu am primit nici un semn de viață. (Tănăsescu Vasile, Petroșani, str. Mindra nr. 14)

Ne scrie Cumber Beana din Pitești, strada Victoriei nr. 87, etaj I, apartament 17 despre o întâmplare care a pus-o la grele încercări. Prezentându-se la Farmacia nr. 7 din Calea Victoriei, București, cu o rețetă eliberată de policlinica Dorobanți, pentru nepoțica sa pe care o are în îngrijire, părinții fiind studenți, a fost imposibil să convingă personalul unității să-i facă mai repede rețeta - având nepoata singură în gară. Nu a mai reușit să ajungă să o ridice după niște ore când i-a spus să revină, deoarece, între timp, a găsit fetița într-o situație dramatică. A doua zi, s-a prezentat mama fetiței după rețetă, dar nu i s-au dat nici rețeta, nici medicamentele achitate, pe motiv că unitatea intrase în inventar. Femeia, ne spune, nu mai are pretenția la medicamente, dorește în schimb rețeta, fără de care nu-și poate procura medicamentele. Măcar în ultimul ceas dați dovadă de solicitudine, stimate tovarășe de la Farmacia 7!

Întreprinderea de rețele și instalații de distribuție a gazelor naturale București ne comunică printr-un scrisorier la sesizarea lui Ion Rădulescu din București că s-a dat comandă de execuție a modificării instalației interioare de gaze și a legării bransamentului din strada Antim nr. 49, cu conducta de distribuție. Pe când însă aplicarea acestei comenzi, nici un cuvânt. Să sperăm că de la vorbă la faptă nu va fi nevoie și de alte intervenții!

Asociația locatarilor din strada Grigore Alexandrescu 76 roagă și pe această cale echipa condusă de maestrul Frin Ana, din cadrul șantierului ICRAL nr. 5 din Calea Dorobanți 54, să încheie lucrările de consolidare a blocului: calcaneli dinspre strada Căderei Bastiliei; copertina de la scările 1 și 2; izolarea unor porțiuni de conductă la uzina blocului, la vasul de expansiune și țevile lui s.a., lucrări despre care li se tot promise că vor fi făcute, în realitate blocul degradându-se cu fiecare zi.

Ivan Cornel din Alexandria ni se adresează din nou „supărat foc” de revistă fiindcă „s-a lăsat năcălită” de răspunsul primit din Alexandria. Afăm astfel că apartamentul continuă să se degrađeze. Din cauza ierastei cade tavanul în sufragerie și baie, mucegătesc bănele, se îmbolnăvesc copiii. Revenim, asadar, rugând organele locale să intervină și să oblige constructorul să-l scape pe om de necazuri. În altă ordine însă, nu sîtem de acord cu tonul folosit de Ivan Cornel în această a doua scrisoare. Abonamentul făcut la revista „Flacăra” nu ne obligă pe noi să-i reparăm locuința.

Nicolae Maxim din București ne relatează despre nemulțumirea locuitorilor comunei Pufestii, județul Vrancea - localitate natală - față de șantierul de exploatare piatră de riu, amplasat pe albia riului Siret, în partea de răsărit a satului. Sus-amintita întreprindere transportă cu autocamioane și basculante de mare tonaj materialul spre beneficiarii săi, numai prin satul Pufestii, ziua. Într-un ritm de una masină la două-trei minute în ambele sensuri, adică, col și plin. Oamenii nu mai pot circula decât pe lină gârden, pericolul de a fi accidentați existind la tot pasul.

Consiliul popular al sectorului 1, București, ne informează că în urma verificării sesizării lui Preda Constantin de pe b-dul 1 Mai conducerea ICRAL „Pașura” a constat oportunitatea lucrărilor solicitate și a transmis șantierului nr. 2 dispoziția de mutare a celor două vase pe terasa mansardei, precum și executarea unor lucrări la boilerul montat pe cupot.

„In numele întregii promoții '82 a Liceului industrial nr. 1 din Cimpina, aduc mulțumiri sincere personalului de la biroul învătămînt al școlii Liliștii, pentru frumoasa și caldă pri-

Scrisoare comentată

Un semn care vizează principiul

Pe 15. 05. a.e. i s-a aprobat în Biroul permanent al Consiliului popular al sectorului 3, lui Crișan Ion Octavian, a-partamentul din strada Viltoarei nr. 6, bloc 3, scara 1, etajul 1 (cu balcon). „Neprezentarea la ICRAL Cotroceni pentru încheierea formalităților de închiriere - se specifică în adresa pe care a primit-o imediat după repartiție - atrage după sine atribuirea locuinței altei persoane îndreptățite”. Mare bucurie în familia Crișan - dacă bucurie poate însemna mutarea dintr-un apartament de la etajul III, într-un altul, la etajul I, din cauza unei boli necruțătoare. Și-au strins imediat lucrurile, și-au zăgrăvit apartamentul - prin devizul aceleiași ICRAL - și, de prin iunie s-au pus să aștepte momentul mutării. Așteptarea însă, cu cit timpul trecea, a devenit de-a dreptul chinătoare. Nici în acest moment apartamentul cu pricina nu este liber! (Este ocupat încă de o familie care urma a pleca definitiv din țară.)

La spațiul locativ al sectorului 5 nu am găsit lipsa de bunăvoință pe care o acuza familia Crișan, ci surpriza că în locul apartamentului din Viltoarei, repartizat, dorește un altul, similar, în apropiere de policlinică, omul fiind cu adevărat bolnav și deplasându-se foarte greu. Cei de la spațiu știau că familia în cauză dorește numai acest apartament și nu altul, motiv pentru care nici nu au căutat altceva convenabil. Sigur că nu de spațiu depinde ziua și ora eliberării definitive a apartamentului în discuție. Dar la fel de sigur este că s-ar fi putut evita această situație dramatică - omul, din cauza etajelor pe care nu poate să le urce, interzându-se în spital - dacă nu i s-ar fi repartizat tocmai acest apartament-problemă, a cărui eliberare stă încă sub semnul întrebării.

Sperăm, conform asigurărilor primite de la spațiul locativ al sectorului 5 și ale consiliului popular, că situația familiei Crișan este, la apariția acestor rinduri, rezolvată favorabil. Semnalul nostru vizează principiul în sine: de ce aceste apartamente-problemă sînt repartizate înainte de a se primi cheia, deci înainte de a fi eliberate definitiv? Pentru că dacă în situația familiei Crișan faptul nu mai suportă amănare, fiind o situație deosebită, în altele, cele obișnuite, așteptarea și incertitudinea nu pot crea decât stări de stress pentru cei implicați direct!

GEORGETA BAILEȘTEANU

mire făcută la prezentarea noastră la posturi, precum și conducerii schelei care a manifestat un deosebit interes pentru prospectul „absolvent”. (Cristian Opreșcu, Cimpina)

Consiliul județean al sindicatelor Vrancea ne comunică despre rezolvarea favorabilă a cererii Virginiei Căldărăscu, prin încadrarea ei ca muncitoare la Filatura de lână pieptănată Focșani, unde urmează a se califica.

Ne alăturăm și noi rugămintii pensionarei Febi Dimitrievici din București, strada Transilvania nr. 20, sector 1, către conducerea ICRAL Herăstrău de a se rezolva mult promisă lucrare de scoatere a igrișiei și efectuarea unor lucrări absolut necesare în locuința sa. Să sperăm că de această dată bunăvoința din răspunsuri a ICRAL-ului se va transpune și în fapt.

Mierlei Marin din București face apel la forurile locale ale comunei Ioleasca, județul Olt - comună de bastină - de a arăta mai multă înțelegere celor din satul Mierlicești care, neavînd prea multe fîntini, sînt nevoiți să care în prezent apa cu cobilițele de pe un deal aflat la mare distanță. Asadar, îi roagă, în numele consătenilor, să dea din nou drumul la apă, cel puțin pînă cînd pe plan local se vor face și alte fîntini.

Consiliul județean al sindicatelor Constanța: „Ca urmare a scrisorii adresate revistei de Mitruș Lelia, a fost reanalizată situația sa, care era, într-adevăr, deosebită. În consecință, i s-au achitat toate drepturile bănești pe perioada 1 ianuarie - 5 iulie 1982 iar înscrisul cu 6 iulie i s-a dat transferul în interesul serviciului de la grupul de șantiere nr. 1 Cernavodă, la O.G.A. Slobozia, în funcția de tehnician”.

De mai bine de doi ani - ne scrie Arghira Badiu din București, strada Banțel nr. 1, scara A, etaj VII, apartament 29 - a trimis pe adresa Fabricii de lână pieptănată din Focșani un colet cu două bluze, produse ale amintitei fabrici, distruse după prima spălare. Nu numai că nu a primit răspuns la sesizarea făcută (care a însoțit coletul) dar și numeroasele intervenții telefonice au rămas fără rezultat.

Cooperativa „Electrobohinaj” București, referitor la sesizarea lui Constantin Măneută din Reviga, județul Dimbovită, ne anunță că s-a rezolvat situația omului, prin expedierea unei bucăți corp pompă melc 3/4, iar cei doi tovarăși vinovați de această întârziere au fost sancționați. Iată încă un mister căruiă nu-i descoperim rostul: cine sînt cei doi tovarăși și ce sancțiuni au primit?

„In imobilul nostru se află depozitată, din august 1981, o mare cantitate de elemente tubulare din otel, rezultată din lucrările efectuate în '81 de șantierul 5 la centrala termică a

imobilului. Contînd pe eficiența acțiunilor dv. vă rugăm să interveniți la cei în drept în vederea ridicării acestui material atît de necesar marilor combinate siderurgice, dar care pe noi, locatarii, ne deranjează foarte mult.” (Asociația locatarilor din strada Anastasie Simu nr. 6, sectorul 1 București)

Consiliul popular al sectorului 1, București, ne comunică, printr-un scrisorier la sesizarea lui Șerban Păun, că i s-a rezolvat favorabil cererea, fiindu-i atribuit un apartament cu 3 camere în strada Crîngăși, blocul 78, sectorul 6.

Drăgan Gheorghe din București, strada Baraj Lotru nr. 4, bloc N 6, scara B, etaj 7, apartament 75, ne mulțumește pentru intervenție, anunțîndu-ne că este deja om al muncii la I.L.S. Măteasa populară, pe post de reglor.

„Vă scriu în numele a peste 50 de locuitori ai comunei Podgoria, satul Pleșești, județul Buzău. Din 1978 în satul nostru s-au desființat clasele V-VIII ale școlii generale, copiii noștri urmind să învețe la școala de 10 ani din Podgoria. Din mai a.c. autobuzul de 6,50, care pleca din Pleșești cu elevii abonați, a fost desființat, copiii fiind obligați să ia autobuzul de 5,00 dimineața. Cum pînă la această oră nu am primit nici un răspuns, cu toate demersurile noastre, și cum se apropie deschiderea noului an școlar, vă rugăm pe dv. să interveniți la cei în măsură să rezolve această situație”. (Leica Neculai, sat Pleșești, comuna Podgoria, județul Buzău)

D.P.M.O.S. Timiș ne anunță că reanalizîndu-se situația Mariei Milos, conducerea spitalului a fost de acord cu reincaadrarea sa pe postul solicitat.

Forfoțat Viorel, în prezent om al muncii la Canalul Dunăre - Marea Neagră, tinăr care a implinit 20 de ani, crescut prin orfelinat, roagă măcar acum pe mama sa să-l dea de veste, visul lui fiind de a-și cunoaște mama.

Insistența Mariei Gavala Isabella din Bacău, tinăra care în prezent are 20 de ani, de a transmite recunoștință și mulțumiri colectivului condus de colonel dr. Iacob Mircea din cadrul Spitalului militar central, este emoționantă. A treia oară revine cu această cerere, motivînd că viața și bucuria ei au stat în mîinile acestor oameni (și ne lăsa că nu dăm numele tuturor). În prezent, grație lor, devenind un om util, reușind în sfîrșit să se întregze între oameni și mama lor.

Consiliul central al sindicatelor ne comunică despre soluționarea favorabilă a cererii Mariei Preda din Suceava, prin încadrarea ei la Combinatul de celuloză și hîrtie.

Inspectoratul General al Militiei confirmă veridicitatea neregulilor semnalate de Bulgaru Cornelia, comise la întreprinderea de materiale pentru construcții Iasi, și s-au dis-

pus măsuri pentru tragerea la răspundere a persoanelor vinovate. Așteptăm detalii în legătură cu măsurile și tragerea la răspundere, tocmai fiind vorba de niște ilegalități flagrante.

Emilian Belu, lucrător la IJCM Tulcea, ne anunță că în orașul de la Dunăre a apărut un al treilea teatru muncitoresc, „Experiment '82”, muncitorii-actori bucurîndu-se de un deosebit succes cu prima lor piesă, „Asociația defuncților” de Romulus Vulpescu, ieșind în lume cu o premieră absolută. Evenimentul a fost cuplat cu un altul: în aceeași sală de spectacole a IJCM Tulcea a avut loc și vernisajul expoziției de pictură naivă aparținînd tinărului muncitor actor Dumitru Sandra.

„Pe strada Valea Călugărească, la intersecția cu b-dul Moghioros, s-a construit de mai mulți ani un bloc. Strada a fost deteriorată de utilajele grele care au participat la construcție. Cu toate intervențiile făcute la organele de resort, nu s-a întreprins nimic pentru repararea ei. Acum, datorită gropilor de pe partea carosabilă, mașinile circulă pe trotuar, iar pietonii printr-ee. Capacul de la canalizarea străzii este și el spart așa că, mascat de apa adunată din intemperii, a devenit o adevărată capcană pentru șoferii care se încumetă să treacă pe ea.” (Grup locatari ai blocului D5, strada Valea Călugărească, București, cartierul Drumul Taberei)

D.P.M.O.S. Teleorman ne înștiințează că s-a rezolvat favorabil cererea lui Mitu Iordan care s-a adresat revistei noastre, fiind încadrat în muncă la întreprinderea de ulei Rostof de Vede, unde își are și domiciliul.

Marian Popescu din București, strada Aleca Nișei nr. 5, bloc R 16, apartament 22, ne scrie cum a văzut la Cinematec un film al lui Fellini după așteptări, rugămînti, ironii. În final, prin bunăvoința unui abonat al Cinematecii. Cu toate că sala era pe jumătate goală, fiind vorba de un matineu, nu se putea intra decît cu abonament. Și se întreabă corespondentul nostru, cum de e posibil ca în situația în care sala nu este ocupată, oamenii să fie refuzați, în loc să fie atrași la filme de calitate, după cum, iarăși se întreabă, cum or sta, dumnealor, acolo, cu autofinanțarea?

„Vă mulțumesc pentru ajutorul care mi l-ați dat cînd v-am cerut sprijinul în problema încadrării mele la OLCIT. În urma sesizării trimise revistei dv., am primit o scrisoare prin care mi se comunica să mă prezint la serviciul personal al întreprinderii pentru a mă încadra. Numai că, mult așteptată invitație am primit-o la 8 zile după ce devenisem om al muncii la IVGS București, unde am găsit oameni cu adevărat înțelegători și cărora le mulțumesc. (Oprica Stoian, Craiova)

Consiliul popular Rîmnicu Sărat ne anunță, printr-un scrisorier la sesizarea Luciei Achetrăritei, că s-a rezolvat problema apei potabile, orașul avînd asigurată, la această oră, cel mai mare debit de apă pe cap de locuitor din istoria sa. Mai mult, în perioada imediat următoare se va da în funcțiune o nouă sursă de apă în punctul Valea Rîmnicului.

De ani de zile Asociația locatarilor blocului R 14 din b-dul Metalurgiei nr. 5-7, sector 4, București, a făcut numeroase demersuri - rămase fără rezultat - către Administrația domeniului public, pentru aprobarea unor spații de parcare a autoturismelor. Au reieat problema și în acest an, li s-au dat și ceva speranțe de cei trimisi de ADP să constate posibilitatea amenajării unor parcaje, în final, după o așteptare de două luni, răspunsul fiind din nou negativ deoarece ei, locatarii, ar fi propus realizarea acestora în vecinătatea unei grădinițe de copii, în locul unor maidane. Și se întreabă oamenii dacă locul propus de ei nu-l bun, de ce nu li se indică unde anume să le parcheze, dacă tot au achitat taxa de parcare?

„Subsannațul Neagu Dumitru din comuna Gălbinași, satul Tăbărăștii Vechi, județul Buzău, vă rog să mă ajutați în următoarea problemă: din noiembrie 1981 s-a încheiat procesul de divorț și partaj cu fosta soție. De atunci aștept mereu executorul judecătoresc pentru a intra în posesia bunurilor încredințate

mie de instanță. Mi s-a tot promis că va veni, în fiecare miercuri, a fiecărei săptămîni, dar vă anunț că nu a venit nici pînă la această dată. Dosarele poartă numerele 4010/1980, 6134/1980 și 453/1981.”

Cooperativa de invalizi „Cartonajul” București: „In legătură cu articolul apărut în nr. 33 din 20 august privind sesizarea lui Ioan Mitrui și comunicăm: conducerea cooperativei nu a fost sesizată de întârzierea executării copertilor, acestea nefiind înapoiate președintelui cooperativei, cum s-a spus. Lucrarea a fost, într-adevăr, predată cu întârziere, motiv pentru care s-a restituit semnatarului suma ce fusese încasată. Persoana care s-a făcut vinovată a fost sancționată cu avertisment, imputîndu-i-se și valoarea celor două coperti.” Cine-l această eratică persoană, stimatei tovarăși?

În urma unor sesizări în care arătam că factorul postal Savu Dan, care servește și zona Drumul Taberei nr. 79 etc., nu-și îndeplinește obligațiile elementare - nu avizează corect și nu achită mandatele, distribuie alurea corespondența sau chiar nu aduce publicații - conducerea oficiului 74 ne-a înștiințat că, avînd prea multe reclamații, poștasul respectiv va fi schimbat în altă zonă. Că să-l nenunțămecă și pe alții? (Dumitru Constantin, București)

Tiberiu Chereches din Arad, strada Avram Iancu nr. 13, ne mulțumesc pentru apariția în revista noastră din 4 iunie '82 a sesizării sale privitoare la starea imobilului administrat de către ICRAL Arad. Ne anunță însă că, în ce-l privește, lucrurile nu s-au schimbat cu nimic: apa infiltrată în apartament a dus la fisurarea tavanului, la infiltrarea ei în rețeaua electrică care a devenit un permanent pericol de electrocutare. A fost schimbată, într-adevăr, în urma sesizării, țigla, dar punîndu-se altele de țigla decît solz de peste, cum are imobilul, mare lucru nu s-a reușit. Să sperăm că de această dată apelul corespondentului nostru li va aduce și rezolvarea definitivă.

Pașină realizată de GEORGETA ȘTEFANESCU

Poșta redacției

Ioana Petre - București și Aurelian Iacob - Drobeta-Tr. Severin: Cel care lucrează pe baza unui contract de muncă pe durată determinată (situație în care ați fost și dv. ca suplintori), nu beneficiază de majorarea retribuției tarifare, avînd caracter sezonier - Grup pensionari - Brașov: Pensionarii sau nepensionarii care doresc să-și continue activitatea pot fi menținuți pînă la împlinirea vîrstei de 70 de ani, dacă unitățile unde lucrează sînt de acord cu menținerea lor - Viorica Dobrescu - București: Nu aveți ce face - Victor Mihai - Pitești: Pentru a vă interna într-o clinică de specialitate din București este necesar să vă adresați serviciului de dermatologie din Policlinica II Pitești

Maria Ilie - București: Întereseați-vă la notariatul de care aparțineți cu domiciliul - Vasile Bartha - Cîrja (Harghita): Scrieți-ne clar despre neînțelegerile pe care le aveți - Maria Borzan - Dej: Problemele enunțate le puteți clarifica la comitetul sindical al întreprinderii unde lucrați - Adrian Nichita - București: Nu sînteți scutit - Maria Ionescu - Ploiești: Perioada de timp la care vă referiți nu constituie vechime în muncă și, ca atare, nu se ia în calcul la stabilirea drepturilor de concediu de odihnă - Doina Zetu - Galați: S-a procedat legal, pentru că nu ați îndeplinit planul - Eufrosina Gavriulescu - București: La M.E.I. cu certificatul de practică din perioada respectivă - Maria Voinea - Călărași: Pentru anii lucrați în C.A.P. beneficiați de o pensie ce se cumulează cu pensia de stat - Ion David - Timișoara: Nu se mai poate, s-a depășit termenul de un an - Andrei Voicu - Slobozia: Numai cu sprijinul C.O.M. al întreprinderii.

MARGA NEDELEA

„FLACĂRA” nu ia în considerare scrisorile anonime și nu primește acte originale. Scrieți-ne cit mai concis. Și nu uitați să vă iscăliți. Precizați eventual telefonul unde vă putem găsi.

Scrisori pentru „Flacăra”

Dinte pentru dinte...

Cel dintii hoț pe care l-am văzut în viața mea era un vâlgan care trecea prin noroiul satului meu între două furei, și toată lumea ieșise la poartă și eu m-am cutremurat fiindcă noroiul, — gioarba cum îi spuneam noi —, din pricina tălpilor sale lipăinde, părea să ne stropească pe toți. Căci mie mi se părea în acel moment al vieții mele, că lumea se murdărea nu de noroi ci de hoție. Și abia atunci am înțeles că lumea e făcută și din hoții.

Pe urmă m-am obișnuit: da, lumea e făcută și din hoții mi-am zis — dar m-am împăcat repede cu gândul că oricând, în oricare timp, hoții au fost, sint și vor fi pedepsii. Nu vreau să fac nici o teorie de nici un fel, dar știu bine că în oricare societate omenească există, conform legilor ei, acte permise și acte nepermise.

În ce ne privește, poporul nostru n-a admis niciodată și în nici un chip, hoția. Încă din timpuri străvechi era proclamată

legea după care mina cu care s-a furat, să fie tăiată.

Iar despre legile domnitorului Tepeș se știe cât de drastice erau.

Se știe, iarăși, că există hoție camuflată și hoție pe față. Eu aș vrea să vorbim, mai întâi, despre hoția pe față, adică despre hoțul care fură nu prin „acte justificative” ci, cum s-ar spune, de-a dreptul în fața ochilor tăi.

Astfel, zilele trecute, unul vecin de-al meu i s-au furat din mașină... volanul și bateria.

Adică, metaforic, i s-au scos vecinului meu un dinte și un ochi. A tras deci hoțul dintr-o mașină abia cumpărată cu bani grei, cu eforturi de ani de zile, un ochi și un dinte. L-am văzut pe păgubaș: era incremenit! Cum să-l pedepsim pe hoț? m-am întrebat.

Ideea ar fi fost simplă, mi-am spus, ea ar veni de la o lege străbună: „ochi pentru ochi, dinte pentru dinte”, dar de unde să-l iei? Firește, păgubașul s-a dus la miliție cerindu-i ajutor și dreptate, și-a făcut foarte bine, dar ce credeți că i s-a răspuns? Puneți mina pe el. Mai exact i s-a dat un sfat (deși omul de ordine ar tre-

bui întâi și întâi să acționeze), i s-a dat, așadar, acest sfat păgubașului: să stea de pază, noaptea de noaptea, el și prietenii de-ai săi, vecinii de apartament sau de scară, că nu se poate ca hoțul să nu revină iar, în curtea blocului, să mai scoată și alte piese de la mașină, motorul sau roțile, adică toți dinții și celălalt ochi. Păgubașul a ascultat uluit, iar, mai apoi, revenindu-și, a întrebat ce avea să facă dacă hoțul ar reveni într-adevăr? „Păi, o să-l prindeți — i s-a spus. Și-o să ni-l dați nouă pe mină”.

Fraza este exactă. Păgubașul: prozatorul Bujor Nedelcovici din strada Apolodor 13-15, București. Am ascultat și mi-am zis: oricum, nu poate fi vorba decât de o excepție. Foarte rar pe lume hoții au avut șansa să fie luați drept oameni cinștii, indiferent de slăbiciunea sau de nepăsarea omului de ordine.

Totul e să nu fim indiferenți atunci când prinși fiind, hoții cad de obicei în genunchi mărturisind că n-au știut. Ce n-au știut?

Că atunci cind furam, chiar furam?

VASILE BARAN

Zilele în care vin peștii

Dacă nu mă înșel, în iarna lui '80 s-a întâmplat ca poetul și publicistul Florin Mugur să scrie și să laude, în revista „Flacăra”, un gest de o totală și demnă solidaritate umană. Despre ce anume era vorba? Era vorba, de fapt, de încercarea disperată a unui tânăr sătmărean de a-l salva pe un copil de la înec. Încercare disperată și nereușită, intrucit atit potentialul salvator cit și tinăra plămădă umană pe post de victimă au fost „înghițiți” sub gheața celuloaze de apele lacului din cartierul cu nume predestinat, „Solidarității” (Satu Mare). Pe fundul acestui tău — căci, realmente, numai lac de agrement nu-i putem spune —, se pare că s-au adunat toate furiile, deoarece și alte „victime” sint înscrise în funesta sa... carte de onoare!

Altul este însă subiectul nostru propriu-zis. La începutul lunii august din anul curent s-a efectuat, în zonă, un tratament chimic cu avionul, împotriva tîntarilor. Tîntari care au infestat cartierele marginase ale orașului de pe Somes. Sub unghiul de „incidență” al tratamentului cu avionul utilitar, a intrat și balta din „Solidarității”. Să fim clari, să fim foarte clari: este vorba de o baltoacă pe o întindere de 3-4 ha, lăsată în grija nimînui. Nici chiar acesta nu este subiectul nostru.

În tot binele acesta, care o fi fost, dacă o fi fost vreunul, intrucit tîntarii au reparat la scurt interval, a fost și un imens rău. Nu e greu de ghicit. Am văzut

cu ochii mei un spectacol sinistru și deprimant. Parcă, nereal. Zeci, sute de pești între 3 și 47 de kg se zbăteau neputincioși pe suprafața lacului, apoi s-combind, unul cite unul. Crapi, carăși, știuci babane, dar și porcușori, plăciți, plevuste, obleți, mă rog, așa-ziișii pești de osindă pentru cei mari, erau cu burțile albe, întinse la soare, pe suprafața tulbure a lacului.

Drama însă de-abia de-aici începe. Primo tempo. Să-i fi văzut pe pescuitorii de ocazie echipați cu bite și măciuci foarte durabile, cu năvoade improvizate și improvizind și camere de cauciu pe post de barcă pneumatică, să-i fi văzut, adică, adunind cu grabire peștele cel mort și otrăvit. În Piața Mică, din apropierea cartierului amintit, s-au desfășurat vreo 1.000 de kg de astfel de pește imbuibat cu substanțe toxice. Pește otrăvit, vindut cu 35 lei per kg. la negru. Am văzut și pești mari, uriași, cum numai în Delta Dunării mai văzusem, aruncați printre blocuri! Cu adevărat zic, parcă era ziua cind vin peștii, din filmul acela tulburător și dramatic. Numai că aici lucrurile s-au petrecut pe parcursul a mai multor zile.

Citeva întrebări se impun, desigur. Oare nu s-a prevăzută nimeni incidentul!? Oare nu se putea pescui acest pește înainte de stropitul cu substanțe toxice și să fie pus în vinzare pe căi legale!? Credem că da, de vreme ca balta este „curățată” de două-trei ori pe an! Curățată de pește, v-ați dat seama. De către cine? Deoarece nimeni nu poate lea această balță și este lăsată în voia sortii. Ba mai mult, în halul în care este lăsată balta — am spune, delăsată — se

aruncă aici gunoaie, animale moarte, resturi menajere etc! — ea este un real pericol pentru copii și, am văzut, nu numai pentru ei. Apropo, cite intoxicații s-au înregistrat în urma punerii în vinzare a acestui pește pe piața neagră?!

Iată cit de dulce și suavă este și părerea lui Constantin Nițescu, vicepreședinte al Asociației județene a vinătorilor și pescarilor sportivi, reținută de ziarul local din 14 august a.c.: „...am fost informați că din anumite cauze, încă neelucidate (sărmană nevinovăție — n.n.), numeroși pești din lacul de agrement din cartierul „Solidarității” au fost infestați. Atenționăm pescarii sportivi, pe această cale, să nu pescuiască și să nu consume pește din acest lac”. Frumoasă spălare pe minți, n-am ce zice!?

Secundo tempo. Sugerăm edililor orașului și factorilor de resort județeni ca măcar acum în ceasul al 33-lea să facă bine să amenajeze această balță, astfel ca ea să poată fi numită, neîndoios, lac de agrement, cum apare cu titlatura. Asta și pentru a dispensa, într-un fel, zona de agrement Somes unde, vara, este o viermuială de nedescris. Firește, dacă lucrurile vor merge cu incetinitorul, cum se întâmplă, de pildă, cu strada Banatului (care duce în Piața Mică, iar, mai apoi, dă în altă stradă care duce în cartierul sătmărean amintit de noi), stradă care s-a desfundat în urmă cu 3 ani și ale cărei lucrări de reamenajare mai continuă și-acum, avem toate motivele să ne îngrijorăm de soarta viitorului lac de agrement din cartierul „Solidarității”, din Satu Mare.

DORIN SALAJAN

Ventura III

Jucind Ofelia din „Hamlet” — turneul cu de Max de la București — Ventura risipește suav albul, albastrul și roșul florilor de rozmarin în scena nebuniei... Rozmarinul e la englezi floarea aducerii aminte. În clipa cind tandrețea îl trecea la Antoine, desigur, Marioara noastră uita o inserare, pe

lingă Tuileries, acasă la de Max. Parisul vuia afară, în lumini orbitoare... Tragedianul, în togă romană, cum obișnuia, întins pe sofa, nu știa ce să mai creadă de stăruința foarte tinere adolescentă, inebunită să-i cîștige iubirea. Grândilocvent și crud, ca să-i potolească vîlvătăile, n-are de lucru și face aluzie la Ventura cam negreulată a asaltatoarei. Într-adevăr, pe atunci, Ventura avea caninii peste rînd, ieșiți în afară.

— Marioaro, cu dinții aștia vrei să mă cuceresti tu pe mine?!

Izbucnind în plin, codana rănită consternează neîndurata zeitate a sufletului său, trîntindu-i ușa și coborînd în bînci scările. În panică, alergînd pe străzi, caută, caută... La prima firmă de dentist, năvălește înăuntru, și cleștele nedumerit al specialistului trage afară dinții buni, sănătoși. A revenit fără ciudă, pe lingă Tuileries, cu o dantură fercheș îndreptată, mușcătură virginală a unui cuceritor suris.

Cu Antoine la direcție, al doilea teatru al Franței, Odéon-ul, înscrie pagini de glorie: covârșitoarele interpretări ale românci. Un partener pe măsură, Romuald Joubé. Datorită supravegherii, iscusinței măiestrite a regizorului-director, Ventura înaltă pe culmi amețitoare o imensă creație, „Esther”. Poate cea mai deosebită din activitatea ei la Odéon. Nuanțe multicolore pe altarul noii preotese venită din străini; clocot biblic ce rețea-ză răsufllarea pariziană, jertfită idolatriei... Colaborarea Antoine-Ventura își sună, în plin, iubirea narațiunii teatrale. Nestemata românescului destin scinteiază, încă nebatută, în diadema glorioasă a teatrului francez. Se va încrusta în stemă odată cu intrarea la Comedia Franceză.

Solicitată de Sarah Bernhardt la teatrul ei, roia rolul Hermionei din „Andromaca”. Seducă și farmecă poezia dramatică, jon-

glînd cu muzicalitatea versurilor. Se dovedește o zicătoare de versuri unică. Angajată, în reprezentare, la Teatrul Athenee, atacă prima oară comedia. Gen dificil, pretinzînd alte resurse. Ventura demostrează că le are și pe acestea, din belșug. Obține enorm succes în „Săptămîna nebunilor” de Abel Hermant, jucînd rolul principal cinci luni încheiate, seară de seară. Din picnirea poantelor face joc de artificii, avalanșe biruitoare în veselia și entuziasmul general. Refined, elegantă, cochetărie și o fantezie cuceritoare ce surprinde și public, și parteneri... Stăpînă pe gen de la început, ca și în tragedie. Elogiile cronicarilor și apoteozele pariziene ajung în țară, emblema de mindrie națională: „A noastră!”. Dar nici franțuzii n-o cataloghează altfel pe cea care se născuse cu căiță: „A noastră!”. Beteșugul de a gîndi fără greș în două limbi deosebite... Pină la urmă geniul artei va da cîștig de cauză și plaiurilor insorite de obirșie, și țării de adopție, superba dispută adjudecîndu-și-o victorioase ambele națiuni-surori!

Incontestabil, dorul de țară bate toate dorurile și face pulbere din stele... Întoarnă sufletul pribeg la firul de iarbă urșit de oasele străbunilor să le permanenteze veșnicia. Trecuse un deceniu pe crugul împlinirilor Venturei, departe de țară. După două luni petrecute la Venetia (Zventura) revine la București, să îngenuncheze la mormîntul tatălui. Se decide să nu mai apară pe scenă un an și să întreprindă o călătorie în India. Însă blestemul rămîne blestem la anumite copile însemnate de parce... Și Marioara Ventura constituie atracția la un festival dat la Ateneul Român în beneficiul ăriștilor.

Oamenii fac tot ce le stă în putință să nu le fie bine, să se încaiere... Vara lui 1914 învirtește nori de catran deasupra Europei. Națiunea germană tînde la supremație.

Întoarsă la Paris să-și reia activitatea la Odéon — Antoine nu mai e director — Ventura trăiește drama poporului de adopție care declară mobilizarea generală, intrînd în război contra Germaniei. Teatrele trag cortinele și actorii pleacă la sfînta datorie răsească rîndurile. Un blind copil, cărător de benzină la alimentarea avioanelor pe aerodrom, Guynemer, urcă temerar în înalt, fulger războinic din legenda Franței... Dispărut în neant va fi sanctificat. Abiectul cataclism, cu sînge și sacrificii omenești, e pe cale să angreneze majoritatea țărilor continentului. România trebuie să se precizeze. Între cele două țări ale artei sale, sufletul Venturei navighează spre comunul ideal al aceleiași gînte. Încarcă disperarea ca patria ei adevărată să nu incline cumpăna, dat fiind politica Palatului, germanofilă. Și-atunci, pustiită de alean, aleargă în țară să înflăcăreze scenele românești.

O serie de vibrante festivaluri, în care cuvîntul de foc al lui Delavrancea, vioara lui Enescu și lira lui Victor Eftimiu se alătură genului actriței, ambasadoare între Paris și București, clamînd România să meargă alături de Franța.

Prinsă în mrejele adulației dezlănțuite, își identifică harul cu scena pe care debutase, Naționalul bucureștean, biruind de astă dată în drama modernă, în care nu va cunoaște rivalitatea. Joacă „Secretul” de Bernstein, cu Radovici, Aristide Demetriade, Soreanu și Maria Giurgea; „Dama cu camelii”, alături de Aristide Demetriade, Iancu Niculescu, Radovici și Storin.

Nu există artist mare care nu simte băfăile inimii neamului lui în momentele de cumpănă... Ca la un semn al viitoare alianțe franco-române sosește de Max. Ventura și de Max își unesc forțele. înflăcărata profetii ale idealului țel. Iubirea de țară a imenșilor tragedieni cutremură Arenele Romane, vîntul ducîndu-le parolele nemărginirii... Versurile din „Vlaicu Vodă” și „Andromaca”, scena din „Hamlet” și poemul lui Octavian Goga inseriu pe boltă curcubeu instelat București-Paris.

Plecată cu de Max, tragedia nu zăbovește la Paris. Se întoarce în țară și se angajează în Compania Bulandra-Marioara Voiculescu. Interpretază „Îndrăgostita” de Porto-Riche, piesă ce va fi una din cele mai jucate de către ea, reprezentativă pentru cochetăriile femeiești ale artei; „Dama cu camelii”, avîndu-l partener pe Tony Bulandra — prima ei dragoste din Conservator — în Armand Duval și Ion Manolescu în Duval-tatăl. Aceștia doi vor juca ani de zile cu ea, slujindu-i geniul, fiind uluiți de giganticele resurse ale divinei.

Rămasă în Compania Bulandra, căci Voiculesca părăsește asociația, Ventura duce la același triumf „Marșul nupțial” (Doamne, ce final făcea!) de Henry Bataille. Demostrează, la scurt timp, fine resurse alerte de comedie în „Să divorțăm” (Sardou și Najac). Numai patru piese cuprind întreaga stagiune cu sălile vindute la refuz, cind maximum de succes bucureștean însemna 25-30 de reprezentatii.

În continuare, conducerea teatrului din pasaj — unde funcționează astăzi Teatrul Majestic — încheie cu marea tragediana un contract prin care ea se obligă să asigure acestei trupe 150 de spectacole anuale. Repertoriul: „L'Agilon” (Rostand), „Pariziana” (Henry Becque), „Nora” (Ibsen), „Monna Vanna” (Maurice Maeterlinck). Încep repetițiile.

15 august 1916. Peste țară dangă prelung de clopote... România intră în război alături de Franța.

GABY MICHAILESCU

Munca a patru anonimi

Pătrunzînd în incinta sediului Biroului forțelor de muncă al sectorului 2 al Capitalei, situat în strada Julius Fucik, după ce ai urcat o scară abruptă, alunecînd pe lingă niște pereți goi, vopsiți în galben, aș zice că nu din cale afară de primitori, nîmerești, brusc, într-un univers uman caracteristic sălilor de așteptare: oameni de vîrste diverse — cei mai mulți însă tineri — făcînd parte din cele mai diverse straturi sociale, mulți îmbrăcați modest, cițiva eleganți, cu toții însă purtîndu-se decent. Dumitru Moș, șeful biroului, un om de 54 ani și numai suflăt — numai aici, în sectorul 2, lucrează de 18 ani — își găsește răgazul de a-mi răspunde la întrebări în acele citeva ore bune în care asistă la modul în care se desfășoară munca acestor anonimi — patru la număr! — pentru a asigura o muncă utilă celor care, dintr-un motiv sau altul, decamdată nu o au. Cine sint cei care vin aici pentru a solicita posturi?

„Circa 70% dintre ei sint muncitori necalificați (ponderea lor o formează femeile); urmează cei calificați, al căror contract de muncă a fost întrerupt, din vina lor, o perioadă de timp, apoi persoane cu anumite afecțiuni din punct de vedere al sănătății și, în sfîrșit, liberații din penitențiar. În general, forța de muncă pe care noi o îndrumăm nu este pregătita, practic, special pentru locurile unde va fi trimisă. Cum spuneam, această muncă este în general necalificată, iar cea calificată este formată din cei care și-au întrerupt activitatea și care în multe cazuri trebuie reorientată. Apar la un moment dat meserii excedentare (de exemplu: electroniști, confecționeri piese radio, montatori aparate radio și Tv etc.); acești oameni trebuie transferați în alte unități, de alt profil, pentru recalificare sau, dacă este cazul, pentru policalificare. Biroul nostru colaborează cu toate întreprinderile, cu toate liceele din sector care nu au locuri de muncă asigurate (în cazul liceelor, lucrăm în colaboreare cu M.E.I.).

„Ați spus că, zilnic, pe aici se perindă circa 100 persoane.

Din acești 100, zilnic, cam ciții se încadrează?”

„În mod absolut sigur, 90% dintre ei! Nu vă pot spune însă, nu am cum, dacă toți aceștia și rămîn vreme îndelungată...”

„Aveți așadar și greutăți.”

„Mi se oferă, spre exemplificare, citeva cereri-tip de plasare în muncă. Reproduc, pe scurt, din acestea, la întimplare:

Gheorghe Badea: 21 ani, nu a mai lucrat, i s-au oferit posturi la „Arta lemnuului”, IPLM, „Arta mobilei”, „Cooperativa întreținere tîmplărie” etc. A refuzat.

Spirca Bănică: 43 ani, condamnat pentru furt, eliberat în 27 iunie 1981; i se oferă post la I.P.S., ICRA, IDGD, I.S.R. — refuză că „sint prea departe”. În ziua de 3 mai a.c. i se oferă la I.C.A.B.

Dumitru Ruse: 32 ani, condamnat pentru furt, eliberat în 1980; i se oferă: „Sinfonarm”, „Ulei 13 Decembrie”, „Aversa”, „I.T.B.” (pină la ultima, a refuzat).

Gheorghe Dobre: 21 ani, 8 clase, necăsătorit, „declar aici în scris că nu am mai lucrat și nu am carte de muncă”; i se oferă, astfel: 2.02.82 — „Acumulatoare”, refuză; 15.03.82 — ICRA, refuză; 30.03.82 — „Cinescoape”, refuză; 30.03.82 — I.D.G.B., încă nu se știe... ș.a.m.d.

Asist la o „mostră” de dialog pe care Dumitru Moș îl poartă cu doi dintre solicitanți: au venit împreună, au fețele buhărite, sint vizibil jenati la început. Li se vorbește calm, cu înțelegere:

Alexandru Iseru: 43 ani, a lucrat la REPUBLICA, nu mai lucrează acolo din 16 februarie a.c., avea o retribuție de 2.458 lei, plus 82 spor lunar, i s-a desfcăcut contractul pentru absențe nemotivate („domnul Marin de la personal nu vrea să mă mai primească pentru că ne-am bătut de revelion, ne-a dat afară pe vreo 16 care ne-am bătut!”), vrea o muncă ușoară, la vreo alimentară sau restaurant („beau, de ce să spun că nu, dar beau după muncă. Sint bolnav de plămîni, mi-am făcut azi analizele...”) Ce-ar fi să încercăm la „Aversa”? Mda, dar mai bine ar fi la restaurant...! Asta ar însemna cu 1.000 lei mai puțin, omule!... Știu!... Hai să încercăm totuși la AVERSA, vă încadrați în meseria și banii pe care i-ați avut înainte, vă prezentați mîine dimineața la tovarășa Violeta Saftiuc psiholog. Bine și la pompe! Am prieteni acolo, e la doi pași...

Ion Enea: 56 ani, carnetul de muncă făcut ferfeniță, ultima oară a lucrat la ICL MOBILA, la 10 august 1976 i s-a desfcăcut contractul de muncă... „De atunci nu ați mai lucrat niciunde?”... „Nu.”... „Din ce ați trăit 6 ani?”... „Ca să trăiesc, am putut trăi: pe la ghelele de gunoi mai lășă oamenii cite o sticlă, cite un borcan...”... „Trebuie să mai munceți 6 ani pentru a nu pierde pensia. Dacă vă repartizez, acum, la „ANTREFRIGUL”, vă duceți să munceți?”... „Da”...

Miercuri către prînz, întreprinderea de pompe AVERSA. Sint așteptat de psihologul Violeta Saftiuc: Alexandru Iseru nu s-a prezentat la serviciu...

...În locul lui Iseru, „absentă”, s-a prezentat în schimb Florian Tănase (27 ani, căsătorit, cu 4 copii, 6 clase). Violeta Saftiuc este încîntată: „I-am dus la turnătorie să-și vadă nouă loc de muncă — omul a stat 4 luni „ne liber”! — și deși are o problemă, și-a pierdut carnetul de muncă, sint convinsă că nu va mai pleca de la noi. Și vom rezolva și cu carnetul, urmează să-l refacă!”

Într-adevăr, „nu poți scăpa de un om dîndu-i o hirtie!” Pentru a-l ajuta — căci oare ce alt sens are un birou de repartizare a forțelor de muncă?! — este nevoie de cu totul și cu totul altceva...

HORIA PATRAȘCU

O splendidă victorie a fotbaliștilor noștri:

ROMÂNIA — SUEDIA 2-0

Miercuri seara, 50 000 de spectatori și milioane de telespectatori români au trăit o mare satisfacție, prilejuită — iată că se poate și așa! — de componenții echipei naționale de fotbal. Meciul lor cu Suedia s-a situat la un nivel cu mult, foarte mult deasupra ultimelor evoluții ale „tricolorilor”, victoria fiind obținută nu numai extrem de meritat, dar și fără nici un dubiu. Au jucat:

MORARU — REDNIC, IORGULESCU, ANDONE, UNGUREANU — TICLEANU, BOLONI, KLEIN (min. 85, Custov), BALACI — GABOR (min. 70, Cirtu), D. GEORGESCU.

De partea cealaltă o echipă extrem de masivă, cu trei titulari de la I.F.K.

Göteborg (deținătoarea Cupei UEFA) și alți trei jucători activând în străinătate: Borg (Eintracht Braunschweig, R.F.G.), Nilsson (F.C. Bruges, Belgia) și Larsson (Nice, Franța). Atmosferă de mare meci, cu zeci de steaguri tricolore fluturând deasupra tribunelor, dar și multă teamă pentru noi toți, antrenorii Mircea Lucescu și Mircea Rădulescu fiind nevoiți să alinieze o echipă din care lipseau Ștefănescu, Sameș, Augustin și Cămătaru, socotii titulari. Înaintea partidei, vizibil îngrijorat, Mircea Lucescu ne declara că, regretând absențele amintite, situația creată poate constitui o șansă pentru jucătorii mai tineri, cum sînt Gabor sau Andone, de afirmare într-un meci cu adevărat dificil.

Jocul a început bine pentru noi, echipa națională arătînd de la primele mingi disputate că nu are de gînd să se lase intimidată de forța adversarului. Prima ocazie de gol o au însă suedezii, înaltul Dahikvist producîndu-ne emoții la unul dintre cornerele executate la poarta lui Moraru. Cei doi fundași centrali vor veni adeseori în fața porții, la corner, ori lovituri libere din preajma careului, fiind într-adevăr greu de contracarat

de apărarea noastră. Deși jucăm cu două virfuri (D. Georgescu și Gabor), remarcăm că Klein este mult avansat, în vreme ce Balaci joacă retras, conducînd jocul întregii echipe. Avem două ocazii la poarta lui Ravelli (reluare cu capul Klein, apoi șut blocat în ultima instanță al lui Gabor, la o bună acțiune a lui Ungureanu), iar în minutul 25 al partidei suedezii acordă un corner, execută Balaci, foarte „tăiat”, înalții apărători oaspeți își marchează cu atenție adversarii direcți, dar din urmă apare surprinzător Andone, care reia mingea în gol de la numai 3-4 metri: 1-0 pentru România!

Minutetele trec acum mai repede, jocul devenind mai tranșant, mai tăios. Admi-

pentru infracțiunea amîntită. În fapt, acest moment al jocului este singurul pe care jucătorii suedezi îl pot acuza, subiectiv desigur, unicul moment de clătănare a echipei noastre într-o partidă pe care a dominat-o — în special tactic! — aproape de la un capăt la altul!

La numai două minute de la reluare, echipa noastră înscrie din nou! Sînt două cornere consecutive la poarta suedeză, apărătorii se bîlbîie, mingea rămîne o fracțiune de secundă între jucătorii noștri, dar Klein, inspirat, reia din voleu peste cap, înscriind spectaculos: 2-0! Jocul se încinge, jucătorilor suedezi nevenindu-le să creadă că pierd un meci pe care, probabil, înaintea partidei îl considerau ușor de cîștigat. Mijlocul Nilsson, pe care arbitrul îl avertizase verbal de două ori pentru intrări dure, comite un gest nesportiv împotriva lui Balaci și e just eliminat din joc. Urmează mai multe minute în care jucătorii noștri pasează excelent, se demarcă, reprimesc mingea, întreaga echipă aleargă, combinațiile merg snur, iar publicul e de-a dreptul sedus. Sînt cele mai bune momente ale formației noastre, cele din jurul minutului 60, cînd oaspeții nu au balonul zeci de secunde. Asemenea circulația a balonului n-am mai văzut la echipa noastră reprezentativă de multă vreme, poate tocmai de la „naționala” anilor '70, cea participantă la C.M. din Mexic! Balaci, admirabil pe tot parcursul meciului, conduce jocul cu o îndeminare de artist. Craioveanul ne-a arătat iarăși că, atunci, cînd vrea, poate juca și pentru echipă, el susținînd probabil cel mai bun meci al lui la echipa națională pînă în acest moment... Logic, ocaziile de gol vin... aproape singure (ratate D. Georgescu, șut Balaci din poziție bună, peste poartă etc.), „naționala” noastră arătînd o frumoasă siguranță în postura de „superioritate numerică”, așa cum se desfășura jocul în acel moment. Antrenorul oaspeților, Lars Arneson, introduce doi noi jucători în teren, ca și Mircea Lucescu de altfel, însă partida e de acum jucată, fluierul final al arbitrului consfințind o splendidă și deplin meritată victorie românească la cel de-al doilea meci al echipei naționale în actuala ediție a Campionatului european.

Odată cu felicitările noastre pentru acest succes — comparabil, sîntem conștienți ce spunem, cu victoria pe același stadion împotriva Angliei! — să notăm în încheiere tîria morală cu care tricolorii au abordat o partidă atît de dificilă, meciul fiind pregătît, evident, cu foarte multă minuțiozitate. Este aici meritul antrenorilor Lucescu și Rădulescu, ca și al celor ce i-au încoajajat, dar, în special, al tuturor jucătorilor din reprezentativă, care au dorit mult, și au reușit deplin, să facă un meci mare. Sigur, lipsuri încă există, poate chiar foarte multe. Însă e evident că echipa noastră reprezentativă

se află acum pe un drum bun, care îi poate aduce și în continuare succese remarcabile. Este ceea ce doresc dealtfel toți iubitorii fotbalului românesc.

Cum au jucat „tricolorii”

Moraru. Sarcină grea în fața suedezilor, foarte periculoși la loviturile înalte. Excelent în cîteva faze, și-a arătat înalta sa clasă. Nota 8.

Rednic. Constant, foarte bun în continuare. Atenț la marcaj; a susținut de data aceasta mai puțin atacul. Un real cîștig pentru echipa națională. Nota 8.

Iorgulescu. A debutat, din cauza conjuncturii, pe un post neobișnuit lui, cel de „libero”. S-a achitat mulțumitor de sarcină, dar n-are jocul de cap al lui Sameș. Nota 7.

Andone. Deși s-a aflat la a 7-a partidă internațională, hunedoreanul a susținut în fapt primul lui meci important, jucînd titular într-o partidă atît de grea. A marcat un gol splendid, s-a mișcat cu dezinvoltură, dovedind că ne putem aștepta să „crească” mai mult. Nota 8.

Ungureanu. Revenit în forță printre tricolori a arătat că este titularul de drept al postului de fundaș stînga. Puternic, greu de depășit, a „urcat” mult în atac, reușind lucruri frumoase. Nota 8.

Ticleanu. A muncit enorm, ca în zilele lui cele mai bune. Are încă dificultăți în transmiterea balonului, dar aportul lui la „suflet” echipei este unul indiscutabil de mare randament. Nota 8.

Boloni. Foarte bun. Remarcat în mod special de Enzo Bearzot, prezent în tribună. Adevărată „placă turnantă” a apărării, din fața căreia a închis nenumărate culoare, ineputabil, capabil de efort pînă la sacrificiu. Nota 9.

Klein: A jucat un rol tactic foarte important, surprinzîndu-i pe adversari prin prezența sa foarte avansată. A ratat două ocazii, dar a marcat un gol extrem de prețios, care a hotărît soarta partidei. Nota 8.

Custov. A jucat numai 5 minute, înlocuindu-l pe Klein, accidentat.

Balaci. Îndeplinind excelent rolul de conducător de joc, craioveanul a fost de departe cel mai bun de pe teren. Tehnica sa perfectă i-a uimit pe suedezi, cărora le-a jucat o mulțime de feste. Mereu cu capul sus, clarvăzător, ilie al nostru ține tot mai mult să ne demonstreze că este unul dintre cei mai mari jucători ai Europei! Nota 10.

Gabor. Dominat de forța și vigoarea cu care suedezi disputau fiecare balon. Deși a jucat peste valoarea arătată în ultima vreme, hunedoreanul nu pare încă soluția cea mai bună pentru „națională”. Mai are timp să ne convingă de contrariu! Nota 6.

Cirtu. Prea timorat, n-a avut curajul să demonstreze, în cele numai 20 de minute cît a jucat, abilitatea tehnică pe care i-o cunoaștem. Nota 6.

D. Georgescu. A muncit enorm, s-a zbatut cît a putut între masivii fundași centrali suedezi, între care Dahikvist îl depășea cu un cap în înălțime. Evoluția sa, cu adevărat mulțumitoare, îl recomandă în continuare. Nota 8.

DUMITRU GRAUR

Cu Dinamo, trei zile la Oslo

30 august. La 8,15 decolăm de pe Aeroportul Otopeni la bordul unui avion TAROM, spre Copenhaga, via Berlin. Ne gîndim la meciul care ne așteaptă, dar antrenorul D. Nicolae-Nicușor nu pare deloc îngrijorat: „Acum vor trebui să iasă și ei mai mult la atac! Dinu, foarte tăcut, ocupă un loc în spate și încearcă să doarmă. Tălnar și Dragnea joacă o partidă de cărți. Cîțiva citesc, iar alții au izbutit să ațipească. Al. Nicolae suferă cronic de rău de avion, și cum aparatul ne va scutura bineșor la trecerea Carpaților, îl vedem chinîndu-se cumplit. Cît va dura călătoria nu se va atinge de mincare, împărțind totul colegilor de echipă. Moraru e foarte degajat, știe că va fi un meci greu, că norvegienii îl vor asalta cu toții, dar nu se teme. Dragnea și Stredie scot din buzunare cite o sticlă de picături de nas și ciocnesc ceremonios. Și Dinu are una identică, răceala e de la Scornicești, prinsă la ultima deplasare în campionat. La Berlin stăm în tranzit o oră, vorbim de Rapid, de U.M.T. și Dumitru, aflăm că fostul internațional a plecat și acum e la o echipă de „C” din Timișoara, de meciurile de sîmbătă din campionat, de echipa națională. Ajungem la Copenhaga după încă o oră, de aici vom trece pe un avion al companiei SAS, bagajele însă nu le vedem, iar la Oslo vom avea o surpriză, sacoașa cu echipament a lui Mulțescu fiind de negăsit. La aeroportul din capitala Norvegiei ne întîmpină consilierul Dumitru Dodiș și Radu Herghelegiu, șeful agenției economice, care împreună cu diplomatul Petru Bordea vor face tot ce le stă în putință pentru ca întreaga delegație să se simtă cît mai bine la Oslo. Aflăm din zăre că antrenorul Leif Ericssen scuză înfrîngerea din ultimul meci de campionat printr-un... deranjament stomacal al jucătorilor săi după deplasarea la București, unde apa nu le-ar fi convenit! Titlurile anunță un meci mare, dar privesc cu teamă echipa oaspete, calificarea fiind socotită aprioric o mare performanță. Oslo este un oraș ieșit din mare, așezat între capătul fiordului ce dă numele orașului și colinele acoperite de vegetație, printre care se zăresc numeroase acoperișuri de țigla. Orașul a fost fondat în 1050 de către un rege

viking, dar astăzi nu numără mult peste 450 000 de locuitori, fiind una dintre cele mai mici capitale europene. Echipa română va locui la Helsfyr Hotel, în camere confortabile, ce costă aproape 100 de dolari pe noapte! Foarte aproape se găsește sediul clubului I.F. Vaalerengen (nume de cartier al orașului), pe care îl vizităm după-amiază. V.I.F. este un club cu o tradiție de aproape 70 de ani (fondat în 1913), iar toți jucătorii care s-au perindat în acest timp sînt trecuți în cartea de onoare. Sediul este în fapt — surprinzător,

față de ceea ce ne așteptam — o baracă mai mare, lemn închis la culoare în exterior și lemn deschis în interior, foarte confortabilă însă, cuprînzînd doar cîteva încăperi: vestiare, un mic restaurant și o cameră cu două birouri. În timp ce echipa noastră face un antrenament de acomodare, stăm de vorbă cu oficialii norvegieni. Sînt foarte amabili, secretarul clubului își notează atent într-un caiet tot ce i se solicită, iar Anghel Vasile, vicepreședintele clubului dinamovist și conducător al delegației nu scapă nici un detaliu: autocar, oră de masă și antrenament, acomodare cu noaptea, vizită în oraș etc., etc. Vorbește într-o engleză extrem de fluentă, ca un fost diplomat ce este, glumeste și ride copios, arătîndu-se voit desțins, sigur pe forța echipei pe care o reprezintă. Și o reprezintă, în paranteză fie spus, la cel mai înalt nivel. De pe un teren alăturat (zgură, dar și reflectoare pentru noaptea!) sosete la vestiare un grup de puști de 8-9 ani, toți blonzi, toți roșii în

obraji, în echipament regulamentar, frumoși foc. Norvegienii sînt, ca toți nordicii, un popor foarte sportiv, călîndu-și copiii la patinaj și schi-fond, pentru ca vara să-i pună să inoate și să alerge zilnic, clădindu-i sănătoși, puternici. În fotbal însă activitate sportivă care rămîne pur amatoare, lipsește din păcate organizarea, emulația specifică stadioanelor din centrul Europei, lipsesc tehnicienii cu adevărat pricepuți. Dacă ar fi altfel, dacă ar exista deci mai bine definite relațiile de organizare și profesionalism, fie-ne iertată supoziția, cred că norvegienii — la calitățile lor fizice, și chiar cele tehnice pe care le posedă — pe mulți ar popi și în fotbal!

locuie la același hotel, Helsfyr, unde este cazat și Dinamo! Ion Ghițulescu, care a însoțit și „naționala” noastră acum aproape 2 ani, e convins că și de data aceasta se va termina 1-1... Pînă una, alți dinamoviștii vor face un antrenament de 45 de minute, la lumina reflectoarelor, pentru acomodarea cu gazonul și „noaptea” de la Ullevål. Terenul e foarte moale, aproape muiat de apa care a căzut din belșug, uneori în rafale torrențiale. Jucătorii se încălzesc în sprinturi repetate, dar par îngîndurați, nici unul nu scoate o vorbă. „Ce-i cu voi?, îi chestionează atent antrenorul Nicușor. Am înțeles că luați meciul în serios, dar nici chiar așa... Sîntem mai buni, vom cîștiga!” Moraru va boxa cel puțin 70-80 de centrări din fața porții, pe care i le expediază Eftimescu, exersînd un procedeu de care va avea multă nevoie a doua zi. Un fotoreporter de la „VG”, unul dintre cele mai mari ziare din Oslo, îl immortalizează pe Dudu Georgescu zîmbind cu mina ridicată, în care ține o emblemă a clubului V.I.F., adversarul de a doua zi! Deasupra fotografiilor va fi titlul: „Fabricantul de goluri”. Facem o vizită la Norges Fotball Forbund, federația norvegiană de fotbal, aflată tot la Ullevål. Ne primește amabil Nicolai Johansen, secretarul federației. În vitrina plină cu minunate trofee sportive vedem mingea cu care s-a obținut prima victorie norvegiană în lunga dispută cu Danemarca: 16 aprilie 1918, scor 3-1, meci jucat la Cristiania (vechiul nume al Oslo-ului). E o minge veche, cu... maț, roasă de ani, dar scrisă cu litere aurite! De pe pereți ne privesc, frumos înrămate, fotografiile tuturor președinților care s-au perindat la cirna federației. Ne este foarte limpede că tradiția nu numai că există, dar ea se și crează! Anghel Vasile, cu degajarea care îi este caracteristică, întreține conversația. Îl rugăm pe unul dintre insoțitorii noștri să ne indice profesiunea fotbaliștilor care ne vor fi adversari. E simplu, facem o listă. Astfel, T. R. Jacobsen, Morstad și Ericson sînt ingineri, Austmo economist, Sollied, Brevik și Hansen studenți, Davidsen fizioterapist. Posa tipograf, iar frații Pal și Tom Jacobsen se ocupă de fotografie. Primul Pal e socotit cel mai bun jucător al Norvegiei, n-a jucat la București cu Dinamo fiind accidentat, însă a jucat în echipa Norvegiei în meciurile din preliminariile C.M. Al doilea a declarat de curînd că se va retrage din fotbal, meciul lui cu Dinamo fiind aproape o partidă de adio... La masa de seară, Custov și Stredie nu coboară din

Săptămîna viitoare, cupele europene

CORNEL SIMIONESCU:

„Fiorentina se teme de Cămătaru“

Cum n-au mai rămas decît cîteva zile pînă la prima manșă a cupelor europene (15 septembrie), am socotit util să-laborăm pe profesorul Cornel Simionescu, antrenor zonal al F.R.F., care a însoțit nu demult pe F.C. Baia Mare în Italia, prilej cu care, reamintim, reprezentanța noastră în Cupa cupelor a izbutit o surprinzătoare și mult comentată victorie în fața Florentinei, viitoarea adversară a Craiovei în Cupa U.E.F.A.

Invitîndu-l la cuvînt pe Cornel Simionescu, ne-am gîndit că împuscăm 2 iepuri dintr-un foc, discutînd de fapt și despre Baia Mare, și despre Craiova, introducîndu-vă astfel, stimați cititori, în atmosfera partidelor de miercuri viitoare.

— Tovarășe Simionescu, a meritat Baia Mare să cîștige la Florența?

— A meritat, lucru pe care, după meci, l-a recunoscut cu destulă amărăciune și antrenorul italian De Sisti.

— Să spunem însă cititorilor că, la data aceea, Fiorentina încă nu începuse campionatul, da?

— Nu-l începuse, e drept, dar avea toate motivele să joace la nivelul maxim al posibilităților, motivul fiind simplu. Ea pierduse, cîteva zile mai devreme, primul meci din Cupa Italiei, cedînd cu 0-1 la Campo Basso, în fața formației locale proaspăt promovată în divizia B. Poate că problema calificării nu se punea, în Italia cupa se joacă tur-retur, dar se pune problema reabilitării în fața suporterilor. În plus, era de așteptat ca Passarella, căpitanul naționalei Argentinei la Mondial '82, să lase o cît mai bună impresie publicului florentin, cu care se întilnea prima oară.

— A lăsat?

— Dimpotrivă, a dezamăgit, iar presa, deloc impresionată de numele său, l-a și luat în primire, acuzînd totodată conducerea clubului că a dat prea mulți bani pentru un jucător rudimentar!

— Chiar așa?!

— Poate că Passarella a prins o zi proastă, poate că și acomodarea cu noii coechipieri mai implică timp. De Sisti însuși l-a apărat în acest sens, dar argentinianul, în general, n-a arătat mare lucru. Are o detentă deosebită, fiind bun în jocul aerian, respingînd totul din careu, dar pe jos e foarte vulnerabil. Roznai, de pildă, l-a păcălit de cîteva ori. Passarella s-a enervat, a încercat să ia jocul pe cont propriu, a urcat în atac, dar tehnica sa, cu multe lacune, l-a trădat de fiecare dată. Dacă ar fi, ca antrenor, să aleg între Passarella și Ștefănescu, aș opta, fără să ezit, pentru fundașul central al Universității!

— Mai vechiul nostru obicei de a ridica la rang de idol orice fotbalist străin care și-a făcut un nume, greșim?

— Nu știu dacă greșim, dar mie nu mi-a plăcut Passarella. Și nici Bertoni,

celălalt argentinian, mai vechi la Fiorentina, fiind mai tehnic, dar mai apatic, mai lipsit de vlagă. În schimb, „mondialii” Graziani și Antognoni mi-au impus, chit că nici ei n-au părut, în meciul cu Baia Mare, în apele lor. Graziani a marcat unicul gol al italienilor, dar din ofsaid, iar Antognoni a încercat cîte ceva, după care a renunțat. În repriza a doua, Fiorentina a căzut și fizic, băieții lui Paul Popescu luînd, cum se zice, jocul pe cont propriu. A contat, cred, și faptul că, după pauză, italienii au apărut fără Cucuredu, un fundaș central puternic și mobil, excelent la interceptie.

— Tovarășe Simionescu, ce răspuns ne-ați da dacă v-am cere un pronostic pentru întilnirea Universitatea - Fiorentina?

— Să nu spun vorbă mare dar, în mod normal, Craiova ar trebui să se califice încă din meciul de acasă! Ea poate cîștiga, printr-o bună organizare a jocului, cu 3 sau chiar 4 goluri diferență!

— Ce spuneți, nu cumva sinteți prea optimist?

— Sigur, Fiorentina poate mai mult decît a arătat în partida cu Baia Mare, dar jucătorii ei mi s-au părut cam poști. Oricum, Fiorentina e o „piatră tare”, dar poate fi ușor bătută printr-un elan bine strunit.

— Ce se știe la Florența despre Craiova?

— De Sisti vorbea cu mare respect despre Universitatea. Mai ales Cămătaru e foarte apreciat și am înțeles că italienii ar fi gata să plătească bani grei pentru un virf de talia lui.

— Ciudad, și Lars Arnesson, antrenorul echipei Suediei, care a văzut la București meciul România - Danemarca, l-a remarcat pe Cămătaru! Poate că noi îi cerem atacantului craiovean prea multe?

— Un lucru e cert: Fiorentina se teme de Cămătaru.

— S-o lăsăm să se teamă și, cu voia dumneavoastră, să trecem la altceva. Cum a jucat Baia Mare în Italia?

— Din 5 partide, ea a cîștigat 4 și a terminat una la egalitate, dar adversarii n-au avut, cu excepția Florentinei, clasă. La Florența, Baia Mare a jucat excelent, mai ales după pauză, dar echipa mai are destule de pus la punct.

— Știți ce se zice? Că, bătînd pe Fiorentina, Baia Mare a complicat și existența ei, și pe cea a Craiovei? După această victorie i se va cere să joace la cîștig cu Real Madrid, iar Universitatea va trebui să se califice, socoteala fiind simplă: dacă i-a întrecut Baia Mare, și încă la ei acasă, cum să nu-i elimine Craiova? Care e opinia dumneavoastră?

— Că Universitatea poate spera la mai mult. Pe spaniolii de la Real nu i-am văzut jucînd, așa că mi-e teamă să mă pronunț. Oricum, în Italia, Baia Mare a cîștigat experiența, s-a obișnuit cu nocturna etc. A ieșit, cum se spune, în lume și, după ce a învins la Florența, s-a lămurit că dracul nu e chiar atît de negru!

— Aici?

— De unde le era frică de Real, cred că nu le mai e.

— OVIDIU IOANIȚOIA

Omul care joacă

NORDICI CONTRA LATINI

Dubla manșă a confruntării din turul preliminar al C.C.E. dintre Dinamo și campioana Norvegiei, formația Vaalerengen din Oslo, a pus în discuție în afara datelor specifice de joc, problema destul de delicată a disputei dintre două stiluri și concepții total diferite de joc. De fiecare dată cînd se întilnesc curențe atît de diferite din fotbal, spectacolul ciocnirii dintre reprezentanții lor este captivant, așa cum s-a întîmplat și în cele două partide dintre noi și acești urmași actuali ai vikingilor în fotbal.

Școala fotbalului nordic este influențată aproape total de particularitățile de exprimare ale fotbalului saxon avînd, totuși și unele definiții proprii, care apar destul de pregnant în joc, în mod deosebit prin calitățile specifice atletice prin care își pun în evidență traiectele și angajările în joc. Astfel, pe fondul unor calități fizice native incontestabile, ce cuprind alături de rezistență mai ales forță și avantajul înălțimii, cultivate și întreținute cu deosebită grija, în evoluția lor este pregnantă circulația simplă și cit mai directă pe poartă, caracteristică britanicilor și germanilor. Fotbalul jucat de ei este ușor de descoperit, simplu de caracterizat, nu „și-l ascund”, însă nouă latinilor, cu particularitățile noastre de agilitate în manevrarea balonului, în care driblingul este una din armele de bază — evitată de nordici și pentru riscul pe care-l presupune — iar pasa și combinația sînt desenate foarte des prin harul creativ al imaginației, nu prea ne convine. Poate că și prin felul lor atît de serios și de angajat cu care dispută fiecare fază, eliminînd prin concepție pauzele și neatențiile din joc, indiferent de situația scorului din teren, ni se par de cele mai multe ori foarte puternici.

REMUS VLAD:

„Cred în capacitatea de concentrare a elevilor mei“

Reușind, în cinci etape, două meciuri nule în deplasare, Corvinul Hunedoara ne-a convins că, exceptînd meciul de la Ploiești, unde a pierdut lamentabil, este, totuși, o echipă redutabilă în organizarea jocurilor din deplasare. Dintr-un dialog avut cu Remus Vlad, antrenorul hunedorenilor, am reținut că înfrîngerea de la Ploiești a avut, dincolo de gustul ei amar, și o parte bună, în sensul că l-a edificat asupra citorva din carențele echipei, carențe care, în următoarele două meciuri jucate „afară”, la Pitești și la Petroșani, au fost mult ameliorate. Desigur, nu au fost pe deplin înlăturate, dar jocul de la mijloc a început să se lege ceva mai bine prin angajamentul lui Klein, Petcu

Nu numai noi avem probleme atunci cînd sîntem în fața lor, ci în general toți latinii pentru că, eliminînd odată prin dribling sau spontaneitatea unei combinații, găsesc imediat resurse pentru a reveni sau pentru a se dubla și a se închide pe tot frontul atacului advers. În plus, agresivitatea corectă, prin care știu să-și pună în valoare statura la fazele fixe din careul advers, le aduce de foarte multe ori avantaje certe și sigure pe tabelele de marcaj și, haideți să ne aducem aminte golurile primite de noi anul trecut la Göteborg (și mai puteam lua!), de cel încasat în jocul de la București cu Vaalerengen, precum și desele faze de acest fel cu care ne-am confruntat la Oslo. Deci, pe un fond de mare seriozitate, fac 4-5 lucruri în care cred nu fac un secret din asta, dar... le fac aproape perfect. La antrenamentul de luni seara reprezentativa Suediei pe care la această oră am întilnit-o, a exersat vreo 20 de minute cornele, prin niște combinații simple, în care erau puși în valoare cei doi foarte înalți fundași centrali. Jucău unul pentru altul, așezați în dreptul celor două bare sau, firesc, devînd pericolos pentru atacanții prezenți și ei în centrul careului. Pericolul unor astfel de faze este, evident, foarte mare.

Bineînțeles, fără a mai caracteriza cunoscuta noastră școală latină de fotbal, sînt soluții sigure de a-i depăși pe reprezentanții celei nordice. Dinamo a reușit acest lucru — avînd în spate și experiența nefericită din multe puncte de vedere de acum un an, cu Göteborg, plecînd în primul rînd de la a nepune în valoare particularitățile noastre combinate care fac ca mingea să circule cu siguranță mai mult între noi, schimbînd surprinzător direcția acțiunilor și evitînd astfel pe cit posibil de a juca în careul și terenul nostru. Dar cel mai important lucru care trebuie făcut pentru a-i învinge este de a împrumuta din hotărîrea cu care „trăiesc” fiecare moment de joc.

CORNEL DINU

și Nițsa, trio care, cu aplombul ce i-a remarcat, de joacă, prin presing, intențiile ofensive ale adversarului, lansînd, totodată, viguroase atacuri. Acestui susținut travaliu al mijlocașilor hunedoreni i se adaugă, în faza de apărare, Oncu, un jucător din ce în ce mai bun, de la meci la meci, iar în faza de atac apar, ca în trecut campionat, Bogdan și Rednic, doi fundași cu recunoscute veleități ofensive. Acestea fiind zise, în măsura în care fundașii centrali, Andone și Dubinciu, refăcut, își vor sincroniza jocul, iar atacul propriu-zis, Gabor și Dumitrache, vor finaliza ocaziile de gol, Corvinul va debuta în Cupa U.E.F.A. cu o echipă al cărei principal atu va fi jocul colectiv. „Dealțul”, avea să ne declare antrenorul Remus Vlad, știm că adversarul nostru, S.K. Graz, este ea însăși o echipă cu un foarte bun joc colectiv. Sper să-i depășim exact la acest capitol. Ultimele meciuri ale Corvinului mi-au redat încrederea în forța colectivă a jocului nostru. Cred în capacitatea de concentrare a elevilor mei și în dorința lor de a pași cu dreptul într-o competiție europeană”. (Victor Niță).

camere. Au un plus de greutate, la fel și Augustin, iar Stredie și Gripat. Orac, în schimb, mîncîncă două torturi. Se laudă că peste 62 de kg nu are cum să treacă, dar doctorul Cristea nu-l prea crede. La restaurant se găsește și vin românesc, Fețeasă și Cabernet Oltina, la aproape 100 de coroane sticla! Noi nu îndrăznim, dar pe mesele alăturate există.

1 septembrie. Astăzi este ziua lui Dudu Georgescu! Împlinește 32 de ani, motiv pentru care e felițat de toată delegația. Articolul din „VG” a căzut tocmai bine, chiar dacă precizează că Vaalerengen nu se va putea califica decît luînd măsuri speciale de păzire a fostului golgeter al Europei... Mergem să vizităm cîteva obiective turistice, între care trambulina de sărituri de la Holmenkollen, poate cea mai modernă din Europa. A fost terminată abia anul trecut, înlocuind vechea trambulină, puțînd găzdui în timpul concursurilor circa 100 000 de spectatori! Vara este transformată în strand, partea ei inferioară fiind umplută cu apă. De sus se vede bine panorama orașului, acum din nou scaldat în soare. Următoarea vizită e la parcul Frogner, în mijlocul orașului, care se bucură de renumele celebrului sculptor norvegian Gustav Vigeland. Circa 150 de sculpturi în bronz, fier și piatră alcătuiesc un ansamblu unic, de o frumusețe și o forță artistică uimitoare. Coloșii de granit sculptați de Vigeland, în special copiii și femeile, reflectă gingașie, tandrețe, suferință ori vioașie, sentimente umane exprimate direct, cu o mină de mare artist. Ansamblul e dominat de o coloană înaltă de peste 40 de metri, un bloc monolit sculptat ani în șir, în care înălțuirea de trupuri omeneste simbolizează evident înălțarea speciei umane. Ne bucurăm de soare, facem fotografii. Meciul însă e prea aproape pentru a ne gîndi la altceval! Sedința tehnică de pregătire a partidei se desfășoară la ambasadă. Din motive de securitate! Ajungem la stadion devreme, în tribune abia dacă s-au strîns cîteva zeci de spectatori și ne bucurăm că vîntul și soarele au mai zvîntat terenul. Noaptea trecută, Dudu a avut un vis ciudat. Se făcea că scorul partidei ajunsese la 3-1 pentru norvegieni, partida aproape se termina, era ultimul minut, dar pe teren intră o femeie foarte bătrîna care, șontic, gonic marchează cel de-al patrulea gol și Dinamo pierde calificarea! Tovarășul Ilie, unul dintre apropiații echipei, căruia Dudu i s-a confesat, l-a rugat să nu răi spună la nimeni... Arbitrul meciului e un finlandez, Osmo Orankangas, 45 de ani, profesor de sport la Kuopio. Are peste 1,90 m și chelie, dar e la primul meci în Cupa campionilor europeni Observatorul U.E.F.A., un suedez, Hans Karlsson, ne întinde mina stîngă cînd facem cunoștință, e invalid, dar a fost arbitru internațional de handbal, cunoscute România și ne spune că e prieten cu Kunst-Ghermănescu... Pînă la ora meciului, 19 cea locală, în tri-

extrem de importantă, din fericire Dinu cîștigă tragerea la sorți și alege poarta cu spatele la soare! Nu-i numai un amănunt, e chiar o șansă, fiindcă după numai 97 de secunde de joc Custov trage formidabil de la 22 m și înscrie lingă bară, în ciuda plonjonului (tirziu) al portarului norvegian. Dinamo pasează mult, arătînd acum multă siguranță. Muțescu, care nu și-a recuperat nici pînă acum geanta cu echi-

Namai 5-6 metri l-au despărțit pe Foss (nr. 11) de gol, dar și Moraru, al cărui reflex senzațional a parat șutul violent al înaintașului norvegian...

bune se adună exact 3456 de spectatori plătorii (bilete între 40 și 20 de coroane). În Norvegia nu se fac transmisiile televizate, nici de radio. Cei circa, totuși, 4.000 de spectatori își vor încuraja însă echipa cit 10.000... Prima repriza se va desfășura la lumina zilei, ba încă pe un soare puternic, care bate piezis, direct în ochii portarului de la poarta dinspre tabela de marcaj. Alegerea terenului devine astfel

pământ, a încălțat o pereche de ghete de la I. Marin și a îmbrăcat tricoul cu nr. 17. Fundașul stînga norvegian, Brevik, seamănă foarte mult cu Ștefănescu al nostru, blond, combativ, uneori foarte dur. Iordache îl pierde pe drum la un moment dat, centrează spre Dudu, fundașii norvegieni se bilbiie, însă portarul iese și blochează aproape în gheata înaintașului nostru. Alte trei minute mai tîrziu, con-

traatac Dinamo. Orac trimite o pasă excelentă lui Augustin, acesta intră singur în careu, dar în loc să șuteze puternic vrea să paseze ușor portarului, iar acesta interceptează. Cea mai mare ocazie a meciului! Jucătorii norvegieni încep să-și revină abia după vreo jumătate de oră, nevenindu-le nici lor să creadă că au scăpat abia cu 0-1 pînă în acel moment... Augustin însă nu s-a încălzit suficient, după sprinturile prelungite pe care le-a făcut acuză o întindere și e înlocuit cu Dragnea. Ultimul minut al reprizei îl găsește pe fundașul Brevik în dribling prelungit, trece de Dinu, apoi de Nicolae, șutează pe sub Moraru și Pal Jacobsen marchează în poarta goală: 1-1! Putea fi, o spunem cu toată sinceritatea, 3-0 pentru Dinamo... Repriza secundă se desfășoară la lumina reflectoarelor. În chiar primul minut Dudu șutează bine de la 16 m, la o acțiune excelentă Orac-Iordache, dar portarul prinde. Zece minute mai tîrziu, Custov caută stîngul, dribling în dreapta, dribling în stînga, șut de la 30 m, puternic, portarul e depășit, dar mingea lovește bara și revine în teren. Apoi Dinamo începe să se stîngă, lăsînd inițiativa gazdelor. Domină Vaalerengen, venind uneori cu toată echipa (inclusiv înalții fundași centrali) în careul nostru. Moraru va scoate însă fantastice două goluri ca și făcute, șuturi puternice ale lui Davidsen și Foss din 5-6 metri, pe care portarul nostru le deviază miraculos. Arbitrul, foarte corect, nu se lasă impresionat de corul galeriei norvegiene, dar din tribună (se întîmplă, minune, și la Oslo!) un tinăr aruncă o sticlă în teren. Doi organizatori îl scot însă imediat din stadion, luîndu-l de braț... Cînd credem că Ghițulescu a avut dreptate (1-1), Orac driblează în preajma careului nostru, pierde mingea, Foss centrează și Davidsen marchează din apropiere: 2-1 (min. 88). Meciul se încheie însă cu un contraatac dinamovist. Custov trimițînd iarăși mingea în bară, aproape de vîntul. Chiar dacă reținută, bucuria dinamoviștilor e mare. Aniversăm cu toții ziua lui Dudu, turnînd șampanie adusă de-acasă în pahare, spre marea îngrijorare a patroanelor restaurantului, căruia poliția îi poate administra o amendă severă pentru încălcarea strictei legi a alcoolului. Cîntăm cu toții „Mulți ani trăiască”, Dudu e sărutat de toată lumea, dar ne pare rău că n-a marcat azi. „Nu-i nimic, spune el, bine că ne-am calificat mai departe!”

DUMITRU GRAUR

De la trimisul nostru la Europenele de atletism

Prima medalie de aur după 20 de ani

Luni după-amiază au început la Atena Campionatele de atletism, al căror ceremonial de deschidere s-a conformat tradiției. Au cîntat fanfarele, au zburat porumbii, au răsunat salvele de tun, iar președintele Republicii Elene, Constantin Karamanlis, a vorbit de două ori, prima dată, inaugurînd noul stadion olimpic din cartierul aterian Kalogreza, a doua oară, declarînd deschise întrecerile celei de-a 13-a ediții a Campionatelor europene de atletism.

Din păcate, nu a rămas în picioare acel record pe care scontau organizatorii, în sensul că, în loc de 31 de țări participante, anunțate inițial, s-au prezentat numai 29, San Marino și Liechtenstein renunțînd în ultimul moment.

Cu o mică întârziere, concursurile propriu-zise au început în fața stadionului arhiplin, spectatorii greci avînd un deosebit respect pentru atleți, tratîndu-i la fiecare început și sfîrșit de probă cu urale furtunoase.

Primul dintre sportivii noștri care au pășit în arena competiției a fost alergătorul de 400 m.g., Horia Toboc. El a pășit

însă cu stîngul, și pentru Toboc Europenele 1982 n-au durat decît jumătate de oră. Deși creditat anul acesta cu 50,7, el nu a alergat în serii decît 51,65, ratînd intrarea în semifinale și stabilînd astfel record de a fi obținut al 19-lea timp din 20 !? Toboc a alergat chiar mai slab decît în zilele lui slabe și poate că singura soluție a acestui atlet, altfel cuminte și dotat, este să încerce o probă ceva mai lungă, 800 m, dacă nu chiar 1500 m.

Tot luni a intrat în concurs și campioana noastră la greutate, Mihaela Loghin. Aruncînd, din prima încercare, 18,91 m, ea a ocupat un onorabil (față de posibilități) loc 8, aducînd pe această cale primul punct tricolorilor.

În seara aceleiași zile, Vali Ionescu și Anișoara Cușmir s-au pornit să scrie, prin prestația din calificări, frumoasa pagină a medaliilor de marți, cea de aur, obținută de Vali Ionescu, fiind prima după 20 de ani în atletismul românesc, după ce, în 1962, la Belgrad, Iolanda Balas cîștiga înălțimea. Calificările, deși organizatorii au hotărît să ridice baremul de la 6,40 m la 6,50 m, n-au fost o problemă pentru

campioanele noastre, dar s-au dovedit o piatră prea tare pentru Gina Panait Chiroae, care n-a izbutit să sară decît 6,30 metri. Alți Vali (6,58 m din prima încercare), cit și Anișoara (6,62 m, tot din prima) au transformat calificările într-o formalitate, dar tehnicienii și îndeobște antrenorii săritoarelor, Mihai Zaharia și Ion Moroiu, anticipau o luptă strînsă pentru medalii.

Era de așteptat ca prestațiile atleților să fie îngreunate și de un vînt puternic, strecurat printre tribunele suprapuse ale arcei de la Kalogreza, suflînd cînd dintr-o parte, cînd din alta, derutînd elanul.

Finala, ea însăși grea și tensionată. O tragere la sorți nu tocmai fericită i-a hărăzit lui Vali Ionescu să deschidă seria celor 12 săritoare, în timp ce principala contracandidată străină, Heike Dante din R.D.G., avea să sară ultima. Ba mai mult, cînd să înceapă proba, organizatorii s-au pornit să facă toaleta gropii de nisip, țînd-o pe Vali un sfert de oră la capătul pistei de elan, sub razele unui soare dogoritor (la ora respectivă termometrele arătau 32 de grade). Drept urmare, Vali nu a sărit decît 6,60 m, în timp ce Anișoara și Dante s-au așezat în frunte, cu 6,71 m.

Ne-am făcut și mai mari probleme cînd Vali a ratat încercarea a doua, existînd riscul, chiar dacă minor, ca ea sărînd sub posibilități și a treia oară, să nu intre în primele opt și, deci, să lase din concurs la jumătatea lui. Dar n-a fost așa. Excelent antrenată de Mihai Zaharia, bine pregătită psihic de dr. Anca Gurău de la Centrul republican de medicină sportivă, Vali a jucat o carte mare și cartea ei a fost, spre satisfacția noastră, cîștigătoare. Ea a făcut trei sărituri excelente (față de condițiile de la Atena) 6,79 m, 6,79 m, 6,78 m, spulberînd orice dubiu în privința învingătoare. Alături de ea, eleva antrenorului Ion Moroiu a găsit resurse să sară, în ultima tentativă, 6,73 m, Cușmir devansînd-o astfel pe sovietica Ivanova, și intrînd în posesia medaliei de argint.

Aceste superbe medalii sînt, fără îndoială, rodul muncii, talentului și abnegației. Ele spun însă mai mult decît atît, fiind un fenomen rar în atletismul de azi, ca două concurente din aceeași țară să domine cu autoritate o probă, deținînd primele rezultate mondiale și obținînd cele mai prețioase medalii ale campionatelor europene. Privită altfel, victoria celor două românce este și una a prieteniei. N-a fost însă totdeauna așa. O vreme, Zaharia și Moroiu s-au dușmănit. Dacă astăzi nu se mai întîmplă așa, primul cîștigat fiind atletismul românesc, asta se datorează în primul rînd aerului proaspăt din această disciplină, dar și eforturilor personale ale secretarului C.N.E.F.S., Septimiu Todea (el însuși fost atlet de performanță), și secretarului federal, Victor Firea. Inventate, dușmăniile s-au stins și vanitățile s-au tocit. Marți noaptea tîrziu, la o oră cînd medaliile trecuseră de primul somn, antrenorul Anișoarei Cușmir, Ion Moroiu, ne mărturisise că este de bucurios pentru succesul elevii sale, adăugînd că simte medalia de aur ca și cînd ea ar fi fost cucerită de însăși Anișoara Cușmir. Chiar dacă e pregătită de Zaharia, Vali Ionescu este ca și a mea, mă bucur de izbînzile ei, cum mă bucur de cele ale Anișoarei.

La ora la care transmit aceste rînduri, mieșuri la prînz, campionatele europene sînt înaintea zilei a treia. Nu ne rămîne, stimați cititori, decît să ne reîntîlmim săptămîna viitoare.

OVIDIU IOANIȚOIA

Cronica șoselei

„Ne uitam la cuiburile de berze“

„George, ești singurul meu băiat. Am muncit, m-am lipsit de multe pînă să te văd inginer. Știu, o să mă acuzi de egoismul ăsta părintesc. Poate că ai dreptate. Trăim singuri de atîția ani. Eu ți-am fost și tată și mamă. E adevărat, imi va fi foarte greu să rămîn singur. Dar nu asta este motivul principal. Femeia asta nu-i pentru tine. Uite la ea cum îi umblă ochii“.

„E o fată bună, tată, ce vrei, ăsta-i temperamentul ei. Nu toată lumea poate fi așa liniștită și calmă ca noi doi. Apoi... nu-i lipsit de importanță că are un apartament cu 3 camere în centrul Bucureștii și un 1310 !“

„Ce să-ți zic, mașină și apartament. Astea-s trecătoare. Voi să vă înfelegeți bine, ceea ce nu prea văd. Fă cum crezi că-i mai bine, băiete, ai doar 26 de ani. Cu plecatul la mare, nu-s încă hotărît. Ce să vă încure și eu acolo, un bătrîn. Rămîn acasă“.

„Tată, te rog mult, vino cu noi, și să nu mai spui că la 60 de ani ești bătrîn. Nu vezi cum arăți, ca un flăcău înalt și bronzat“. Tatăl stă citeva clipe în cumpănire și se declară de acord, dar cu singura condiție. „Merg cu voi, dar dacă nebuna mină așa ca data trecută, mă dau jos, mă urc în tren și mă întorc la București“.

„Nu, tată, îți promit că o temperez“. Plecarea are loc a doua zi dimineața, de vreme. „Uite, măi băiete, cum a început să se micșoreze ziua. Abia am intrat în a doua jumătate a lui august și la ora asta este încă întuneric“ — remarcă tatăl.

Mariana, „înstruțită“ în ajun de George e sobră, reținută, conduce cu prudență, vorbește puțin. „Mă, Mariana, fii și tu mai veselă. Ție îți șade bine numai cînd spui bancuri, cînd vorbești mult și cînd rîzi. Apropo, de ce te alintă la birou spunîndu-ți Woody?“ „Știi prea bine, pentru că pentru mine nu există problemă nerезolvabilă“. După ce trec Dunărea, soarele începe să dogorească puternic. Conducerea devine anevoioasă. Fata n-are prea multă experiență. Vreo 10000 de kilometri. Se vede că a obosit puțin după cum îi mijecese ochii, dar pilotează, totuși, fără greșeli. Tinărul are permis de 6 ani, dar n-a condus decît de vreo 2-3 ori și atunci în București, pe străzi periferice, fără aglomerație. „Pe aci drumul e drept, nu-i prea aglomerat. Ce-ar fi să-i cer volanul? Doar ea m-a îndemnat de atîtea ori să conduc, să folosesc mașina fără nici o jenă. Dar dacă va face haz de eventualele mele stîngăcii?“ Aceasta era lupta ce se dădea în sufletul lui George. Pînă la urmă inginerul se decide: „Mariana, ce-ar fi să te mai odihnești puțin și să trec eu la volan?“

„Gînd la gînd cu bucurie. Tocmai mă gîndeam să-ți propun să te mai antrenezi și tu. N-am stabilit că la volanul de nuntă conducem cu rîndul?“ Autoturismul e tras pe acestament și la volanul loc George. O ușoară paloare trădează emoția prin care trece. Pentru a nu fi nevoit să facă depășiri, conduce cu 40-50 km pe oră. Stă cuminte în spatele tractoroanelor, camioanelor. Doar cîte o căruță îndrăznește să depășească și atunci cu mare timiditate și hiperprudență.

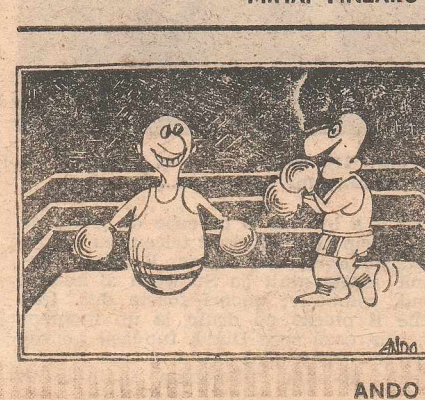
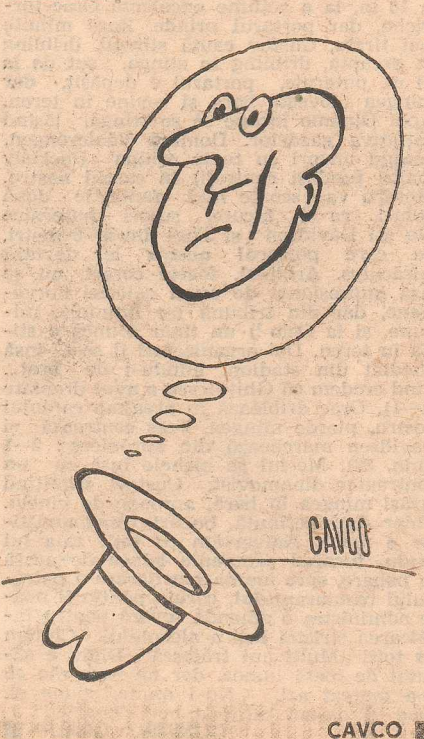
„Tubutul meu, în felul ăsta nu mai ajungem la hotel nici la 5 după masă. Uite, la fel ca la volan ai fost și cu mine: ezitant. A trebuit eu să te încurajez mereu. Las' că mai facem noi amîndoi școala la București. Oricum, șoseaua București-Constanța nu-i locul cel mai potrivit pentru perfecționarea conducerii auto“.

La volan trece din nou „Woody“; concomitent debitul ei verbal sporește. Povestește, rîde, evocă întîmplări de la serviciu, se întoarce către tatăl lui George, pentru a-i explica cit e de pedant sufletul ei de serviciu, ba vrea chiar să-i arate și „moaca“ acestuia în diverse ipostaze. „Mariana, vezi că intri în ăla din față“, strigă, la un moment dat, George. „L-am văzut, Georgică, l-am văzut, nu-ți fă tu griji cînd conduce fata ta“. E o expresie soferească, un jargon „a innoda volanul“. Așa a făcut Mariana, brăcînd puternic pe dreapta, pentru a nu lovi căruța dinaintea ei. Mașina se răstoarnă, George este ejectat din mașină și se alege cu numeroase fracturi. După 2 ore moare la Spitalul din Hirșova. Tatăl scapă cu cîteva zgîrieturi. „Ghinionul meu, n-am fost atentă. Mi-am omorît viitorul soț. Nu cred să-i supraviețuiesc“.

A doua zi dimineața femeia vorbește la alt mod: „La volan era inginerul GEORGE D., logodnicul meu. N-avea experiență. Conducea slăbuț. Tocmai îi arătam cuiburile de berze, cînd a „innodat volanul“ și ne-am răsturnat“. „În zona în care circulați nu erau cuiburi de berze, iar logodnicul dv. a fost aruncat din mașină de pe locul din dreapta și s-a zdrobit de pomi. Medicul care v-a examinat a găsit pe pieptul dv. urme care atestă că v-ați lovit de volan. Cum vă explicați?“

„Eu vă sfătuiresc să nu vă luați după ce am spus aseară. În starea în care mă aflam, puteam să declar orice. Cit despre urme, ele provin de atunci cînd am căzut peste soba de aragaz din bucătărie“. Bie-tul tată n-a mai rostit un cuvînt din momentul accidentului. La fel de pedant ca în trecut, păstrează intactă camera de fe-cior a lui George, care i-a fost atît de drag.

VICTOR BEDA

Aceste gînduri apărute în numărul 33 al revistei noastre sub semnătura lui Giuseppe Navarra aparțin preinian-tului „Flacăra“ Nicolae Ion Bărbuleț.

GINDURI AFORISTICE

- Virgula e un punct înlăcrimat.
- Pămîntul se apără-invîrtindu-se.
- Căcînd în urma maestrului și-a fracturat... stilul.
- Suprema realizare a linguiștilor ar fi să-și scrie memoriile.
- Posteritatea este invenția nemuritorilor.
- Decăderea e un proces fără recurs.
- Fii prudent: un prieten te vrea dușman.
- Praful se crede făina pămîntului.
- Moartea la scara ei nu are cuie... îndeajuns.
- Dacă ai un suflet mare ai unde să-ți adăpostești prietenii și dușmanii.
- Lumina — cel mai rapid caricaturist.

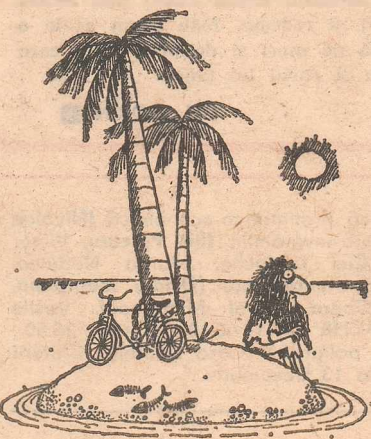
Mondo umano?

August, pe mapamond

A trecut și august iar cronologia sa pare mai bogată ca oricind la capitolul disparițiilor de „monștri sacri” — Henry Fonda (De vârsta lui mai rămin doar James Stewart, Cary Grant și, cu 10 ani mai tineri, Burt Lancaster și Robert Mitchum), John Patrick, cel din serialul „Răz-bunătorii”; regizorul Cavalcanti și cea inegalabilă Ingrid Bergman. Dar, tot în august, în lume s-au petrecut și alte lucruri ce întregesc, în felul lor, imaginea mapamondului. De pildă, după ani și ani de ipoteze, studii foarte multe și păreri autorizate, un alt monștru, bătrîn de acum — cel de la Loch Ness — a fost demascat de revista britanică „New Scientist” care arată că e vorba de un fenomen banal: trunchiuri ale unei specii de pin, căzute în lac de milenii, revin adesea la suprafață pentru a epuiza gazul provocat din fermentație și conținut în protuberanțele lor rășinoase, apoi se întorc calme în străfunduri. În aceeași perioadă, directorul adjunct al unui laborator american de cercetări aerospațiale arată că în cel de-al doilea zbor al navei „Columbia” echipamentele radar au funcționat foarte bine și au făcut o excelentă radioscopie Saharei, descoperind sub marile dune urmele a mai multor fluvii imense din care unele la fel de importante ca și Nilul, dar secate de circa 30 milioane de ani. O lipsă de apă dar mai ales de alimente și-a provocat singur Damiao Galdino de Souza, șofer la Senatul brazilian, care, în iulie 1980, cu prilejul vizitei Papei Ioan-Paul al II-lea, i-a oferit în dar un măgar, care însă n-a fost transportat imediat. Zilele trecute, de Souza a ajuns la Roma unde a anunțat că va face greva foamei dacă suveranul pontif nu acceptă să plătească 10 000 de dolari reprezentând costul călătoriei asinului pe ruta Rio de Janeiro-Roma. Însă, institutorul gabonez Ikoutsie nu va avea soarta lui Souza intrucit, cîștigînd concursul „cea mai frumoasă scrisoare adresată Papei”, el s-a bucurat de o vizită de opt zile la Roma și, evident, de o întrevedere — plăcută, sperăm — cu destinatarul misivei. În schimb, cițiva continentali de-al lui Ikoutsie, patru miniștri togolezi au fost descoperiți de președintele țării — generalul Eyadema — că n-au venit la ora fixată la program și pedepsiți cu tăierea salariului pe o lună iar o circulară prezidențială citită la radio critică pe acei (demnitari n.n.) care sosesc la birou „la orele care le convine” sau lipsesc „pentru a-și rezolva afacerile personale”. Ce grimase au făcut aceștia nu știm, aflăm însă că în orașul francez Moncrabeau a avut loc un concurs internațional de grimase la care vest-germanul Horst Ehbauer și-a pus titlul în joc în fața unor specialiști din lumea întreagă. După cit se pare, el nu a fost depozdat de titlu. În fine, din cînd în cînd, în lume mai are loc și cite o invazie, cum este cea de care se plîng fermierii dintr-un canton kenyan, îngrozii că, după ce o vreme maimuțele invadatoare le distrugau doar recoltele acum ele atacă și oamenii. De unde și includerea știrii la rubrica de față.

DUMITRU CONSTANTIN

Lumea se amuză

După N.B.I. — R.D.G.

Lumea în care trăim

Cheia prelungirii vieții

Să fim sinceri. Cine n-ar dori să trăiască 120 sau chiar 140 de ani? Desigur, să trăiască bine, fericit, mulțumit...

Problema aceasta, a prelungirii vieții, preocupă orice ființă umană. În acest scop s-au înființat zeci și zeci de institute și fundații științifice, s-au întreprins numeroase cercetări, s-au scris și publicat mii și mii de articole, studii și volume. Rețetele, modalitățile, soluțiile propuse pentru prelungirea vieții sînt dintre cele mai diverse. De la cele mai banale pînă la cele mai sofisticate, de la cele mai obișnuite pînă la cele mai năstrușnice. Firesc, unele dintre ele au dat anumite rezultate.

Conform unor calcule statistice, vîrsta medie a populației Europei a crescut în ultimul secol cu circa 18-19 ani. Este desigur rezultatul unui mare număr de factori, economici și sociali, care au influențat asupra condițiilor de viață și sănătate ale locuitorilor continentului.

În ultimii ani, în bălălia aceasta a căutării căilor de a prelungi viața omului și de a preveni bolile senectuții, s-au integrat tot mai activ, deopotrivă, nu numai medicii, oamenii de știință, ci și presa, televiziunea, cinematografia.

Recent, ziarul „International Herald Tribune” a inserat un ciclu de articole consacrate rezultatelor unor cercetări ale oamenilor de știință americani privind posibilitățile prelungirii vieții omului și ale aminării îmbătrînirii. Observațiile acestora merită a fi semnalate.

Atenția oamenilor de știință americani este îndreptată în principal spre limitarea regimului alimentar și nu a îmbogățirii acestuia. După declarațiile lor, experiențele au confirmat ideea că longevitatea poate fi simțitor sporită prin „subnutriție” — adică o alimentație care să cuprindă toate elementele nutritive necesare dar cu aproximativ o treime mai puține calorii decît sînt prevăzute pentru menținerea așa-zisei greutate „normale” a corpului. Publicația americană arată că studiile efectuate pe animale au demonstrat că mîncînd mai puțin se poate obține o prelungire a vieții animalelor cu echivalentul a 40 de ani de viață umană. „Aceasta — scrie ziarul — poate întîrzi, de asemenea, scăderea reacției imunologice (datorită vîrstei) și poate reduce riscul unor maladii asociate îmbătrînirii: bolile de inimă, cancerul, bolile de rinichi și artritele”.

Potrivit cercetărilor întreprinse de doctorul Edward Masoro de la Universitatea din San Antonio — Texas, reducerea la jumătate a aportului de proteine a prelungit semnificativ viața cobailor de laborator, dar nu la fel de mult ca atunci cînd aportul de calorii a fost redus cu 60 la sută din consumul normal. Cercetările doctorului Roy Waldorf, de la aceeași universitate, au demonstrat că reducerea consumului de alimente începînd cu vîrsta mijlocie la mai multe specii de soareci a avut drept rezultat o prelungire cu aproape 20 la sută a duratei vieții acestora.

Un alt specialist în materie, dr. Robert Good, imunolog la „Oklahoma Medical Research Foundation”, afirmă că: „În

prezent, există destule dovezi că pînă și maladiile cu determinare genetică pot fi modificate sau chiar complet prevenite, prin limitarea conținutului de proteine, calorii sau g_ăsimi ale regimului alimentar”. El preconizează folosirea unor regimuri alimentare modificate, realizate după principii științifice, pentru a combate maladiile datorate unor deficiențe imunologice, cancerul, tulburările de circulație, bolile de rinichi și alte diferite boli.

Desigur, cercetările sînt încă în fază de laborator. Dar toți specialiștii americani sînt optimiști, cunoscînd existența unei similitudini între reacția corpului omenesc la restricțiile alimentare ca și cea a animalelor de laborator. În orice caz, ei au și lansat primele concluzii ale acestor cercetări:

1. Longevitatea maximă ar putea fi extinsă la 140 de ani, iar media de viață ar putea crește la peste 120 de ani;
2. O mai mică proporție din populația vîrșnică va fi afectată de boli cronice și debilitate;
3. Restricțiile regimului alimentar pot influența fundamental natura procesului de îmbătrînire.

Aplaudăm preocupările.

În fond, ele sînt esențiale pentru fiecare om, indiferent de țara în care trăiește. Oamenii au dreptul la o viață mai bună și mai lungă. Din acest punct de vedere, cercetările sînt de mare importanță.

Dar în timp ce „vîrsta a treia” este studiată atent în partea bogată a planetei, „lumea a treia” este confruntată cu situații dramatice, dominate de foamete și subalimentație.

Cum poate fi prelungită viața în această parte a lumii? Pentru că în țările sărace viața este nu numai grea, ci și scurtă.

Ce trebuie făcut cu cele 450 milioane de ființe umane din țările în curs de dezvoltare care suferă de malnutriție cronică?

Ce trebuie făcut cu cei aproape 40 milioane de oameni, dintre care 12 milioane de copii, care mor anual din cauza foametei și a bolilor produse de foamete?

Aceeași problemă, prelungirea vieții, nu se prezintă la fel în întreaga lume.

Cei bogați trebuie să mîncească mai puțin.

Cei săraci nu mai trebuie să flămînzească.

Aparent, soluții contradictorii. Dar realitatea complexă a contemporaneității trebuie înțeleasă exact: pentru „lumea a treia” și pentru lumea industrializată, prelungirea vieții nu semnifică același lucru.

Sînt necesare și utile studiile din Occident. Dar sînt cel puțin la fel de necesare, și extrem de urgente, măsurile care să pună capăt decalajelor, inegalităților, suferințelor ce lovesc „lumea a treia”.

Nu mai astfel bătrînețea va fi pe măsura speranțelor tuturor ființelor ce populează planeta.

„Cheia” prelungirii vieții se află la îndemîna umanității...

AL. PINTEA

Ansamblul băcăuan „Busuiocul” în Belgia

La doar cîteva săptămîni după ce Teatrul de animație din Bacău reprezentase cu cînte mișcarea păpușărească românească în Belgia, o altă formație băcăuană s-a făcut mesageră a artei din țara noastră peste hotare. Este vorba de cunoscutul Ansamblu artistic „Busuiocul” al Centrului județean de îndrumare a creației populare și a mișcării artistice de masă, prezent, tot în Belgia, la prestigiosul Festival internațional de folclor de la Schoten.

Aici, în pitoreasca așezare flamandă, artiștii amatori băcăuani au evoluat în compania unor formații de primă mărime din Polonia, Bulgaria, Ungaria, Iugoslavia, Italia, Portugalia, Bolivia, S.U.A. și din țara gazdă. Timp de zece zile, spectacolele mesagerilor artei românești au fost urmărite de mii de spectatori, aplauzele răsplătînd de fiecare dată evoluția de excepție a artiștilor noștri.

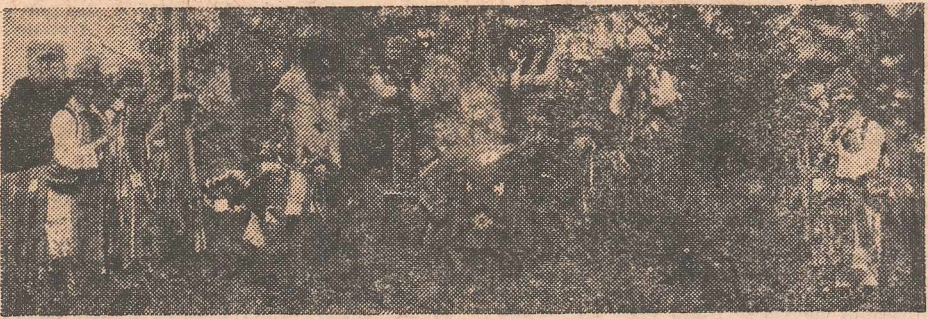
Presa de expresie flamandă a acordat un spațiu larg comentării frumuseții de neegalat a măștilor românești, cîntecelor și jocurilor din Moldova și din celelalte

zone ale țării, spectaculozității jocurilor tradiționale cu tobe, măști, capre și căluți, autenticității costumelor populare. De asemenea, alăturîndu-se opiniei unanime a specialiștilor, ea a comentat măiestria artistică a celor 24 de dansatori îndrumați de coregraful Petru Vlase, profunzimea vocilor și frumusețea melodică a cîntecelor interpretate de Sofia Vicoveanca și Constantin Nadoleanu, virtuozitatea tinărului violonist Geo Drăgoi, țambalagiului Petre Dincă și a celorlalți componenți ai orchestrei ansamblului.

Aplauzelor publicului, aprecierilor spe-

cialiștilor și ziaristilor, opiniilor favorabile ale celorlalte colective, zecilor de instantanee fotografice afișate pe uriașele panouri din așezarea flamandă li se alătură rîvnitul. Trofeu al festivalului, care se adaugă, astfel, bogatei vitrine cu trofee a prestigiosului ansamblu băcăuan, laureat, între altele, al festivalurilor internaționale de la Rouen (Franța) și Santarém (Portugalia), medaliat cu aur la ultimele ediții ale Festivalului național „Cîntarea României”.

CORNEL GALBEN

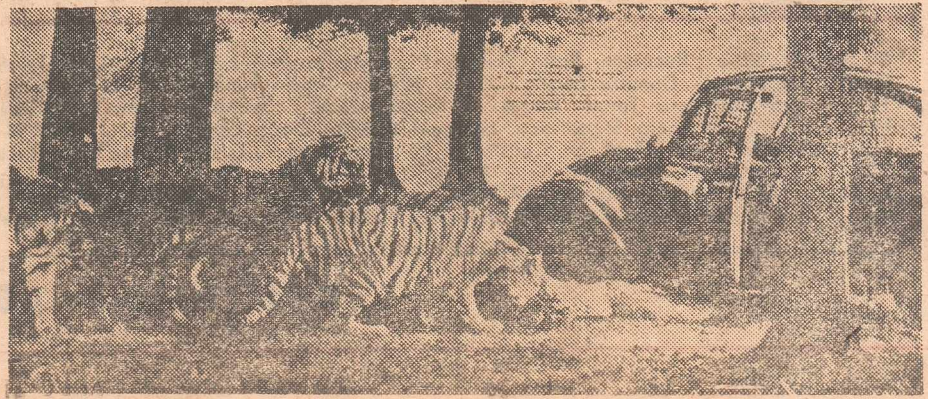
1. A încetat din viață Henry Fonda, unul din cei mai de seamă actori de film americani. Născut în 1905, Henry Fonda a debutat la Hollywood în 1935. El va cunoaște gloria sub direcția lui John Ford, punctul culminant al carierei sale fiind considerat rolul din „Fructele miniei”, realizat în 1940. Anul trecut, lui Henry Fonda i s-a acordat Premiul Oscar pentru prestația din filmul „Casa de pe lac”. La dispariția marelui actor, președintele Reagan a adus un omagiu acestui „adevărat profesionist”, a cărui „sinceritate

și precizie au devenit legendare”. Fotografia noastră îl înfățișează pe Henry Fonda în tinerete, împreună cu fiica sa Jane, viitoarea actriță.

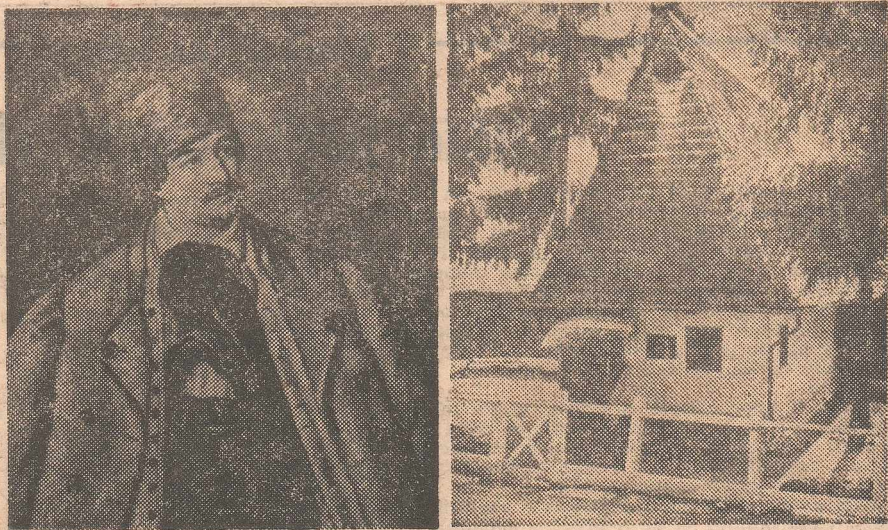
2. Între realizarea celor două fotografii au trecut doar cîteva secunde. Și, în același timp, o viață de om. Pentru că tinărul care pozează alături de tigri, paznic la grădina zoologică din Hodenhagen, în apropiere de Hamburg (R.F.G.), va sfîrși prin a fi ucis de ferocele feline. Paznicul însoțea un fotoreporter, venit să fotografieze animalele aflate aici în semi-libertate. Potrivit regulamentului, cei doi circulau într-o mașină cu grații de fier la parbrizuri. Crezîndu-se un prieten al animalelor, pentru că acestea îl vedeau în fiecare zi, tinărul gardian a propus fotoreporterului să facă o fotografie „tare”: pe el însuși, în mijlocul tigrilor, exact în fața pancardei care interzicea ieșirea din mașină. Și i-a reușit! (fotografia din dreapta). Dar nu s-a mulțumit cu atita. Înelșat de primul succes, a căutat să de-

termine una din fiarele vîrgate să pună o labă pe panou. Dar tigrul a pus laba pe el, trîntindu-l la pămînt. Aceasta a fost de-a-juns: celelalte fiare, setoase de sînge, s-au năpustit asupra celui căzut. Cu toate că tigrul au fost, în cele din urmă, alungați, cu focuri de armă trase în vînt, de un alt paznic, temerarul (pînă la inconștiență) tinăr n-a mai putut fi salvat.

ION CODRU

„Unicul dor al vieții mele a fost să-mi văd națiunea fericită...”

Ce ne-a rămas nouă din Iancu? La o sută zece ani de la stingerea lui în somn, într-o noapte, pe o rogojină la un brutar din Baia de Cris. La abia o sută treizeci de ani de când un căpitan al Habsburgului care l-a mintit cu nerușinare imperială îl pune în lanțuri ca să pălmuiască întreg neamul românesc peste obrazii lui... Sigur că sînt mulți cei 110 ani de la înmormîntarea unei personalități a oboșelii și dreptății, a dreptății, însă, pe care toți tilharii de drumul mare care cîrmuiau împărățiile acelei vremi o numeau nebulnie. Dar cit de puțin sînt, Doamne, cei doar 130 de ani de la monstruoasa umilire a eroului! Ce ne-a rămas nouă din Avram Iancu? Ne-a rămas: Avram Iancu.

Devenise avocat cu diplomă la Tîrgu Mureș. Învățase dreptul. Adică legile imperiului. Ca să-i apere pe moșii lui în procesele strîmbe prin care oamenii stăpînirii îi despuiau. Dar el era chemat să fie apărător al întregului neam românesc din imperiu în procesul uriaș declanșat în chiar anul în care își luase Iancu diploma de avocat. Avea 24 de ani Avram Iancu. Deci era în anul 1878. În Ardeal, copiii așa învățau să țină minte anul revoluției: de la vîrsta Craiului Munților. Pentru munții noștri, pentru poporul lui, Avram Iancu a fost avocat, a fost soldat, a geniu militar și geniu politic. A fost Crai. A fost martir. A fost frumos. A știut să fie înțelept și lapidar. A fost fermecător. A fost bun. A fost generos. A fost viteaz. A fost erou între eroi. Este erou. Rămîne, ne rămîne erou. Atunci, la 24 de ani, cînd Europa își trecea maioratul la Paris, atunci, la Vidra de Sus și la Alba Iulia, Avram Iancu proba o maturitate pe care abia vremea ce avea să vină i-o va citi în întregime rotundului său de înțelepciune. El a înțeles alt de adînc situația din Ardeal, prea complicată pentru alții, încît nu-i rămînea altă șansă decît propriul lui destin. Iancu n-a fost niciodată nebun: Iancu a înțeles. Cumplit, dar viu adevăr. Iancu s-a alunecat pe sine în tăcerile codrilor cînd a priceput definitiv că își depășea epoca. Cu mîntea și sufletul lui trăia într-o vreme viitoare la ale cărei posibilități de înțelegere cei cu care a încercat să pună în dialog onest națiunea română nu se ridicau. În timp ce Avram Iancu le spunea unghiurilor, de pildă, că „între noi și voi armele niciodată nu pot hotărî” și stăruia în credința că tirania nu poate fi înfrîntă decît dacă cele două tabere vor lupta alături împotriva ei, în tot acest timp Ludovic Kossuth cerea unitatea Ungariei, pretinzînd în numele acesteia ca românii mai întîi să se recunoască parte componentă a aceluia întreg și să nu vorbească de egalitate cu ungurii. Pentru aceasta Ludovic Kossuth a întretinut deviza: „Piară cine nu se supune!” În temelul ei, vestitele tribunale de sînge îi vîrau cu barbarie în 1849 pe românii credincioși lui Iancu. Acasă la ei în această Transilvanie dintotdeauna a lor, maioritari dar toleranți în propria lor casă, românii erau prizonieri și măcelăriți pentru că îndrăzneau să se considere și ei națiune și să facă și ei revoluție, nu numai ungurii, dar pretinzînd că ei sînt români, nu sînt unguri. Demersul de împăcare întreprins de Nicolae Bălcescu pe lângă Ludovic Kossuth este acceptat de acesta abia în pragul dezastrului. Și ce însemna pentru Ludovic Kossuth împăcarea cu Iancu? El îi cere să-i convingă pe români să lupte alături de unguri împotriva rusilor și austrieșilor în schimbul a ce? În schimbul unei garanții concrete pentru drepturile românilor. Tot ce oferă Ludovic Kossuth în schimb, după lungi insistențe ale lui Bălcescu, e scris de mîna acestuia din urmă într-o depeșă trimisă lui Ghica. Guvernatorul ungar refuzînd îndelung propunerile lui Bălcescu îl făcuse pe acesta să conștientizeze: „Kossuth a guvernat slab și rău, el mi-a dovedit și mai

mult că niciodată un demagog nu poate fi un om de stat. El a pierdut Ungaria”. Dar, cînd, la 14 Iulie 1849, îl cheamă și îi spune că rusii vor fi înfrinți și îi dă însărcinarea să meargă la Iancu pentru a realiza împăcarea Bălcescu este inundat de bucurie și îi scrie lui Ghica: „Patria noastră se va mîntui. Bem a bătut pe muscali la Bistrița și i-a gonit: acum s-a dus la Brașov și apoi în Valahia Mare. Am văzut depeșele lui Mi s-a arătat de Kossuth. Inchipuiește-ți bucuria mea, cînd Kossuth mi-a propus să iau pe Iancu cu toată armata lui în Valahia Mare. Trebuie, a zis, ca toți românii din Transilvania și Banat să meargă să mîntuiească Principatele unde e temelul naționalității române. (...) Kossuth imi înlesnește toate spre a lucra în Transilvania și ne dă și bani de cheltuielă. El e în adevăr un om mare. Acum crez că va izbui cauza libertății. N-am fost niciodată așa fericit ca în acest minut.” Amară amăgire! Cu atît mai amară cu cît cel amăgit era însuși Nicolae Bălcescu. Dar nu putem sculpta în lumină chipurile eroilor decît îndepărtînd orice negură de deasupra victiei, de peste faptele și gîndurile lor. În dezlegarea căilor de urmat pentru românii din Ardeal, iată-l pe Iancu singur în fața perfidiei celor care nu înțelegeau mersul istoriei. Dar el, Iancu, el a înțeles adevărul. Adevărata situație a românilor transilvăneni Avram Iancu a citit-o în sufletele iobagilor români și ale plebei ungurești. Iancu și-a deoșit epoca prin această înțelegere: „Credem și vedem prea limpede că peste noi și peste voi, un element gigantic vrea să-și întindă mina...” Bălcescu ajunge la Iancu abia la sfîrșitul lui Iulie 1849, cînd nu se mai putea spera într-o înfrîngere a armatelor austro-ruse și în nici un caz în apatia turcilor față de o eventuală „federalizare” revoluționară a Ungariei și a Principatelor Unite. Informați și asupra operațiilor militare, Iancu îi dă lui Bălcescu o scrisoare către Kossuth semnată la 3 august în Cîmpeni: „Văzînd propunerile de pace pe care ni le-a adus domnul Bălcescu, agentul emigrației române, din partea onoratului guvern maghiar, trebuie să ne exprimăm regretul că în împrejurările actuale nu putem să dezbaterem cu frații maghiari restabilirea păcii, fiind situația în care ne găsim foarte critică. Armata ungurească se îndepărtează, iar forța militară a rusilor se apropie. Ar fi apoi foarte dificil și ar reclama mult timp pînă cînd să putem convinge poporul a se înfrîți cu voi. Totuși pentru a Vă dovedi sentimentele noastre frățești, pe care le nutrim față de națiunea maghiară, am hotărît să rămînem neutri față de armata ungară în tot timpul acestor lupte, neatacînd-o și apărîndu-ne numai în cazul că vom fi atacați. Nădăduim că această neutralitate va fi respectată atît de onoratul guvern ungar, cît și de sefii armatei sale.” Iată judecata lui Iancu, atunci cînd, la un singur semn al său, românii puteau să răspundă cu aceeași monedă ungurilor pentru monstruoșitățile comise și alături de ruse, să curete Ardealul de ei. Dar Avram Iancu nu era omul care să facă asta. El, pentru care unicul vis al victiei sale era să-și vadă națiunea fericită, nu putea înțelega această fericire pe nefericirea altei națiuni. El, Avram Iancu, fusese în stare, chiar în timpul prigoanei și barbariei tribunalelor de sînge dezlănțuite împotriva românilor, să salveze viața unor unguri care și-au găsit salvarea alergînd la Craiul Munților cel drept. Iancu n-a știut să fie și n-a putut fi decît drept. Pînă la a deveni de neînțeles pentru contemporanii lui, Iancu n-a știut fi decît drept. Și singura lui nebulnie, dacă așa se poate numi, a fost să ceară și altora să fie la fel. Chiar și încoronatului de la Viena. El, Avram Iancu, era în stare și acum, în fața arătatelor propuneri ale lui Kossuth, să vorbească de frații maghiari, neidentifi-

ficînd nici nobilimea dar nici guvernul lui Kossuth cu națiunea maghiară. Această neutralitate înseamnă, de fapt, vocea înțelepciunii de a nu da friu liber dorinței de răzbunare a nimănui. Deși ar fi fost o răzbunare dreaptă. Dar geniu politic al lui Avram Iancu i-a arătat clar că el poate și trebuie să-și ferească poporul, pentru a cărui fericire lupta, de a se păta cu sîngele unor grozăvii ca acelea pe care le îndurase. Iancu a dorit și a lăsat ca lumea întreagă să vadă absurditatea și barbaria acestor grozăvii. Ele nu trebuia să fie mai mult decît tragice argumente în lupta pentru drepturi și pentru fericire a românilor din Ardeal, dovezi de care avocatul motilor, el însuși fiu de iobagi, știa că tribunalul istoriei va trebui să țină seama și Avram Iancu a ținut curate aceste piese de dosar. Neîntîlnite de vreun singeros contrariu al acelei neutralități. Pentru ca la marea judecată a Istoriei turnesolul adevărului să înfățișeze imparabil aceste probe de sînge românesc în sprijinul nației sale. A lăsat astfel martirilor întreg dreptul de a pleda de dincolo de moarte pentru drepturile neamului lor oropsit pe nedrept. Plebea unghiurilor, oamenii simpli pe care i-a numit frați i-au acordat una din cele mai înalte recunoașteri pentru inima lui, ale geniului său politic, ale spiritului său de dreptate și ale generozității sale superioare, cînd, în februarie 1850, Avram Iancu bate drumul

de la Vidra de Sus cu măruntele case moștești pînă la Viena cu marile minciuni imperiale. În ziua de 6 februarie, în Oradea, mii de cetățeni maghiari așteaptă ore întregi să-l vadă pe Craiul Munților a cărui sosire era anunțată. Apoi la ieșirea din primărie, Iancu și oamenii lui de-abia au străbătut mulțimea care striga: „Eljen Iancu!” (Trăiască Iancu!). Oamenii din popor nu se mai întrebau dacă sînt unguri sau români. Ei recunoșteau în fiul de iobag pe Craiul Munților care lupta împotriva nedreptății de care suferea cel săraci — români, și unguri, și ce-or mai fi fost. Poporul, cu simțul lui de dreptate, vedea adevărul. Iancu nu putea să nu înțeleagă că a avut dreptate apărîndu-l pe cei săraci, chiar dacă trăia într-o vreme cînd mulți spuneau că asta e o nebulnie.

Înșelat de toate promisiunile imperiale, văzîndu-și poporul tot lipsit de drepturi, ba, încă și mai rău chinuit. Iancu poartă cu el durerea zădărnicii altor jertfe. Înțelegerea superioară de către el a lucrurilor și a lumii nu folosea atunci poporului său; era prea devreme, nu venise timpul. Pe împăratul mincinos și fătarnic, lipsit de scrupule sub purpură, Avram Iancu refuză să-l mai vadă, cînd încoronatul Habsburg vrea să fie aclamat în Muntii Apuseni. Fiindcă unicul dor al vieții sale a fost să-și vadă națiunea fericită. Mîntea lui Iancu nu încăpea în epoca lui. După ce se prefăcuse a nu băga de seamă robia de o mie de ani a poporului român, Viena își trimitea un nobil să-l întrebe cu mîrînire pe Iancu ce dorește el, totuși, pentru românii săi. Era prea mult. Atita perfidie chiar nu se putea îndura. „Serenissime, o academie de drepturi la Sibiu și o baie cu aburi la Vidra”, Hohotul colosal al sfidării, al durerii și al lacrimii ascunse din acest răspuns al lui Avram Iancu va umple pînă la sfîrșitul lumii toate pădurile istoriei noastre.

A cîntat din fluier douăzeci de ani în singurătatea munților peste care poporul îi unse în altarul dragostei de țară Crai. Scrisoarea de la 23 Iunie 1871 o semna „avocat și general și prefect al legiunii «Auraria Gemina»”. Ultima veste despre el în dimineața de 11 septembrie 1872, Avram Iancu ne-a lăsat-o iscalită cu rogojina pe care epoca lui i-a îngăduit să doarmă în cea din urmă noapte. Timpul pe care mîntea lui îl depășise se scurgea încet și Avram Iancu n-a mai așteptat, murmurat poate ultima oară: „No, hai!”

La Tebea, gorunul lui Horia l-a îmbrățișat pe erou în rădăcinile sale.

Azi, în țara liberă, poporul întreg, suveran, e ca un gorun uriaș strîngînd în rădăcinii, cu oasele altor strămoși, pămîntul Daciei. Uriăș în statură, spiritul superior al lui Avram Iancu veghează faptele patriei de sub acest gorun.

DORIN GHERGHINESCU ■

Scaunul lui Iancu

(Interviu cu un poet ardelean prin al cărui sat a trecut Iancu)

— Stimate Dupitru Titus Popa, v-am auzit cîndva povestind că în satul dumneavoastră oamenii mai vorbesc și azi cu evlavie de ziua în care Avram Iancu a trecut pe acolo. Cum se numește satul? Vorbiți-mi despre el.

— Se cheamă Subpădure și se scrie într-un singur cuvînt, nu cum scriu unii rupîndu-i numele din neștiință. Sat în județul Mureș. A fost încoronat, binecuvîntat de istorie cu pașii și privirea lui Iancu. E un sat mic. Și azi e puțin cunoscut. Chiar în județul Mureș e puțin cunoscut. Dar pe acolo a călcat istoria neamului nostru. Și oamenii știu. Simți asta, ca o tăină, dincolo de vorbele lor. De la Tîrgu Mureș pînă în Apuseni, în partea dreaptă a Tîrnavei Mici, în stînga Mureșului, dar nu în luncile riurilor, între dealuri și pe vîl, ca într-o colană de-a lungul, se întind sate pur românești. Urcă spre Muntii Apuseni coloana aceasta de sate. Dar, ce e important, ele par ascunse. Nu este exclus ca istoria însăși să aibă un rol în această asezare a limbii române prin locuri mai ferite. Așa este și Subpădure. După numele de familie are cam cinci neamuri: Hancu, Stoica, Bichis, Suci și Popa. Dar e un sat ciudat. Aceste neamuri conservă fiecare particularități de grai: în pronunție și chiar în lexic. A fi (în Ardeal fiind cunoscut cu formele a și ori a și) în pronunția onora din familiile Hancu devine a ci, să ciu și așa mai departe. Forma nu este răspîndită însă nici la întreg neamul Hancu. Și mai este un lucru ciudat (poate și pe Iancu l-a îndemnat un duh al locului să vină): la fiecare moment istoric important, un om de la noi a murit în sat, din cauza aceluia eveniment. Așa s-a întîmplat și în 1949 cu Popa Ioan. Comanda o grupă de luptători dați de satul Subpădure

lui Iancu. Pentru că la Iancu se duceau oamenii fără să-l cheme el. Dar și satul nostru deși mai departe nu în Cîmpia Ardealului a fost cuprins în sistemul de organizare după model roman al armatei sale. Dar și de la noi au plecat luptători să-l ajute. Popa Ioan a fost rupt în două de doi cai la Podul Dracului, lingă actualul sat Gănești, pe atunci Gonfalău. Era pedeapsa dată de unul din vestitele tribunale de sînge care îi vinau pe luptătorii lui Iancu.

— Cum a ajuns Iancu în Subpădure?

— Nu se mai știe dacă înainte sau după revoluție. Se pare însă că după uciderea lui Popa Ioan. Oricum, oamenii din sat povestesc și azi. Părinții mei au prins în viață oameni care l-au văzut pe Iancu în sat la noi.

— Și ce spun oamenii?

— Leagă chiar momentul extraordinar pentru ei al trecerii lui Avram Iancu pe acolo de un scaun pe care a șezut el atunci. Scaunul acela a devenit pentru țărani din Subpădure scaunul împăratului lor, al Craiului Munților noștri. Și scaunul acela s-a păstrat pînă încă în zilele copilăriei mele. Un eveniment nefericit a făcut ca el să fie distrus.

— Și ce mai spun oamenii despre trecerea Iancului pe la Subpădure?

— N-au reținut chipul eroului, un portret. Doar atîta spun și acum, deci s-a tot spus, din generație în generație în aceste povești: era îngîndurat. Auzi, îngîndurat. Și atît. Și mai spun că a mîncat Iancu la noi în sat. A mîncat la o masă, într-o grădină, sub un pom, un păr. Acolo i s-a adus din casă scaunul acela. Părul mai există și azi și rodește. Este acum acolo o livadă de meri și de peri, între care e viu și părul lui Iancu.

GH. DORIN ■

Flacăra Redacția București, Piața Științei 1, căsuța poștală 3312, cod 71341. Telefoane: 17 60 10, 17 60 20. Interioare: Secția social-politică și științifico-economică (Nicolae Gîgără-Mărășanu, Dumitru Eliade, Lione Nițescu, Liviu Timbuș, Horia Pătrașcu, I. D. Goia, Mihai Pelin) — 14 57, 25 66; Secția cultură-învățămînt (Ilie Purcaru, Victor Nita, Adrian Debotaru, Taria Radu) — 26 00, 25 60; Secția scrisori, probleme cetățenești (Răzvan Bărbulescu, Mihai Stănescu, Cici Iordache, Marga Nedelea, Mircea Bălan, Georgeta Ștefănescu, Emanuel Valeriu Dorin Gherghinescu) — 25 58, 21 30; Secția reportaj urgente, cenaclu, sport, secretariat, foto (Ovidiu Ioanitoaia, Dan Șutac, Tudor Octavian, Constantin Balaciu, Dumitru Graur, Oprea Georgescu, Gheorghe Amuza, George Cușnăreanu, Elena Ghera, Aurel Mihailopol, Vasile Măneșcan, Constantin Dragomir, Sorin Postolache) — 14 57, 25 59, 21 23, 25 69, 25 42; Secretar responsabil de redacție — Nicolae CRISTACHE — 17 60 10 interior 25 50; Redactor responsabil — Nicolae ARSENIIE — 17 60 10 interior 21 28; Redactor șef — 17 60 10 interior 20 02. Tipar executat la Combinatul poligrafic „Casa Științei”. Citiții din străinătate se pot abona adresîndu-se la ILEXIM — Departamentul Export Import Presă, P.O. Box 136-137, telex 11126 București, strada 13 Decembrie.

Redactor-șef: ADRIAN PĂUNESCU